

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin **varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset** vuonna 2019

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea, lastensuojelua, päihde- ja mielenterveyspalveluja, työllistämispalveluja, vammaisten palveluja, vanhusten palveluja sekä varhaiskasvatusta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailu-raportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuusikko-yhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panna esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuusikko-yhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
varhaiskasvatuksen
palvelut ja kustannukset
vuonna 2019

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

2342-1983 (painettu)

2342-1991 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijä(t)		
Varhaiskasvatuksen Kuusikko-työryhmä, koonnut Marianne Forsell		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset vuonna 2019		
Julkaisija (toimiala tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Espoon sivistystoimi Vantaan sivistystoimi Turun kasvatus- ja opetustoimi Tampereen hyvinvointipalvelut Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut	6/2020	41 s. + 71 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	4/2020	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä		
Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 116 480 varhaiskasvatusikäistä lasta. Lasten lukumäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa paitsi Vantaalla. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 79,7 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa ja kerhotoiminnassa vuonna 2019. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 70 605 lasta eli 1,1 prosenttia edellisvuotta enemmän. Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 1 957 lasta (1,7 % varhaiskasvatusikäisistä lapsista) eli 14,1 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Kunnallisen perhepäivähoidon piirissä olevista lapsista 53,8 prosenttia oli ryhmäperhepäivähoidossa. Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2019 yhteensä 1 758 lasta eli 24,4 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalvelun osuus on muita kaupunkeja suurempi. Varhaiskasvatuksen palveluseteli on käytössä Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella tuettua ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2019 yhteensä 8 610 lasta eli 3,0 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa oli 7 477 lasta eli 3,5 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Kotihoidon tuella hoidettiin 19 886 lasta (17,1 % varhaiskasvatusikäisistä lapsista), mikä on 10,6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset olivat yli 1,2 miljardia euroa vuonna 2019.		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailu, kustannukset, varhaiskasvatus		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 5	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	9
1.1 Varhaiskasvatuksen muutokset lainsäädännön valossa.....	10
2 VARHAISKASVATUSIKÄINEN VÄESTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA	12
3 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJÄRJESTELMÄ	15
3.1 Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmään.....	15
3.1.1 Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus	17
3.1.2 Osapäiväinen varhaiskasvatus.....	18
3.1.3 Esiopetus.....	18
3.1.4 Avoin varhaiskasvatustoiminta	19
3.2 Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset	20
4 KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS	22
4.1 Varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa.....	22
4.1.1 Lapset.....	22
4.1.2 Henkilöstö	22
4.1.3 Kustannukset.....	23
4.2 Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa	26
4.3 Lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa.....	27
5 YKSITYINEN VARHAISKASVATUS.....	29
5.1 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus.....	30
5.2 Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli.....	30
5.3 Yksityisen hoidon tuki.....	31
6 LASTEN KOTIHOIDON TUKI	33
7 YHTEENVETO	35
LÄHTEET	41
Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2019 tietojen keruulle.....	42
Liite 2 Talousanalyysi kuutoskaupunkien kustannusmuutoksista vuonna 2019	51
Liite 3 Taulukoita ja kuvioita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista.....	53
Liite 4 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2015–2019	68
1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2015–2019 (31.12.).....	68
JATKUU: 1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2015–2019 (31.12.)	69

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2015–2019 (31.12.)	70
1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2019	71
1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2019	72
1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2019.....	73
1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2019	74
1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2019.....	75
1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2019	76
1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2015–2019 ¹	77
JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2015–2019 ¹	78
1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.) ¹	79
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.) ²	80
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.) ²	81
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.) ¹	82
1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.) ¹	83
JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.) ¹	84
1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)	85
JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)	86
2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2019	87
2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2019 ja 2018. Vuoden 2018 kustannukset on deflatoitu. ¹	89
2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2015–2019.....	90

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2015–2019.....	91
JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2015–2019.....	92
2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2015–2019	93
JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2015–2019	94
2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2015–2019	95
JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2015–2019	96
JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2015–2019	97
2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2015–2019	98
JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2015–2019	99
2E Laskennalliset lapset.....	100
3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2019	102
3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö) ¹	103
JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö) ¹	104
3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2015–2019 ¹	105
JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2015–2019 ¹	106
3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019	107
JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019	108

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2015–2019 ¹	109
Liite 5 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet	110

KUVIOT

Kuvio 1. Vieraskielisten varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2016–2019 lopussa	13
Kuvio 2. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista vuosien 2004–2019 lopussa.....	14
Kuvio 3. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle joulukuussa 2019	16
Kuvio 4. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle Kuusikossa vuosina 2003–2019	16
Kuvio 5. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan joulukuussa 2019	17
Kuvio 6. Eri tehtävien osuudet päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä joulukuussa 2019	23
Kuvio 7. Kunnallisten päiväkotien deflatoitujen vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005–2019 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2005=1)	25
Kuvio 8. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2017–2019.....	26
Kuvio 9. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista joulukuussa 2019.....	28
Kuvio 10. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2017–2019.....	33
Kuvio 11. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus koko Suomen varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosina 2004–2019	35
Kuvio 12. Varhaiskasvatusikäisten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle vuosina 2009 ja 2019.....	36
Kuvio 13. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatusikäistä lasta kohden vuosina 2015–2019 suhteutettuna aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2015=1)	39

TAULUKOT

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus koko Suomen varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosina 2004–2019	12
Taulukko 2. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2019 sekä muutos vuodesta 2018.....	12
Taulukko 3. Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä 20.9.2019, osuus 6-vuotiaasta väestöstä sekä esiopetuksen osallistumisasteen muutos vuodesta 2018	19
Taulukko 4. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneet lapset vuonna 2019 sekä muutos vuodesta 2018.....	20
Taulukko 5. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset sekä kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2019 ja muutos vuodesta 2018.....	21
Taulukko 6. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2019	24
Taulukko 7. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2019.....	24
Taulukko 8. Lapsia yksityisen hoidon tuella tuetussa, palvelusetelillä järjestetyssä sekä ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2019	30
Taulukko 9. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa tai kunnallisessa kerhotoiminnassa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019	37
Taulukko 10. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019	37
Taulukko 11. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2019.....	38

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen kuutosvertailua on tehty vuodesta 1993 alkaen. Aluksi vertailussa olivat mukana ainoastaan pääkaupunkiseudun kaupungit. Vuonna 1995 mukaan tulivat Turku ja Tampere ja vuonna 2002 Oulu. Raportit syntyvät varhaiskasvatuksen asiantuntijaryhmän tiiviin yhteistyön tuloksena. Vuosien 2019-2020 aikana työryhmän puheenjohtajana on toiminut Satu Järvenkallas Helsingistä. Tarkemmat tiedot työryhmän kokoonpanosta löytyvät liitteestä 5.

Varhaiskasvatustilain (540/2018) mukaan varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat: päiväkotitoiminta, jota järjestetään päiväkodissa; perhepäivähoito, jota järjestetään perhepäivähoitajan kodissa tai ryhmäperhepäiväkodissa, sekä avoin varhaiskasvatustoiminta, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa. Lain mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lakiuudistusten myötä varhaiskasvatus on tullut entistä vahvemmin osaksi kasvatus- ja koulutuspalveluja.

Tässä raportissa tarkastellaan varhaiskasvatuksen palvelujen käyttöä ja kustannuksia lain ohjaamassa viitekehyksessä. Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kunnallisesta ja kunnan hankkimasta varhaiskasvatuksesta sekä palvelusetelillä järjestetystä ja yksityisen hoidon tuella tuetusta varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyy myös esiopetus. Lisäksi avoimeen varhaiskasvatukseen sisältyvä kunnallinen kerhotoiminta on sisällytetty Kuusikko-raportoinnissa samoihin taulukoihin ja kuvioihin vuodesta 2017 eteenpäin.

Varhaiskasvatuksen palveluihin liittyy kerhotoiminnan lisäksi kiinteästi myös muu avoin varhaiskasvatustoiminta, johon sisältyy muun muassa leikkipuisto- ja avoin päiväkotitoiminta. Nämä eivät ole mukana raportin taulukoissa ja kuvioissa. Lisäksi raportissa on tietoja myös lasten kotihoidon tuesta.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus on vuosien myötä noussut Kuusikko-kunnissa valtakunnallisen suuntauksen mukaisesti. EU:n asettaman varhaiskasvatukseen osallistumisen tavoitearvon (ET 2020 -ohjelma) mukaan päämääränä on, että EU-maissa 95 prosenttia lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen (European Commission 2014). Tavoitearvossa tarkastellaan osallistumista varhaiskasvatukseen 4 ikävuodesta oppivelvollisuuden alkuun. Kuusikko-raportin tiedonkeruussa on vuoden 2017 raportista lähtien huomioitu kyseinen tavoite ja raportissa kuvataan varhaiskasvatuspalveluihin osallistumista EU:n asettamien kriteerien mukaisesti.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin lainsäädännössä siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden lasten kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivan henkilöstön välistä mitoitusta muutettiin siten, että päiväkodissa tulee olla yksi kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimiva henkilö kahdeksaa lasta kohden aiemman seitsemän lapsen sijaan. Kunnissa on tehty erilaisia päätöksiä ja ratkaisuja näiden lakimuutosten suhteen. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ottivat käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa var-

haiskasvatusoikeuden (36/1973 § 11a), mutta Vantaa laajensi subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta 1.8.2018 alkaen. Lisäksi Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva muutos vuonna 2016, mutta 1.8.2019 Oulussa palattiin takaisin vanhaan mitoitukseen.

Varhaiskasvatuksen Kuusikko-raportissa lapsimääränä käytetään vuoden viimeisen päivän poikkileikkaustietoa, mikä mahdollistaa palvelujen käyttäjien suhteuttamisen vastaavan ikäiseen väestöön. Todellisuudessa varhaiskasvatuksen palveluissa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä vaihtelee vuoden aikana kuukausittain. Raportissa käytetyt varhaiskasvatuksen määritelmät sekä perusteet tiedonkeruulle ovat liitteessä 1. Liitteessä 3 on raportitekstiä täydentäviä kuvioita ja taulukoita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista. Liitteessä 4 on tilastotietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta, henkilöstöstä ja kustannuksista vuosilta 2015–2019.

Raportin taulukot ja kuvat voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

1.1 Varhaiskasvatuksen muutokset lainsäädännön valossa

Varhaiskasvatus on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa 1.1.2013 alkaen.

Lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) nimi muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 voimaan tulleella lainmuutoksella (580/2015). Laissa käsite varhaiskasvatus korvasi käsitteen päivähoidon. Lain myötä varhaiskasvatus tuli entistä vahvemmin osaksi kasvatus- ja koulutuspalveluja. Laki määritteli Opetushallituksen varhaiskasvatusta ohjaavaksi asiantuntijavirastoksi. Laissa varhaiskasvatuksella tarkoitettiin lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lakiin kirjattiin selkeästi varhaiskasvatuksen kattavat tavoitteet. Lain myötä paikallisten ja lapsikohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen tuli velvoittavaksi. Varhaiskasvatuksen järjestäjiä veloitettiin niin ikään arvioimaan antamaansa varhaiskasvatusta ja osallistumaan ulkopuoliseen arviointiin. Varhaiskasvatuksen arviointi tuli osaksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toimintaa. Laissa korostettiin, että subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on ensi sijassa lapselle kuuluva oikeus. Varhaiskasvatuslaissa säädettiin myös enimmäisryhmäkoosta.

Varhaiskasvatuslain muutoksessa (108/2016) 1.8.2016 alkaen lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen muuttui. Kuntien oli järjestettävä varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Lapsella oli oikeus laajempaan varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat päätoimisesti, toimivat päätoimisesti yrittäjänä tai ovat päätoimisesti omassa työssä. Laajempi oikeus varhaiskasvatukseen oli niin ikään, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tai se on muutoin lapsen edun mukaista. Vanhemman jäädessä työttömäksi oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen jatkuu lain mukaan kahden kuukauden ajan. 1.8.2016 voimaan astuneet päivähoidonasetuksen (239/1973) § 6 ja 8 muutokset muuttivat henkilöstömitoitusta päiväkodeissa. Yli 3-vuotiaiden kokopäivähoitossa muutettiin kasvattajien ja lasten suhdelukua 1/7:stä 1/8:aan. Alle 3-vuotiaiden lasten ryhmien kasvattajien ja lasten suhdelukua ja osapäivätoiminnan suhdelukua ei muutettu.

1.1.2018 alkaen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia muutettiin siten, että pieni- ja keskituloisilta perittäviä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin. Lisäksi

sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 50 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta aiemman 90 prosentin sijaan.

Uusi varhaiskasvatuslaki (540/2018) tuli voimaan 1.9.2018. Uudistusten myötä lainsäädäntö ajanmukaistui, selkeytyi ja tarkentui käsitteellisesti. Uusi laki tuo esille aiempaa enemmän lapsen oikeuksia ja lapsen edun ensisijaisuutta. Laissa on tarkennettu monialaisen yhteistyön säännöstä ja tavoitteisiin on kirjattu myös yhdenvertaisuuden edistäminen. Lisäksi uusi laki kokosi yhteen yksityisen varhaiskasvatuksen asiat.

Uudessa laissa nousevat aiempaa enemmän esille myös henkilöstörakenteeseen ja -kelpoisuuteen liittyvät asiat. Laki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019)

Lisäksi yksi merkittävä uudistus varhaiskasvatuslaissa liittyy varhaiskasvatuksen tietotutannon kehittämiseen. Kansallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda kokoaa varhaiskasvatuksen järjestäjiä, henkilöstöä, perhettä ja lasta koskevia tietoja valtakunnallisesti yhteen. Tietovarannon avulla varhaiskasvatuksesta saadaan jatkossa yhteismitallista ja vertailukelpoista tietoa muun muassa viranomaisten käyttöön. Varda on otettu käyttöön vaiheittain 1.1.2019 lähtien. (Opetushallitus, 2019)

1.8.2018 alkoi Opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämä 5-vuotiaiden lasten maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeilu. Ministeriö myöntää kokeiluun osallistuville kunnille avustusta kokeilun toteuttamiseen. Kokeilu laajenee toistamiseen elokuussa 2020 ja jatkuu vuoteen 2021. Kuutoskaupungeista maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilussa ovat mukana Helsinki, Espoo, Turku ja Oulu toimintavuonna 2019-2020. Kokeilun tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää koulutuksen tasaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2020)

2 VARHAISKASVATUSIKÄINEN VÄESTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 116 480 varhaiskasvatusikäistä eli 10kk–6-vuotiasta lasta, joka oli 34,6 prosenttia koko Suomen vastaavan ikäisistä lapsista. Tarkasteltaessa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten osuuden kehitystä koko Suomen vastaavan ikäisestä väestöstä voidaan huomata kaupungistumisen vaikutukset: vuonna 2004 osuus on ollut 27,8 prosenttia eli 15 vuodessa osuus on kasvanut 6,8 prosenttiyksikköä.

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus koko Suomen varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosina 2004–2019

	Lapset yhteensä Kuusikko	Lapset yhteensä koko Suomi	Lapset Kuusikko/ koko Suomi (%)
2004	97 580	350 824	27,8
2009	103 130	363 968	28,3
2014	118 790	375 225	31,7
2019	116 480	336 957	34,6

Edellisvuoteen verrattuna varhaiskasvatusikäisten lukumäärä väheni vuonna 2019 Oulussa (-5,6 %), Tampereella (-3,5 %), Espoossa (-1,8 %), Helsingissä (-1,3 %) ja Turussa (-1,1 %). Vantaalla varhaiskasvatusikäisten lukumäärä kasvoi (+1,3 %) edellisvuoteen verrattuna.

Taulukko 2. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2019 sekä muutos vuodesta 2018

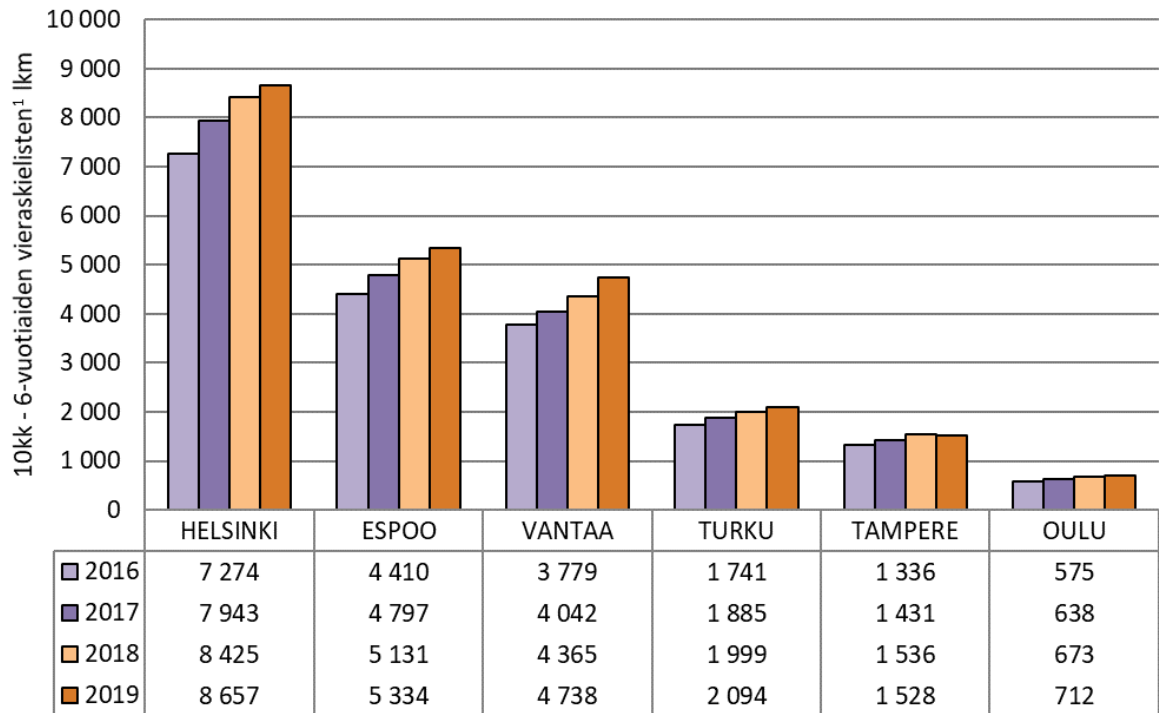
	Lapset yhteensä	Määrän muutos	Muutos %	Alle 3- vuotiaat	Muutos %	3–6- vuotiaat	Muutos %
Helsinki	40 035	-516	-1,3	13 603	-3,6	26 432	0,0
Espoo	22 013	-398	-1,8	7 131	-2,7	14 882	-1,3
Vantaa	16 636	212	1,3	5 703	0,7	10 933	1,6
Turku	10 383	-112	-1,1	3 546	-2,7	6 837	-0,2
Tampere	13 364	-484	-3,5	4 537	-2,7	8 827	-3,1
Oulu	14 048	-841	-5,6	4 461	-7,0	9 587	-5,0
Kuusikko	116 480	-2 140	-1,8	38 982	-3,2	77 498	-1,1
Koko Suomi	336 957	-12 256	-3,5	106 985	-5,1	229 972	-2,8

Erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä on laskenut kuutoskaupungeissa jo vuodesta 2015 lähtien lukuun ottamatta Vantaata, jossa vuoden 2017 jälkeen varhaiskasvatusikäisten lukumäärässä on tapahtunut pientä kasvua. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 33,5 prosenttia oli vuoden 2019 lopussa alle 3-vuotiaita. Alle 3-vuotiaiden määrä väheni edellisvuodesta kuutoskaupunkien osalta 3,2 prosenttia (-1 305 lasta) ja koko maan osalta 5,1 prosenttia (-5 710 lasta). Alle 3-vuotiaiden määrä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa lukuun ottamatta Vantaata, jossa määrä kasvoi hieman edellisvuodesta. (Liite 4, taulukko 1A/1)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 66,5 prosenttia oli vuoden 2019 lopussa kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna Vantaalla, pysyi lähes muuttumattomana Helsingissä ja Turussa ja laski muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4, taulukko 1A/1)

Väestörekisteritietojen mukaan kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä 19,8 prosenttia (23 064 lasta) oli vieraskielisiä¹ vuoden 2019 lopussa. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut neljässä vuodessa 4,9 prosenttiyksikköä (+5 263 lasta). Kuudessa suurimmassa kaupungissa asui vuoden 2019 lopussa kaksi kolmasosaa koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä. (Liite 3, kuvio 5; liite 4, taulukko 1A/2)

Kuvio 1. Vieraskielisten¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2016–2019 lopussa

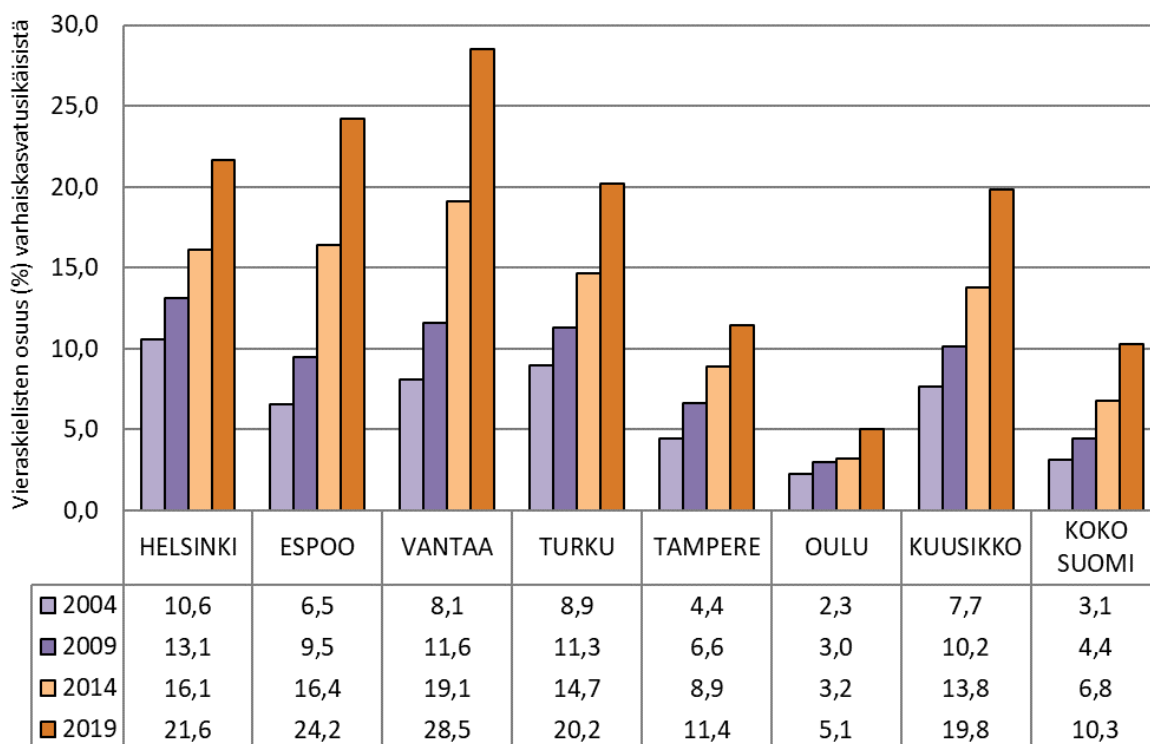
Edellisvuoteen verrattuna vieraskielisen varhaiskasvatusikäisen väestön lukumäärä kasvoi suhteellisesti eniten Vantaalla, jossa kasvua oli 8,6 prosenttia. Oulussa vieraskielisten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta 5,8 prosenttia, Turussa 4,7 prosenttia, Espoossa 4,0 prosenttia ja Helsingissä 2,8 prosenttia. Tampereella vieraskielisten lukumäärä laski -0,5 prosenttia edellisvuodesta. (Liite 4, taulukko 1A/2)

Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä vaihteli Oulun 5,1 prosentista Vantaan 28,5 prosenttiin vuoden 2019 lopussa. Osuudet ovat selvästi korkeimmat pääkaupunkiseudulla ja Turussa. (Liite 3, kuvio 5; Liite 4, taulukko 1A/2)

Edellisen kymmenen vuoden aikana kuutoskaupunkien vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut 9,6 prosenttiyksikköä. Vuoden 2009 jälkeinen kasvu on ollut voimakkainta Vantaalla (+16,9 %-yksikköä) ja Espoossa (+14,8 %-yksikköä) ja pienintä Oulussa (+2,1 %-yksikköä).

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt. Vieraskieliseen väestöön sisältyvät muun muassa Suomessa syntyneet lapset, vanhempien työn vuoksi Suomeen muuttaneet sekä pakolaistaustaiset henkilöt. Tosiasiassa vieraskielisten määrä on arvon mukaan väestörekisteritietoja suurempi, sillä osa vanhemmista ilmoittaa lapsen äidinkieleksi suomen, vaikka lapsen äidinkieli olisi käytännössä jokin muu.

Kuvio 2. Vieraskielisten¹ osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista vuosien 2004–2019 lopussa

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat.

Varhaiskasvatusikäisen väestön kasvu kuutoskaupungeissa selittyy pääosin vieraskielisen väestön kasvulla – suomea ja saamea äidinkielenään puhuvien varhaiskasvatusikäisten määrä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Ruotsia puhuvien määrä nousi hieman Vantaalla ja laski muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4, taulukko 1A/2)

Varhaiskasvatusikäisen väestön yleisimmin puhumat vieraat kielet kuutoskaupungeissa vuonna 2019 olivat somali, arabia ja venäjä. Muita yleisiä kieliä olivat viro, albania, englanti.

Tämän päivän varhaiskasvatus on hyvin monikulttuurista. Vieraat kielet ovat keskeisiä varhaiskasvatuksen toiminnan kannalta. Vieraskielisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen edellyttää kunnissa resurssien suuntaamista esimerkiksi lasten suomalaiseen kulttuuriin integroitumisen tukemiseen ja huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä lasten suomi toisena kielenä -oppimiseen.

Lisäksi tämä edellyttää varhaiskasvatuksen ja muiden lapsi- ja perhepalveluiden entistä tiiviimpää yhteistyötä.

3 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJÄRJESTELMÄ

Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kunnallisesta ja kunnan hankkimasta varhaiskasvatuksesta sekä palvelusetelillä järjestetystä ja yksityisen hoidon tuella tuetusta varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyy myös esiopetus. Lisäksi kunnallinen kerhotoiminta on sisällytetty Kuusikko-raportoinnissa samoihin taulukoihin ja kuvioihin vuodesta 2017 eteenpäin.

Varhaiskasvatuksen järjestelmään sisältyy myös lasten kotihoidon tuki ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluja, esimerkiksi kerho-, leikkipuisto- ja avoin päiväkotitoiminta. Lasten kotihoidon tuki on vaihtoehto varhaiskasvatuspalveluille, kun perheessä on alle kolmevuotias lapsi. Perhe voi saada kotihoidon tukea perheen lasten ollessa esiopetuksessa tai avoimen varhaiskasvatuksen toiminnassa.

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka varhaiskasvatuslain edellyttämän määräjän puitteissa kaikille kunnassa asuville lapsille. Kunta voi järjestää varhaiskasvatuksen alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Hankittaessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta (540/2018 § 5).

Lasten vanhemmat tai muut huoltajat voivat hakea edellä mainituista kunnan tarjonnan mukaista lapsen sekä perheen tarpeisiin sopivaa vaihtoehtoa. Kunta voi ohjata perheitä yksityisen hoidon tuella tuettuun varhaiskasvatukseen tai tarjota palvelusetelin. Lasten vanhemmilla tai muilla huoltajilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä näistä vaihtoehtoista, jolloin kunnan on sijoitettava lapsi määräjässä kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan.

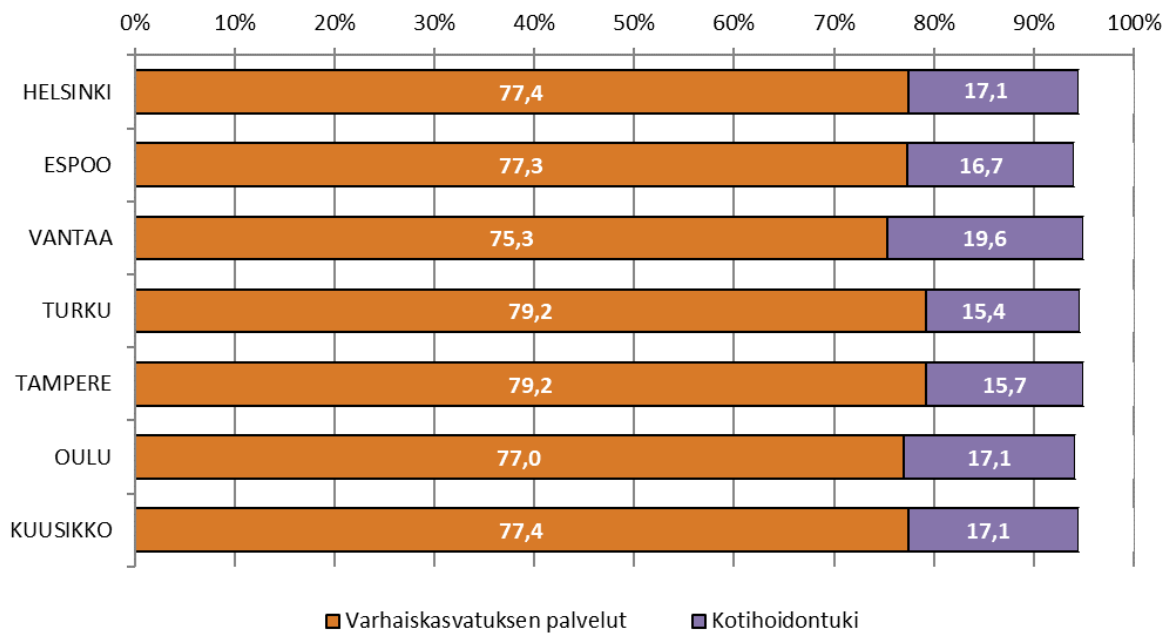
3.1 Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmään

Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 77,4 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa (kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus). Lisäksi lapsia on myös kotihoidon tuen piirissä. Lasten kotihoidon tuesta on tarkempaa tietoa raportin luvussa 6.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja kotihoidon tuen kokonaisuutta tarkasteltaessa kerhotoiminta ei ole mukana tarkastelussa, sillä osa kerholapsista on myös kotihoidon tuella. Avoimeen varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia ei tilastoida varhaiskasvatukseen osallistuviksi lapsiksi.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin (ilman kerhotoimintaa) oli 77,4 prosenttia vuonna 2019. Osallistumisaste vaihteli Vantaan 75,3 prosentista Turun ja Tampereen 79,2 prosenttiin.

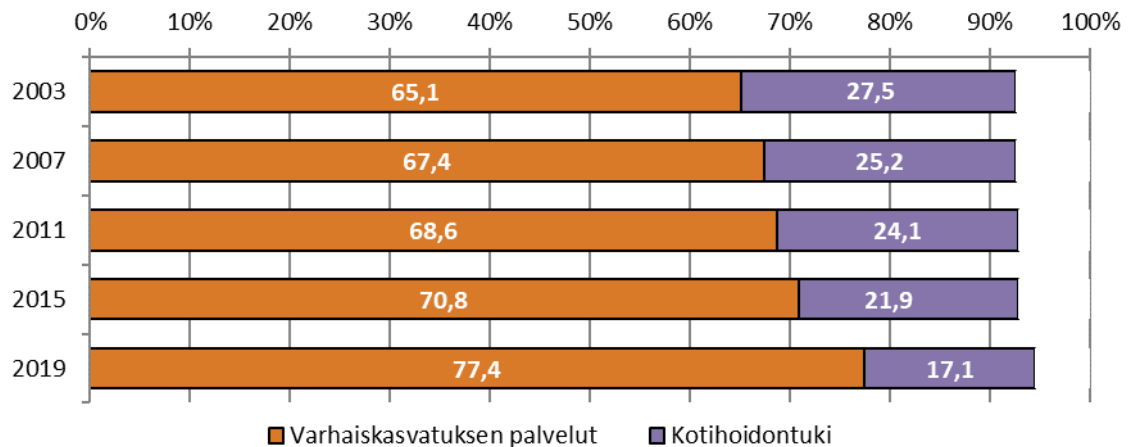
Kuvio 3. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin (kunnallinen päiväkotij ja perhepäivähoito, ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) ja kotihoodon tuelle joulukuussa 2019¹

¹ Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa, koska osa kerholapsista on myös kotihoidontuella.

Kuviossa 4 on tarkasteltu kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jaakautumista varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoodontuella vuodesta 2003 alkaen. Osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin on noussut vuosi vuodelta ja kotihoodon tuella olevien lasten osuus on pienentynyt. Varhaiskasvatusikäisten osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin kuutoskaupungeissa on 16 vuodessa noussut 12,3 prosenttiyksikköä ja kotihoodontuella olevien lasten osuus laskenut 10,4 prosenttiyksikköä.

Kuvio 4. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin (kunnallinen päiväkotij ja perhepäivähoito, ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) ja kotihoodon tuelle Kuusikossa vuosina 2003–2019¹

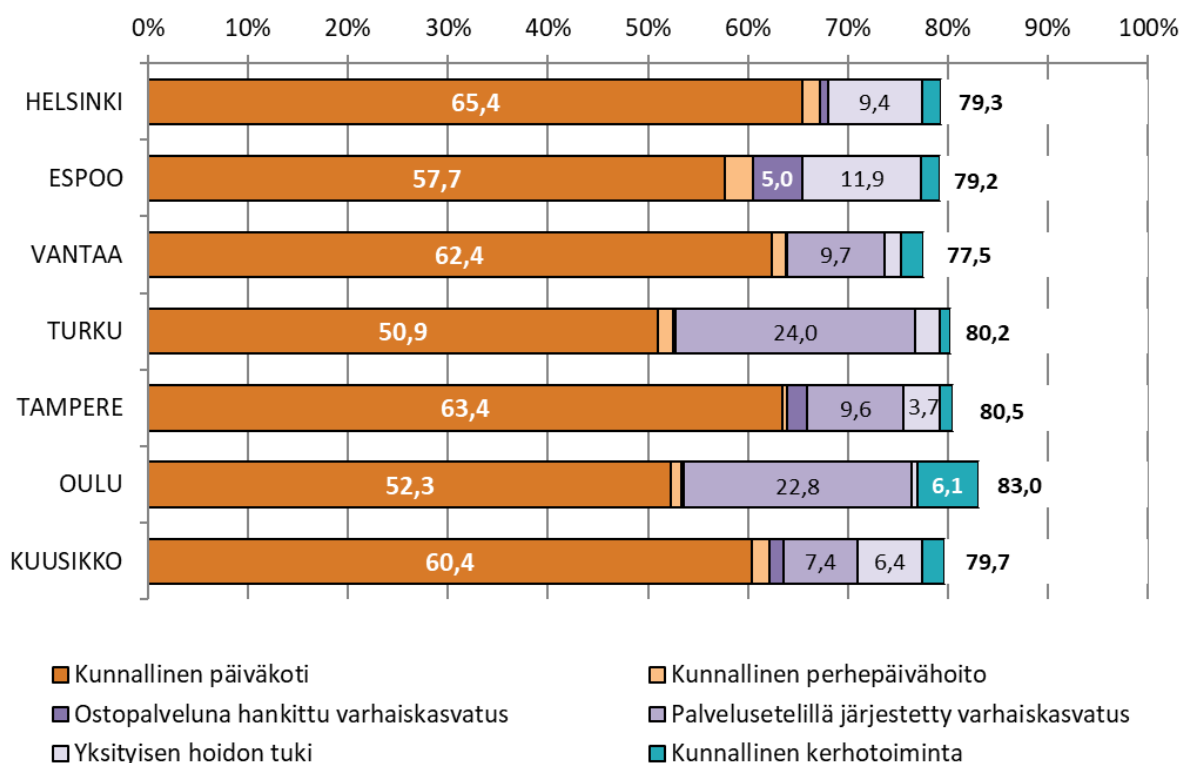

¹ Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

3.1.1 Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Kuviossa 5 on näkyvissä varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan. Varhaiskasvatuksen palveluissa ja kerhotoiminnassa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 79,7 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Osuus vaihteli Vantaan 77,5 prosentista Oulun 83,0 prosenttiin. Kuutoskaupunkien tasolla osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan kasvoi edellisestä vuodesta 0,5 prosenttiyksikköä.

Kuvio 5. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan joulukuussa 2019¹

¹Alle kolmen prosentin osuudet eivät näy lukuina kuviossa. Tarkemmat osuudet liitteessä 3 kuviossa 9.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä yli puolet (60,4 %) oli varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkodissa vuoden 2019 lopussa. Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus oli suurin Helsingissä (65,4 %), Tampereella (63,4 %) ja Vantaalla (62,4 %). Espoossa (57,7 %), Oulussa (52,3 %) ja Turussa (50,9 %) osuudet olivat hieman matalampia.

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2019 lopussa varhaiskasvatuksessa 70 605 lasta, mikä on 1,1 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta pääkaupunkiseudulla, pysyi lähes muuttumattomana Turussa ja laski Tampereella ja Oulussa. (Liite 4, taulukko 1D)

Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Vuonna 2019 kuutoskaupunkien kunnallisessa perhepäivähoidossa oli 321 lasta edellisvuotta vähemmän. Vuoden 2019 lopussa vain 1,7 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoidossa, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. (Liite 3, kuvio 9; liite 4 taulukko 1D)

Espoo eroaa muista kuutoskaupungeista korkeammalla ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuudella. Espoossa ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 5,0 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Tampereella osuus oli 2,0 prosenttia ja muissa kuutoskaupungeissa alle prosentin. (Liite 3 kuvio 9; liite 4 taulukko 1D)

Palvelusetelillä järjestettiin varhaiskasvatusta vuonna 2019 Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut ja se vaihteli Tampereen 9,6 prosentista Turun 24,0 prosenttiin. (Liite 3 kuvio 9; liite 4 taulukko 1D)

Yksityisen hoidon tuella oli vuoden 2019 lopussa kuutoskaupungeissa 6,4 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Espoossa (11,9 %) ja Helsingissä (9,4 %) yksityisen hoidon tuen osuus oli korkein. Muissa kuutoskaupungeissa osuus jäi alle neljän prosentin. (Liite 3 kuvio 9; liite 4 taulukko 1D)

3.1.2 Osapäiväinen varhaiskasvatus

Vuoden 2019 lopussa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oli kuutoskaupungeissa yhteensä 5 054 lasta. Kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli Oulussa 10,9 prosenttia, Vantaalla 9,6 ja Turussa 7,7 prosenttia osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa. Muissa kuutoskaupungeissa osuus vaihteli Helsingin 3,2 prosentista Tampereen 4,6 prosenttiin. (Liite 4, taulukko 1E)

Vuonna 2019 osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä kasvoi edellisvuodesta Turussa 46,2 prosenttia (+197 lasta). Muissa kuutoskaupungeissa muutos oli vähäisempää, Espoossa kasvua oli 7,2 prosenttia (+38 lasta) ja Vantaalla 3,9 prosenttia (+46 lasta). Lasten määrä laski Helsingissä 37,0 prosenttia (-528 lasta), Tampereella 11,1 prosenttia (-59 lasta) ja Oulussa 7,6 prosenttia (-105 lasta). (Liite 4, taulukko 1E)

Tampereella esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen osalta huoltaja voi valita esiopetusta täydentäväksi toiminnaksi osa-aikaisen varhaiskasvatuksen, joka toteutetaan joko päiväkodeissa tai kouluilla. Sekä päiväkodeilla että kouluissa toteutettavan toiminnan henkilöstö on mitoitettu osa-aikaisen varhaiskasvatuksen suhdeluvun mukaisesti.

3.1.3 Esiopetus

Esiopetuksesta tuli velvoittavaa vuoden 2015 alusta alkaen. Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 syksyllä 18 750 esiopetukseen osallistuvaa lasta. Esiopetukseen osallistuneiden lasten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vaihteli Helsingin 92,2 prosentista Turun 99,5 prosenttiin. Luvut sisältävät myös perusopetukseen valmistavan opetuksen. Esiopetuksen osallistumisaste kasvoi edellisvuodesta Turussa (+6,3 %-yksikköä), Helsingissä (+2,1 %-yksikköä), Tampereella (+2,0 %-yksikköä), Espoossa (+0,4 %-yksikköä) ja Oulussa (+0,3 %-yksikköä). Osallistumisaste laski Vantaalla (-1,6 %-yksikköä).

Esiopetukseen osallistuneista lapsista 89,7 prosenttia osallistui esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen. Osuus vaihteli Oulun 78,7 prosentista Espoon 94,3 prosenttiin. (Liite 3, taulukko 28; liite 4 taulukot 1B/1-6)

Taulukko 3. Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä 20.9.2019, osuus 6-vuotiaasta väestöstä sekä esiopetuksen osallistumisasteen muutos vuodesta 2018

	<i>Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä vuonna 2019</i>	<i>Esiopetukseen osallistuneiden lasten osuus (%) 6-vuotiaiden ikäluokasta vuonna 2019</i>	<i>Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä vuonna 2018</i>	<i>Esiopetukseen osallistuneiden lasten osuus (%) 6-vuotiaiden ikäluokasta vuonna 2018</i>	<i>Muutos (%-yksikköä) v. 2018-2019</i>
Helsinki	6 110	92,2	5 827	90,1	2,1
Espoo	3 715	94,4	3 604	94,0	0,4
Vantaa	2 633	95,2	2 580	96,8	-1,6
Turku	1 659	99,5	1 542	93,2	6,3
Tampere	2 126	95,7	2 224	93,7	2,0
Oulu	2 507	99,0	2 634	98,7	0,3
Kuusikko	18 750	94,9	18 411	93,6	1,3

Osallistuminen kunnan järjestämään esiopetukseen ei ole pakollista, mutta lain mukaan op-piivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Tällaista toimintaa voivat lapselle järjestää myös huoltajat itse. Esiopetuksen järjestämislupa voi olla myös esimerkiksi yksityisillä oppilaitoksilla. Näissä toimipaikoissa esiopetuksessa olevat lapset eivät ole mukana kuutoskaupunkien esiopetuksen lapsimäärissä.

3.1.4 Avoin varhaiskasvatustoiminta

Varhaiskasvatuksen palvelujen ja kotihoidon tuen lisäksi kuutoskaupungeissa on tarjolla muuta varhaiskasvatustoimintaa. Avoimeen varhaiskasvatustoimintaan sisältyvät kerhotoiminta, asukas- ja leikkipuistot, ohjattu leikkipuistotoiminta sekä avoimet päiväkodit. Asukas- ja leikkipuistojen sekä avointen päiväkotien palveluiden asiakaskunta vaihtelee kunnittain.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2019 lopussa 2 661 lasta, mikä oli 2,3 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä. Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Suhteellisesti eniten kerhotoimintaan osallistui lapsia Oulussa, yhteensä 6,1 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä. Kerhotoimintaan osallistuneiden lasten lukumäärä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4, taulukko 1D)

Taulukko 4. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneet lapset¹ vuonna 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 10kk-6-vuotiaista lapsista
Helsinki	743	-158	-17,5	1,9
Espoo	426	-57	-11,8	1,9
Vantaa	360	-156	-30,2	2,2
Turku ²	103	-25	-19,5	1,0
Tampere	175	-286	-62,0	1,3
Oulu	854	-285	-25,0	6,1
Kuusikko	2 661	-967	-26,7	2,3

¹ Lapset, jotka ovat saaneet päätöksen kerhopaikasta.

² Ohjatussa leikkipuistotoiminnassa mukana olleet lapset eivät sisälly kerholasten lukumääriin.

Kunnallista kerhotoimintaa on tarjolla kaikissa kuutoskaupungeissa. Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2–5-vuotiaille lapsille. Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminta on maksutonta Helsingissä, Tampereella, Oulussa sekä Vantaalla. Espoossa kerhotoiminta muuttui maksuttomaksi 1.8.2019. Turku perii kerhomaksun määräämillään maksuperusteilla. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan. Osassa kuutoskaupungeista kerhotoimintaa on toteutettu pienissä määrin myös yksityisenä toimintana.

Kerhotoiminnan tuntimääräinen laajuus vaihtelee kunnittain. Kuukausitasolla laajuus vaihtelee kuutoskaupungeissa vähintään 16 tunnista enintään 60 tuntiin kuukaudessa.

3.2 Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset

Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset koostuvat kuntien varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseen kohdistamista kustannuksista. Kunnallisen varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset sisältävät pääasiassa kaupunkien tilinpäätösten mukaisista bruttokustannukset ilman yleishallinnon vyörytyseriä. Varhaiskasvatuksen hallintokuluista vertailuun on vuodesta 2015 alkaen otettu mukaan vain menot, jotka kohdistuvat varhaiskasvatustoimintaan.

Yksityisestä varhaiskasvatuksesta kustannuksissa on mukana kunnan palveluntuottajille maksamat tuet (yksityisen hoidon tuki, palveluseteli ja kuntalisät), ostopalvelusopimusten mukaiset maksut sekä kaupungissa yksityisen hallinnointiin kohdistuvat kustannukset. Pienessä osassa ostopalveluista kunta maksaa palvelujen kokonaiskustannukset ja saa tuloina asiakasmaksut. Pääosin yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksista puuttuu asiakkaiden palveluntuottajalle maksamat maksut.

Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset eivät ole edellä mainituista eroavuuksista johtuen vertailukelpoisia.

Lisäksi mukana ovat kotihoidon tuen kustannukset vähennettynä kouluikäisille lapsille kohdistuvilla osittaisen hoitorahan kustannuksilla. Kunnallisen kerhotoiminnan sekä avoi-

men varhaiskasvatustoiminnan kustannukset eivät sisälly kokonaiskustannuksiin. Tarkempaa tietoa kustannusten koontiperusteista on liitteessä 1. Kuutoskaupunkien kustannusmuutoksista vuodelta 2019 on laadittu erillinen analyysi, joka on luettavissa liitteestä 2.

Kustannusvertailussa aiempiin vuosiin käytetään pääosin absoluuttisia kustannuksia. Liitteessä 4, taulukoissa 2D/1–2 on aikaisempien vuosien kustannukset deflatoituna eli muutettuna vuoden 2019 rahan arvoon Tilastokeskuksen ilmoittamalla julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Opetustoimen indeksi otettiin käyttöön vuoden 2016 tiedoista kootussa raportissa. Tätä ennen kustannusten deflatoinnissa käytettiin julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle.

Taulukkoon 5 on koottu varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset vuonna 2019 ja niiden muutos edellisestä vuodesta. Vuonna 2019 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat yli 1,2 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset kasvoivat Vantaalla 8,8 prosenttia, Espoossa 5,8 prosenttia, Helsingissä 5,4 prosenttia, Turussa 5,3 prosenttia, Oulussa 4,1 prosenttia ja Tampereella 2,8 prosenttia.

Kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 25,7 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusjärjestelmän ja muun varhaiskasvatustoiminnan kokonaisuudesta muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset muodostivat 2,1 prosenttia.

Turussa lapsia on kirjoilla myös leikkipuistoissa. He ovat leikkipuistoissa varhaiskasvatuksen henkilökunnan ohjauksessa ja valvonnassa sovitusti ilman vanhempiaan. Vuosien 2017-2019 raporteissa ohjattuun leikkipuistotoimintaan osallistuneiden lasten lukumääriä ei ole enää sisällytetty kerhotoimintaan, toisin kuin aikaisempien vuosien raporteissa. Leikkipuistojen henkilöstökustannukset ovat Turussa kirjattu osittain päiväkotitoimintaan. Tämä lisää siis osaltaan päiväkotien kustannuksia ja vähentää samalla määrällä avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksia.

Taulukko 5. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset sekä kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2019 ja muutos vuodesta 2018

	Varhaiskasvatusjärjestelmä			Avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta		
	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹
Helsinki ²	422 133 853	5,4	3,4	12 677 473	8,2	6,1
Espoo ²	238 666 995	5,8	3,8	4 800 962	8,8	6,7
Vantaa	170 602 863	8,8	6,7	3 105 988	-4,8	-6,6
Turku	107 520 777	5,3	3,3	1 238 155	4,3	2,3
Tampere	129 778 934	2,8	0,8	1 322 998	-9,6	-11,3
Oulu	135 688 464	4,1	2,1	2 562 631	-8,3	-10,1
Kuusikko	1 204 391 886	5,5	3,5	25 708 207	3,5	1,5

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2020 (ennakkotieto)

² Helsingin ja Espoon avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksissa on mukana myös koululaisten kustannuksia.

4 KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS

4.1 Varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa

4.1.1 Lapset

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 70 605 lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta pääkaupunkiseudulla: Helsingissä 2,6 prosenttia (+663 lasta), Espoossa 2,6 prosenttia (+320 lasta) ja Vantaalla 2,5 prosenttia (+258 lasta). Lasten määrä laski Oulussa 3,6 prosenttia (-275 lasta) ja Tampereella 2,0 prosenttia (-172 lasta). Turussa lasten määrä pysyi lähes edellisvuoden tasolla. Alle joka viides kunnallisissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli alle 3-vuotias vuonna 2019. (Liite 3, kuviot 13 ja 14; liite 4, taulukko 1D)

Ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus järjestetään pääosin kunnallisissa päiväkodeissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2019 lopussa 2 536 ilta- ja/tai ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarvitsevaa lasta. Lasten määrä laski edellisvuodesta suurimmassa osassa kuutoskaupunkeja, eniten Turussa (-36,3 %). (Liite 3, taulukko 22; liite 4, taulukko 1E).

4.1.2 Henkilöstö²

Kuutoskaupunkien päiväkodeissa oli vuoden 2019 lopussa 13 525 työntekijää, joka oli 1,6 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön (ilman varahenkilöitä) osuus henkilöstöstä oli 88,4 prosenttia. (Liite 4, taulukot 3B/1 ja 3B/2)

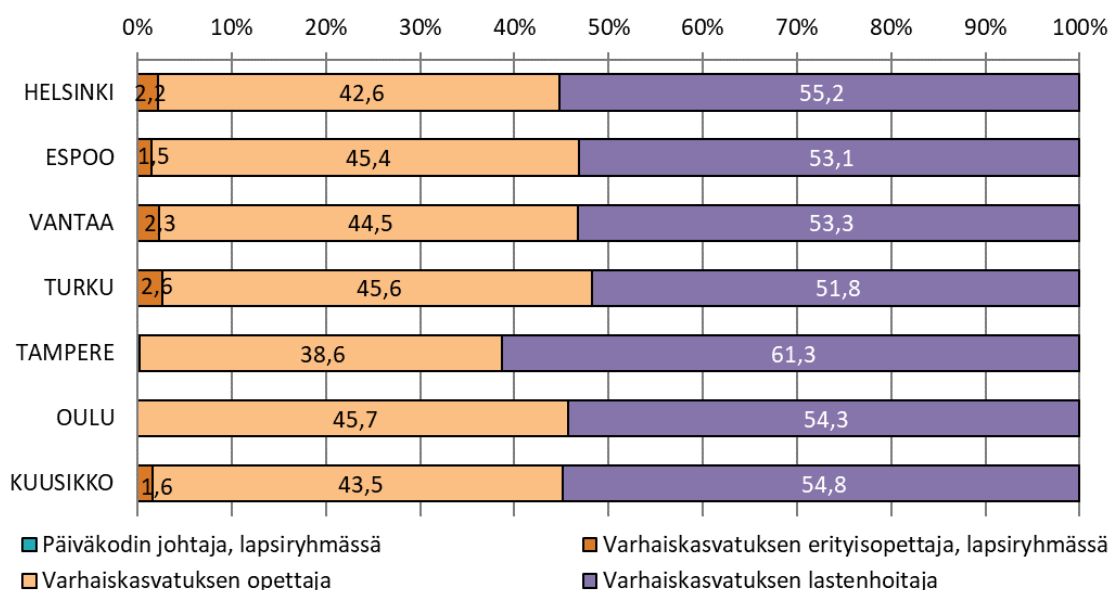
Elokuusta 2016 alkaen päivähoitoasetusta (239/1973 § 6; 753/2018) koskien päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevän henkilöstön välistä suhdelukua muutettiin. Kuutoskaupungeista ainoastaan Oulu otti vuonna 2016 käyttöön henkilöstömitoitusta koskevan muutoksen 1/7:stä 1/8:aan. Oulussa kuitenkin palattiin 1.8.2019 alkaen takaisin mitoituksen suhdeluun 1/7.

Varahenkilöt, joilta edellytetään kelpoisuutta varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään, eivät ole mukana kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön kokonaismäärässä. Vara- ja resurssihenkilöiden lukumäärät on esitetty liitteen 4 taulukossa 3A. Tätä henkilöstöä käytetään korvaamaan vakituisten henkilöstön poissaoloja. Vara- ja resurssihenkilöstöä ei lasketa lasten ja henkilöstön väliseen suhdeluun hoitopaikkoja täytettäessä. Kaikissa kuutoskaupungeissa on olemassa sijaisten käyttöön malli. Lyhytaikaisten poissaolojen sijaistaminen toteutetaan oman varahenkilöstön voimin, ulkopuolisilla sijaisilla, henkilöstövuokrauksena tai näiden yhdistelmänä.

Kuviossa 6 on tarkasteltu eri tehtävien osuutta kuutoskaupunkien kunnallisten päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön tehtävistä joulukuussa 2019. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajien osuus kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä oli 54,8 prosenttia ja varhaiskasvatuksen opettajien osuus 43,5 prosenttia.

² Vuoden 2015 raportista alkaen henkilöstötiedot on ilmoitettu ilman varahenkilöitä kaikkien tarkasteluvuosien osalta.

Kuvio 6. Eri tehtävien osuudet päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä joulukuussa 2019

Päiväkodeissa on kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön lisäksi muuta henkilöstöä vaihtelevasti. Yleisimmin kunnissa on kunnan omia, työllistämistukitoimin sekä henkilöstövuokrauksena hankittuja työntekijöitä erilaisissa lasten ja lapsiryhmien avustamistehtävissä. Oppisopimuskoulutuksessa olevia ja työllistämistuella palkattuja työntekijöitä oli vuonna 2019 kuutoskaupungeissa yhteensä 226 henkilöä, joista suurin osa Helsingissä (121 henkilöä) ja Vantaalla (38 henkilöä).

Kuutoskunnissa päiväkotien puhtauspalvelut (siivous- ja tekstiilihuolto) ostetaan pääosin kaupungin omalta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Puhtauspalveluista vastaava henkilöstö on Helsingissä osin ja Turussa lähes kokonaan varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Espoossa pienissä päiväkodeissa osasta ateriapalvelujen tehtävistä huolehtivat tähän tehtävään palkatut laitosapulaiset.

Edellä mainituista erilaisuuksista johtuen päiväkotien muuta henkilöstä ei ole mahdollista vertailla. Liitteen 4 taulukoissa 3A ja 3B/1–2 on eritelty päiväkotien henkilöstöä tarkemmin.

4.1.3 Kustannukset

Tässä luvussa tarkastellaan Suomen kuuden suurimman kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaisuskustannuksia. Kustannukset laskennallista lasta kohden on laskettu henkilöstömitoituksen 1/7 mukaan kaikkien kuutoskaupunkien osalta.

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2019 lopussa 10 417 euroa. Kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 9 588 eurosta Turun 11 097 euroon. Kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Taulukko 6; liite 4, taulukko 2C/2)

Kunnallisten päiväkotien kustannusrakenne vaihtelee muun muassa tukipalvelujen erilaisesta järjestämistavasta johtuen. Henkilöstökustannuksiin sisältyvät päiväkotien henkilöstökustannukset. Päiväkotien osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä henkilöstökustannuksista (varhaiskasvatuksen johto- ja hallintohenkilöstö) sisältyy kohtaan ”muut kustannukset”. Taulukossa 6 on eritelty vuosikustannuksia laskennallista lasta kohden ja taulukossa 7 eri kustannuslajien osuuksia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Taulukko 6. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2019

Euroa/laskennallinen lapsi	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yhteensä	10 265	10 886	10 645	11 097	9 588	10 160	10 417
Henkilöstökustannukset, josta	6 981	7 011	7 034	8 145	6 248	6 857	6 978
Varahenkilöstö (vakinaiset ja määräaikaiset)	86	236	5	256	139	0	111
Avustava henkilökunta (kunnan oma)	161	124	91	184	216	386	135
Vuokratyö	465	649	991	0	12	0	437
josta avustajat	0	137	338	0	12	0	76
josta sijaiset ja varahenkilöstö	465	512	653	0	0	0	361
Muut palkkakustannukset (ilman sivukuluja)	4 918	4 950	4 831	6 251	4 681	5 191	5 186
Henkilöstösivukulut	1 352	1 052	1 118	1 454	1 201	1 280	1 110
josta KUEL -maksut	1 271	950	1 007	1 477	1 147	1 179	1 040
Tilakustannukset	1 785	2 172	2 076	1 849	1 655	1 733	1 881
Tukipalvelut	1 230	1 393	1 243	791	1 398	1 132	1 239
Ateriapalvelut	1 048	1 129	882	753	1 076	837	909
Puhtauspalvelut (siivous- ja tekstiilihuolto)	183	264	361	38	322	296	210
Muut kustannukset¹	269	311	292	312	287	438	320

¹ ICT-kustannukset eivät ole mukana tämän taulukon kustannuksissa. Kuntien ICT-kustannukset löytyvät erillisinä liitteen 3 taulukosta 17. Liitteen 4 taulukkojen 2C/1-2 ja 2D/1-2 kustannukset sisältävät myös ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

Taulukko 7. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset yhteensä (1 000€)^{1,2}	329 494	170 350	134 021	70 756	101 527	93 765	899 913
josta henkilöstökustannukset (%)	67,8	63,2	66,1	72,8	63,8	66,4	66,5
josta tilakustannukset (%)	17,3	19,6	19,5	16,5	16,9	16,8	17,9
josta tukipalveluiden kustannukset (%)	12,0	12,6	11,7	7,1	14,3	11,0	11,8
josta muut kustannukset (%)	1,5	1,8	1,6	1,4	2,1	2,4	1,7
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot (%)	1,4	2,9	1,1	2,3	3,0	3,3	2,1
<i>Asiakasmaksutulojen osuus kustannuksista (%)</i>	<i>11,0</i>	<i>12,0</i>	<i>10,3</i>	<i>7,3</i>	<i>11,2</i>	<i>8,8</i>	<i>10,6</i>

¹ Luvut pyöristetty tuhansien eurojen tarkkuudelle.

² Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

Henkilöstökulut ovat suurin päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen menoerä. Vuonna 2019 keskimäärin 66,5 prosenttia kuutoskaupunkien kokonaiskustannuksista oli henkilöstökustannuksia. Henkilöstökulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat kuutoskaupungeissa Tampereen 6 248 eurosta Turun 8 145 euroon.

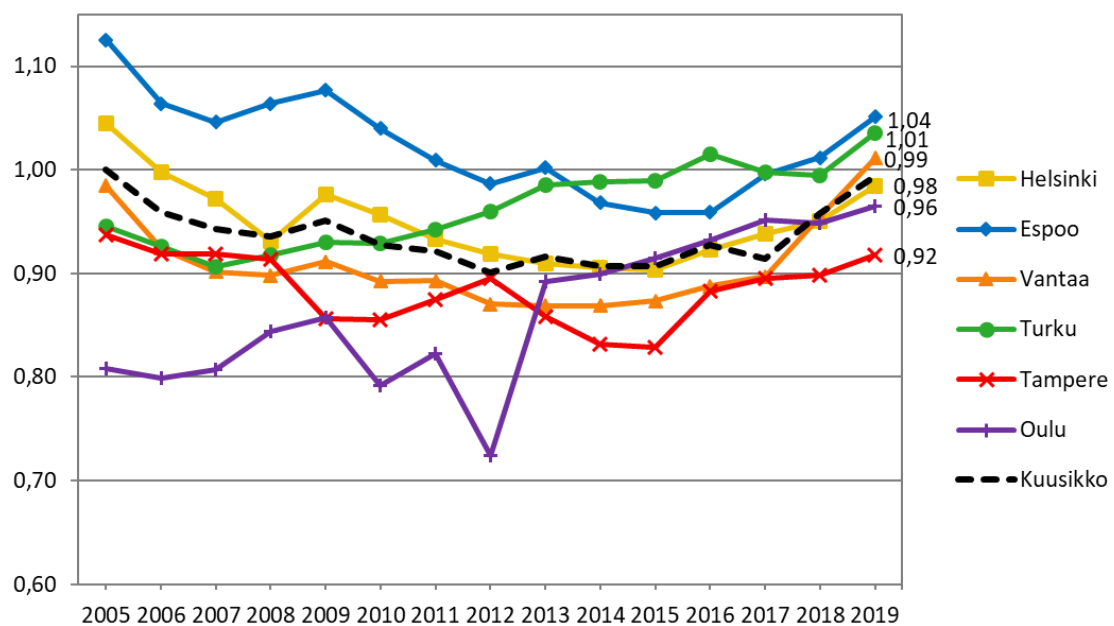
Henkilöstökustannuksista on eritelty varahenkilöstön, avustavan henkilöstön kustannukset, vuokratyö sekä henkilöstösivukulut. Kuutoskaupunkien henkilöstösivukuluista 93,7 prosenttia muodostui kunnallisten eläkkeiden rahoituksesta. Kuntien eläkekertymä on erilainen, joten myös eläkemenoperusteisen maksun suuruus vaihtelee kunnittain. Varhais-

kasvatustoiminnalla ei ole mahdollista vaikuttaa maksujen suuruuteen. Pitkät työurat samalla työnantajalla ja eläkkeellä olevien ihmisten suuri määrä lisäävät maksettavan eläkkeen määrää. Kunnallisten päiväkotien henkilöstön eläkemaksut suhteutettuna palkkakustannuksiin olivat Helsingissä 24,6 prosenttia, Tampereella 22,8 prosenttia, Turussa 22,1 prosenttia, Oulussa 21,1 prosenttia, Vantaalla 20,4 prosenttia ja Espoossa 17,9 prosenttia.

Tilakustannusten osuus kunnallisten päiväkotien kustannuksista vaihteli Turun 16,5 prosentista Espoon 19,6 prosenttiin. Tilakustannuksista suurin osa on sisäisiä vuokria kunnan toimitiloja hallinnoivalle yksikölle. Tilakustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 1 655 eurosta Espoon 2 172 euroon. Tilakustannuksiin vaikuttavat muun muassa päiväkoteihin sijoitettavien lasten lukumäärä, vuokran määrittäminen, neliöhinta lasta kohden, tehdyt peruskorjaukset ja uudet tilat.

Tukipalvelujen eli aterian- ja puhtauspalvelujen kulujen osuus päiväkotien kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 7,1 prosentista Tampereen 14,3 prosenttiin ja niiden kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Turun 791 eurosta Tampereen 1 398 euroon. Ateriapalvelujen kulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat Turun 753 eurosta Espoon 1 129 euroon. Puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuolto) osalta korkeimmat kustannukset olivat Vantaalla (361 euroa/laskennallinen lapsi), alhaisimmat kustannukset olivat Turussa (38 euroa/laskennallinen lapsi) ja Helsingissä (183 euroa/laskennallinen lapsi). Helsingissä ja Turussa päiväkotien siivous järjestetään suurelta osin varhaiskasvatuksen omien päiväkotiapulaisten ja laitoshuoltajien toimesta, ja siivouksen kulut sisältyvät kunnallisessa päiväkodissa järjestettävän varhaiskasvatuksen henkilöstökustannuksiin ja muihin kustannuksiin. Tukipalvelujen kustannuksissa on Helsingin osalta ostopalvelujen kustannuksia ja Turun osalta tekstiilien huoltokustannuksia. Kunnallisten päiväkotien muihin kustannuksiin sisältyy muun muassa materiaalien ja palvelujen kustannuksia.

Kuvio 7. Kunnallisten päiväkotien defloitoitujen¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005–2019 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2005=1)^{2,3}

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2020 (ennakkotieto)

² Vantaan vuosikustannusten nousua vuosina 2017–2018 selittää subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden laajentaminen 1.8.2018 alkaen sekä vuokratkustannusten merkittävä kasvu.

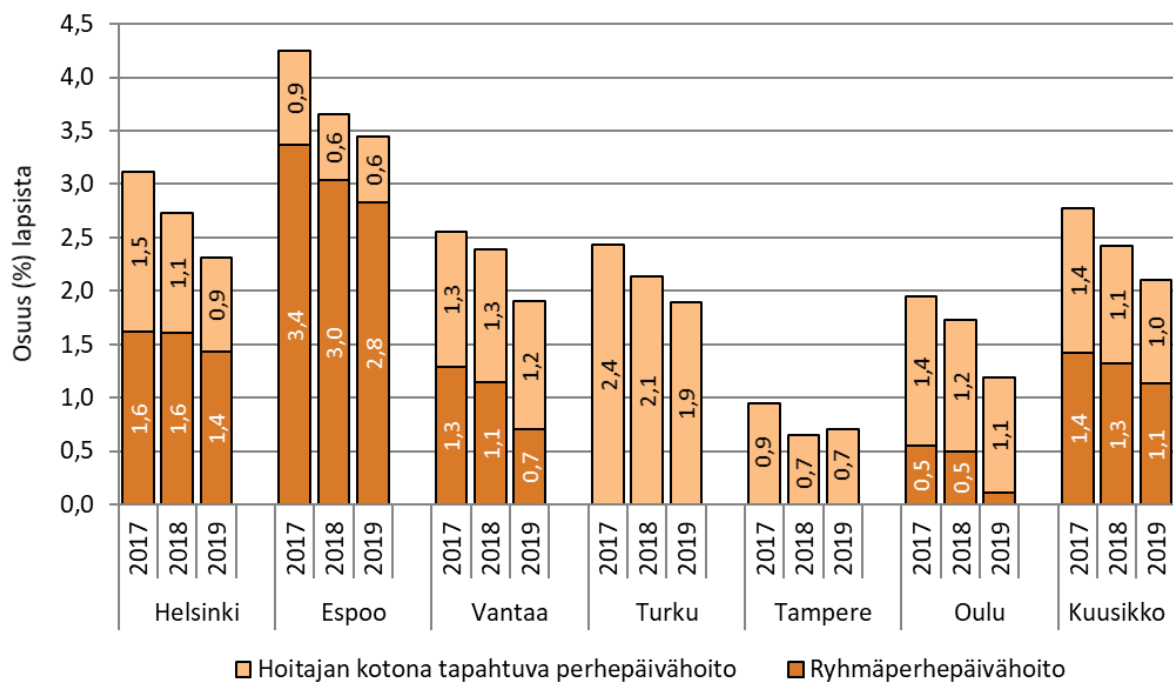
Kuviossa 7 on kuvattu kunnallisten päiväkotien deflatoitujen vuosikustannusten kehitystä laskennallista lasta kohden vuodesta 2005 vuoteen 2019. Yleisenä kehityssuuntana on ollut kaupunkien välisten kustannuserojen kaventuminen.

Kuutoskaupungit saivat asiakasmaksutuloja vuonna 2019 yhteensä 95,2 miljoonaa euroa kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 10,6 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien asiakasmaksutulot säilyivät lähes muuttumattomina (+0,3 %) edellisvuoteen verrattuna. (Liite 4, taulukko 2A)

4.2 Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa

Kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt viime vuosina tasaisesti. Erityisesti on vähentynyt hoitajan kotona ja kolmiperhepäivähoidossa olevien lasten määrä. Kuutoskaupunkien kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 1 957 lasta, 321 lasta vähemmän kuin vuotta aiemmin ja 912 lasta vähemmän kuin vuoden 2016 lopussa. Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on vuosi vuodelta vähentynyt kaikissa kuutoskaupungeissa. (Kuvio 8; liite 4, taulukko 1D).

Kuvio 8. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista¹ vuosina 2017–2019

¹ Kerholapset mukana.

Sytä perhepäivähoidon osuuden laskuun on monia. Perhepäivähoitajat siirtyivät työaikalainsäädännön alaisuuteen 1.8.2011, minkä myötä perhepäivähoitajien työaika on keskimäärin 40 tuntia viikossa. Siirtyminen vähensi merkittävästi perhepäivähoitajien lisä- ja ylityöiden määrää. Perhepäivähoitajien työajan lyhentymisen on tuonut haasteita lasten hoitoaikatarpeiden ja perhepäivähoitajan työajan yhteensovittamiseen. Muutos on lisännyt myös varahoidon tarvetta, mistä aiheutuu kunnille lisäkustannuksia. Ongelmana on myös saada uusia perhepäivähoitajia eläkkeelle jäävien tilalle.

Kotonaan työtä tekeviä perhepäivähoitajia ja kolmiperhepäivähoitajia oli vuoden 2019 lopussa kuutoskaupungeissa yhteensä 267, mikä oli 49 hoitajaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Ryhmäperhepäivähoidon henkilöstömäärä väheni edellisestä vuodesta 60 henkilöllä ollen vuoden 2019 lopussa yhteensä 277. Ryhmäperhepäivähoidon kysyntä on joissakin kunnissa laskenut, mutta sitä on osassa kunnista myös suunnitelmallisesti vähennetty. (Liite 3, taulukot 19 ja 20; liite 4, taulukko 3B/3) Ryhmäperhepäivähoitoa ei järjestetä lainkaan Turussa ja Tampereella.

Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon ja kolmiperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 13 547 euroa eli 2,1 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat Helsingin, Espoon, Vantaan ja Oulun osalta keskimäärin 15 528 euroa ja ne nousivat 7,0 prosenttia edellisvuodesta. (Liite 3, taulukko 21; liite 4, taulukko 2C/2).

Kustannusten kohdentamista hankaloittaa kaikissa kuutoskaupungeissa muun muassa se, että osa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen varahoidosta järjestetään päiväkodeissa joko päiväkodin yhteydessä toimivassa varahoitopaikassa tai sijoittamalla lapsia päiväkotiryhmiin. Tällöin muun muassa vuokrakustannukset ja suurin osa lasten varhaidon henkilöstökustannuksista kohdentuvat päiväkoteihin.

4.3 Lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa

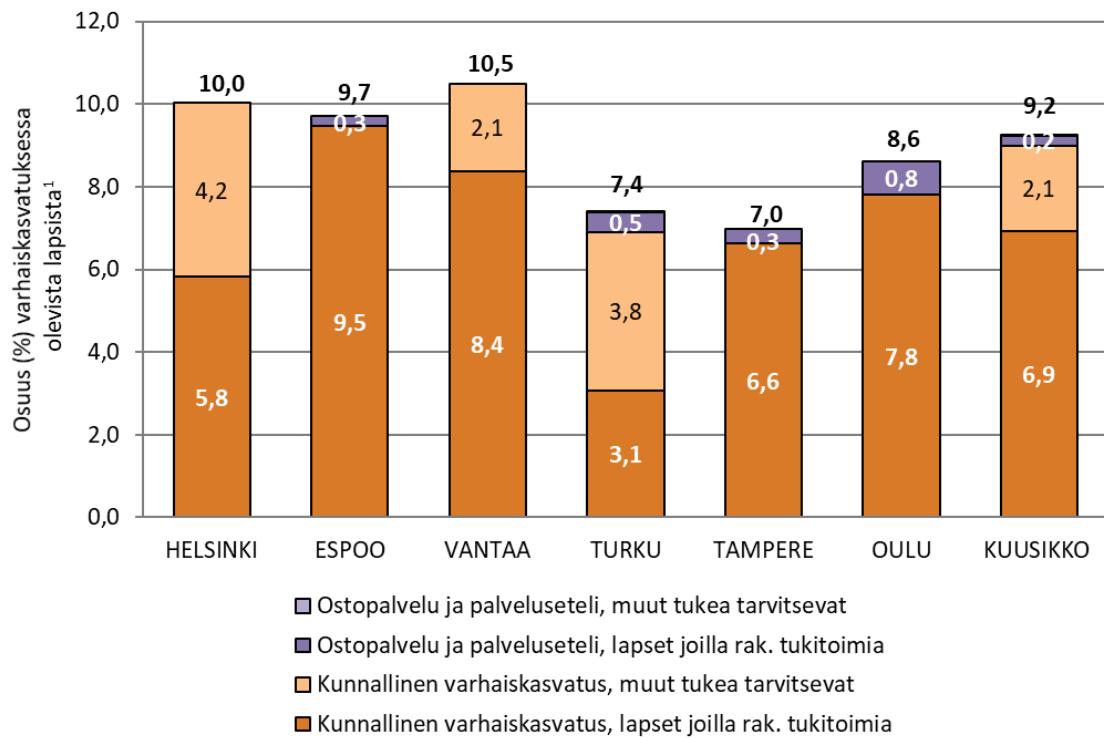
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa edellytetään, että lapsen kehitystä ja oppimista tuetaan lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla. Kehityksen ja oppisen tuki on osa laadukasta varhaiskasvatuksen toimintaa ja kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti.

Kuutoskaupungeissa etenkin erityispedagoginen tuki järjestetään enenevässä määrin lapsen omaan kasvu- ja oppimisympäristöön. Kunnissa on varhaiskasvatuksen erityisopettajia, joita ei lasketa lasten ja henkilöstön väliseen suhdeluun, vaan he työskentelevät lisäresursseina varhaiskasvatuksen toimipaikoissa tai lasten tuen järjestämisen ja konsultoinnin tehtävissä. Näissä tehtävissä työskenteli vuonna 2019 Helsingissä 103, Espoossa 75, Vantaalla 36, Turussa 25, Tampereella 44 ja Oulussa 34 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Erityisryhmissä ja integroiduissa erityisryhmissä työskenteli Helsingissä 93, Espoossa 33, Vantaalla 39 ja Turussa 27 ja Tampereella 2 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Oulussa ei ole kiinteitä erityisen tuen ryhmiä. Erityispedagogisen tuen lisäksi kuutoskaupungeissa on lasten tukemiseen kohdennettua lisähenkilöstöä, esimerkiksi erityisavustajia, lasten tuen lastenhoitajia ja taide- ja liikuntapedagogeja. (Liite 4, taulukot 3A ja 3B/1–2) Tukitoimena käytetään myös lasten ja henkilöstön välisen suhdeluvun väljentämistä tai muita ryhmäkoon pienentämisen järjestelyjä, kuten pienennettyjä ryhmiä.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 7 904 tukea tarvitsevaa lasta, joka oli 9,2 prosenttia kaikista kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Tukea tarvitsevien lasten määrä on kasvanut 14,1 prosenttia edellisvuodesta, mikä on vaikuttanut osaltaan myös kustannusten kasvuun. (Kuvio 9; liite 4, taulukko 1E)

Tukea tarvitsevista lapsista 97,4 prosenttia (7 697 lasta) oli kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Kuvio 9. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista¹ joulukuussa 2019

¹ Kerholapset ovat mukana.

² Vantaalla ei saada järjestelmästä tietoa yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä olevista kehityksen ja oppimisen tuen lapsista.

5 YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset. (540/2018 § 43)

Asiakkuus yksityiseen varhaiskasvatukseen muodostuu, kun asiakas hakeutuu yksityiselle palveluntuottajalle (yksityisen hoidon tuki tai palveluseteli).

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kunnan ostopalveluna hankkimaa sekä palvelusetelillä järjestettyä tai yksityisen hoidon tuella tuettua varhaiskasvatusta. Kunta rahoittaa kaikkia varhaiskasvatusmuotoja. Palvelusetelissä ja yksityishoidon tuella kunta päättää, minkä osuuden kustannuksista kunta rahoittaa.

Kunta voi hankkia varhaiskasvatusta ostopalveluna, jolloin kunnan ja yksityisen palveluntuottajan välille tehdään ostopalvelusopimus.

Palvelusetelillä korvataan varhaiskasvatuspalvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti. Asiakkaan omavastuuosuus palvelusetelistä määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa.

Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa perhe tekee sopimuksen suoraan yksityisen palveluntuottajan kanssa. Osa yksityisen palveluntuottajan lapsesta perimästä varhaiskasvatusmaksusta katetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella sekä kuntien päätösten mukaisilla kunnallisilla lisillä.

Palvelusetelillä järjestetyssä ja yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa asiakkaat maksavat oman osuutensa palvelusta (omavastuuosuus) suoraan palvelun tuottajalle. Siten näiden palvelujen kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus.

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka kaikille kunnassa asuville lapsille. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvaessa kunnallisen varhaiskasvatuksen ulkopuolella varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa. Jos yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottajan toimintaedellytykset syystä tai toisesta päättyvät, täytyy kunnan järjestää näiden lasten varhaiskasvatus varhaiskasvatustilain edellyttämän määräjän puitteissa. Kunta valvoo yksityistä varhaiskasvatusta.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli kuutoskaupungeissa vuoden 2019 lopussa 17 845 lasta eli noin joka viides varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Osuus vaihteli Helsingin 12,8 prosentista Turun 33,3 prosenttiin. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kuutoskaupungeissa väheni 3,2 prosenttia edellisvuodesta.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 9,9 prosenttia oli ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta, 48,2 prosenttia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja 41,9 prosenttia yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa. Helsingissä

(92,2 %) ja Espoossa (70,4 %) oli eniten lapsia yksityisen hoidon tuella. Oulussa (96,6 %), Turussa (89,8 %), Vantaalla (84,5 %) ja Tampereella (63,0 %) suurin osa yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella tuettua ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta niissä kaupungeissa, joissa palveluseteli on käytössä.

Taulukko 8. Lapsia yksityisen hoidon tuella tuetussa, palvelusetelillä järjestetyssä sekä ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2019

	Yksityisen hoidon tuki päiväkotihoidon hoito	Yksityisen hoidon tuki perhepäivähoito	Yksityisen hoidon tuki työsopimussuhteinen hoitaja	Yksityisen hoidon tuki yhteensä	Ostopalvelu	Palveluseteli	Yksityinen varhaiskasvatus yhteensä	Muutos 2018-2019, %	Osuus varhaiskasvatuksesta olevista ¹ , %
Helsinki	3 580	68	114	3 762	318	0	4 080	-5,4	12,8
Espoo	2 406	124	80	2 610	1 097	0	3 707	-4,7	21,2
Vantaa	184	85	12	281	16	1 618	1 915	4,9	14,8
Turku	16	206	29	251	31	2 495	2 777	-1,6	33,3
Tampere	188	314	32	490	265	1 283	2 038	-2,6	18,9
Oulu	13	9	61	83	31	3 214	3 328	-4,5	28,4
Kuusikko	6 387	806	328	7 477	1 758	8 610	17 845	-3,2	19,2

¹ Kerholapset mukana.

5.1 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus

Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupunkien ostopalveluna hankkimassa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 1 758 lasta, joka on 24,4 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuus oli muita kaupunkeja suurempi. Siellä ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 1 097 lasta. Määrä kuitenkin laski Espoossa edellisvuodesta 11,2 prosenttia. (Liite 4, taulukko 1D)

Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset vuonna 2019 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 26,1 miljoonaa euroa, joka oli 10,8 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kustannukset laskivat edellisvuodesta Helsingissä, Turussa ja Tampereella, pysyivät lähes edellisvuoden tasolla Espoossa ja nousivat Oulussa ja Vantaalla. Kustannukset ovat osittain nettokustannuksia eikä niitä voi suoraan verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 4, taulukko 2C/1)

5.2 Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön Turussa vuoden 2010 alussa, Oulussa keväällä 2011, Tampereella elokuussa 2013 ja Vantaalla vuoden 2014 alussa.

Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupungeissa oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa yhteensä 8 610 lasta: Oulussa 3 214 lasta, Turussa 2 495 lasta, Vantaalla 1 618 lasta ja Tampereella 1 283 lasta. Lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Vantaalla (+14,2 %) ja Tampereella (+11,4 %), pysyi lähes muuttumattomana Turussa (+0,7 %) ja laski Oulussa (-2,9 %). (Liite 3, taulukko 23; liite 4, taulukko 1D)

Vantaalla palveluseteli on käytössä päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa, Tampereella ja Oulussa sen lisäksi kunnallisessa kerhotoiminnassa ja Oulussa myös perhepäivähoidossa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa.

Vuonna 2019 palvelusetelijärjestelmän kustannukset lasta kohden³ olivat Turussa 9 841, Oulussa 8 571 euroa, Tampereella 8 307 euroa ja Vantaalla 7 530 euroa. Kustannukset lasta kohden nousivat edellisvuodesta kaikissa neljässä kuutoskaupungissa. Kuntien väliseen eroon kustannuksissa vaikuttaa kuntakohtaisen setelin arvon lisäksi muun muassa palvelusetelin saaneiden perheiden tulot. Mitä suuremmat tulot perheellä on, sitä pienempi on palvelusetelin arvo. Palvelusetelin kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 4, taulukko 2C/2)

Palvelusetelillä toimiville yrittäjille on Oulussa maksettu 438 euron kuukausikorvaus 20 viikkotunnin maksuttoman 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen osalta. Toimintakaudella 2019-2020 korvaus koski 2014 syntyneitä lapsia.

5.3 Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta ja hoitolisästä. Hoitorahaa maksetaan saman suuruisena kaikille tukea saaville lapsille. Hoitolisän määrä on tulosidonnainen. Perheen hoitolisään vaikuttaviin tulo- ja menoihin ei ole tehty muutoksia lasten yksityisen hoidon tuesta säädetyn lain voimaan tulon (vuonna 1997) jälkeen. Yksityisen hoidon tuki on vuoden 2011 alusta alkaen sidottu kansaneläkeindeksiin, jonka mukaan lakisääteisiä tukia muutetaan vuosittain. Vuonna 2019 hoitorahaa maksettiin kuukaudessa 172,25 euroa lasta kohden ja tulosidonnaista hoitolisää enintään 144,85 euroa lasta kohden. Kunnat voivat maksaa lakisääteisten tukien lisäksi kunnallisia lisiä itse määrittämällä perusteilla. Kaikissa kuutoskaupungeissa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisia. (Liite 3, taulukko 26)

Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupungeissa oli yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa 7 477 lasta. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä kasvoi Helsingissä (+2,6 %) ja laski Oulussa (-38,1 %), Vantaalla (-24,7 %), Turussa (-20,3 %), Tampereella (-19,3 %) ja Espoossa (-1,6 %). (Liite 3, taulukko 24; liite 4, taulukko 1D)

Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden olivat vuonna 2019 kuutoskaupungeissa keskimäärin 7 748 euroa, joka on 7,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Kustannukset vaihtelivat Oulun 5 126 eurosta Espoon 8 218 euroon. Kustannukset lasta kohden nousivat edellisvuodesta Helsingissä, Oulussa ja Espoossa ja laskivat Vantaalla ja Turussa. Tampereella kustannukset pysyivät lähes muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Kustannukset ovat nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 25; liite 4, taulukot 2C/1 ja 2C/2)

Kunnallisen lisän osuus yksityisen hoidon tuen kustannuksista oli keskimäärin 71,7 prosenttia vuonna 2019 (Liite 3, taulukko 25). Kustannuksiin vaikuttaa kuntalisien suuruuden lisäksi yksityisen hoidon tuella olevien lasten ikä ja hoitomuoto. Alle 3-vuotiaille maksetaan yleisesti suurempia kuntalisia kuin 3 vuotta täyttäneille. Päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kuntalisat ovat suuremmat kuin muiden järjestämismuotojen. Kuutoskaupunkien yksityisen hoidon tuen kuntalisien euromäärät ovat liitteen 3 taulukossa 26.

³ Muista varhaiskasvatuksen järjestämismuodoista poiketen kustannukset lasta kohden on palvelusetelin osalta laskettu vuoden lopun lapsimääristä, ei lapsimäärän kahden vuoden keskiarvosta.

Helsingin Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt, että yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan 5-vuotiaista 160 euron kuukausikorvaus neljän tunnin maksuttoman hoitopäivän osalta suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa koulujen ja esikoulujen aukioloajalta. Toimintakaudella 2019-2020 korvaus koski 2014 syntyneitä lapsia.

Espoossa otettiin 1.3.2018 alkaen käyttöön yksityisen hoidon tuen sisaruslisä. Sisaruslisä on enintään 145 euroa kuukaudessa. Sisaruslisä maksetaan yksityiseen varhaiskasvatuspaikkaan perheen varhaiskasvatuksessa olevasta toisesta lapsesta lukien. Sisaruslisään liittyy sitoumus, jolla palveluntuottaja sitoutuu pienentämään lapsista perittävää varhaiskasvatusmaksua Espoon maksamaa sisaruslisää vastaavalla euromäärällä perheen toisesta lapsesta lukien.

Espoossa yksityisiin päiväkoteihin ja perhepäivähoitoon maksetaan 1.8.2019-31.7.2020 välisen ajan kunnallista lisää 5-vuotiaiden vuonna 2014 syntyneiden lasten maksuttoman 20 viikkotunnin toteuttamiseksi. Kunnallinen lisä on 40 prosenttia perheen maksamasta lapsen varhaiskasvatusmaksusta, kuitenkin enintään 145 euroa kuukaudessa.

Turussa korvataan 130 euroa kuukaudessa 5-vuotiaiden maksuttomuuteen liittyen ryhmä- ja perhepäivähoitoon.

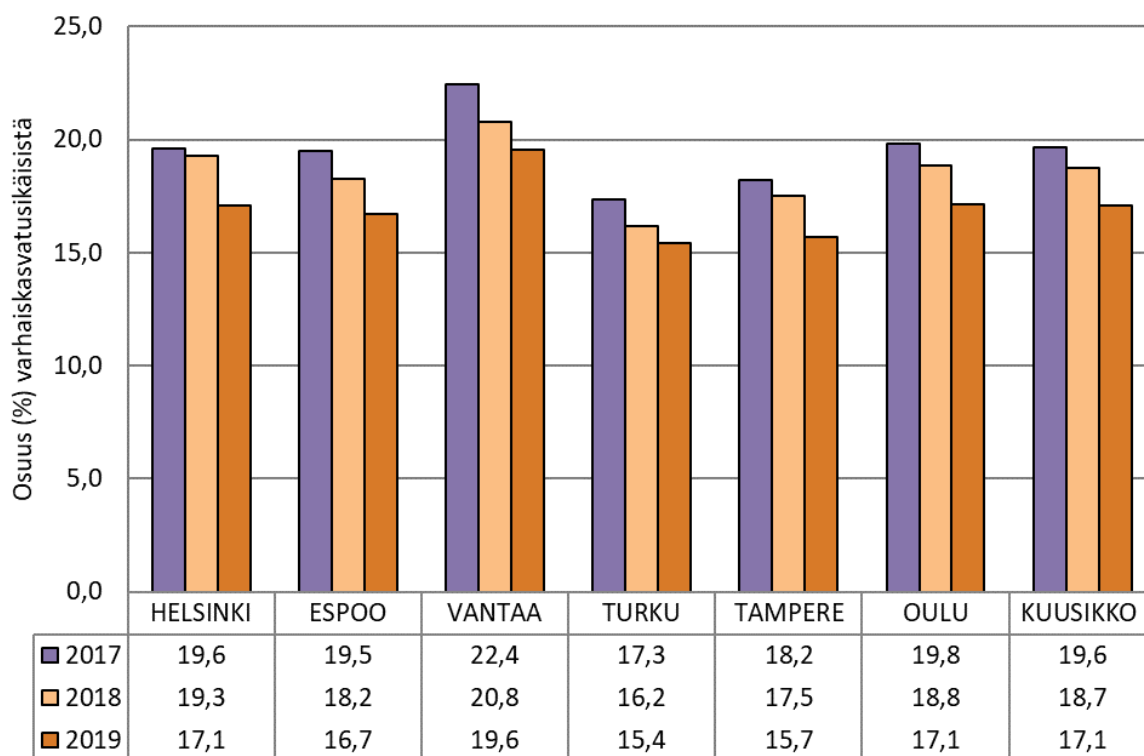
6 LASTEN KOTIHOIDON TUKI

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosisidonnaisesta hoitolisästä sekä kuntalisästä. Kotihoidon tuen lakisääteisiä osia muutetaan kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti samoin perustein kuin yksityisen hoidon tuen hoitorahaa ja hoitolisää.

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2019 lopussa 19 886 varhaiskasvatusikäistä lasta, joka oli 10,6 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa (-14,1 %), Tampereella (-13,6 %), Helsingissä (-12,4 %), Espoossa (-10,0 %), Turussa (-5,7 %) ja Vantaalla (-4,5 %). (Liite 3, taulukko 29; liite 4 taulukko 1F)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista keskimäärin 17,1 prosenttia hoidettiin kotihoidon tuella joulukuussa 2019. Osuus vaihteli Turun 15,4 prosentista Vantaan 19,6 prosenttiin. Kotihoidon tuella hoidetuista lapsista valtaosa on alle 3-vuotiaita. Kuutoskaupunkien 10kk–2-vuotiaista lapsista hoidettiin vuoden 2019 lopussa kotihoidon tuella 43,9 prosenttia. (Liite 3, kuvio 8; liite 4, taulukko 1F).

Kuvio 10. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2017–2019

Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden vuonna 2019 olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 5 387 euroa, joka oli 2,2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Luku sisältää myös joustavan hoitorahan kustannuksia, joita ei saada Kansaneläkelaitokselta eriteltynä. Kustannukset lasta kohden vaihtelivat Oulun 4 110 eurosta Helsingin 6 219 euroon. (Liite 3, taulukko 30; liite 4 taulukko 2C/2)

Kunnat päättävät itsenäisesti kuntalisien maksamisesta, maksamisen ehdoista ja kuntalisän suuruudesta. Lasten kotihoidon tuen kunnallista lisää maksetaan Turkua ja Tamperetta lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Tampereella kuntalisän maksamisesta luovuttiin vuoden 2014 alusta alkaen. Alle 3-vuotiaille lapsille maksettava sairaan lapsen hoitotuki sen sijaan jäi edelleen voimaan. Helsingissä kotihoidontuen kuntalisä poistettiin 1.5.2019 alkaen yli 2-vuotiailta lapsilta. Tukea maksetaan 0-2-vuotiaille.

Kuutoskaupunkien kuntalisien euromäärät vuodelta 2019 on esitetty liitteen 3 taulukossa 31. Vuonna 2019 kunnallisen lisän osuus kotihoidon tuen vuosikustannuksista lasta kohden oli Helsingissä 33,8 prosenttia, Espoossa 25,1 prosenttia, Vantaalla 16,6 prosenttia, Oulussa 6,8 prosenttia ja Tampereella 0,3 prosenttia (Liite 3, taulukko 30).

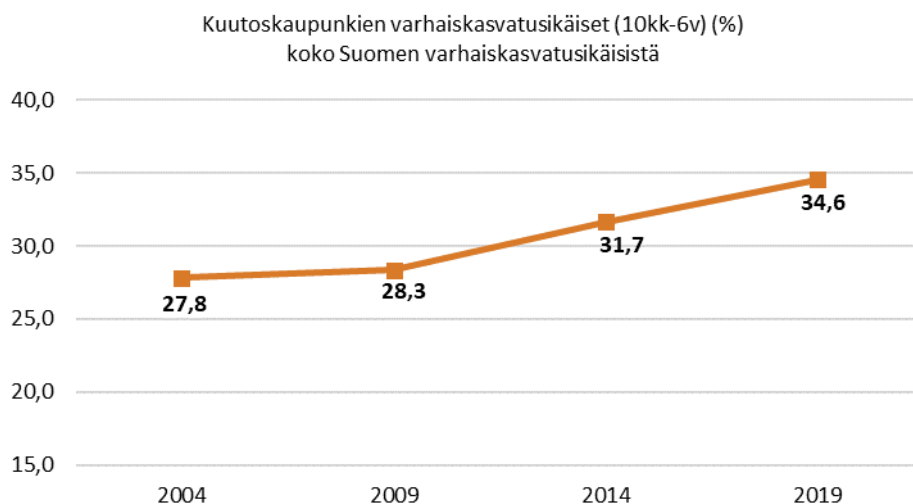
Kotihoidon tuen vuosikustannuksiin lasta kohden vaikuttavat kunnallisten lisien lisäksi muun muassa yksilapsisten perheiden osuus kotihoidon tuella olevista perheistä, perheen nuorimpien lasten osuus kotihoidon tuella olevista lapsista, hoitolisää saavien määrä ja hoitolisän keskimääräinen määrä lasta kohden. Tässä vertailussa näitä tekijöitä ei tarkastella erikseen.

7 YHTEENVETO

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 116 480 varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta, mikä on 1,8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä laski edellisvuodesta kaikissa muissa kuutoskaupungeissa paitsi Vantaalla, jossa määrä kasvoi hieman.

Varhaiskasvatuksen Kuusikko-raportteihin on kerätty tietoa varhaiskasvatusikäisten lasten määrästä Kuusikko-yhteistyön alusta saakka. Tarkastelussa voidaankin huomata kaupungistumisen vaikutukset, vaikka syntyvyys Suomessa onkin kääntynyt laskuun (Väestöliitto 2019). Vuonna 2004 koko Suomen varhaiskasvatusikäisiä lapsista 27,8 prosenttia asui kuutoskaupungeissa, vuonna 2009 vastaava osuus oli 28,3 prosenttia ja viimeisen 10 vuoden aikana kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten osuus koko Suomen vastaavan ikäisestä väestöstä on kasvanut jo 34,6 prosenttiin.

Kuvio 11. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus koko Suomen varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosina 2004–2019

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä 19,8 prosenttia (23 064 lasta) olivat vieraskielisiä vuonna 2019. Edellisen kymmenen vuoden aikana vieraskielisten osuus kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut 9,6 prosenttiyksikköä. Eniten kasvua vuoden 2009 jälkeen on tapahtunut Vantaalla ja Espoossa, ja pienintä kasvu on ollut Oulussa. Vuoden 2019 lopussa kuudessa suurimmassa kaupungissa asui kaksi kolmasosaa koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä. Vuonna 2019 varhaiskasvatusikäisen väestön yleisimmin puhumat vieraat kielet kuutoskaupungeissa olivat arabia, somali ja venäjä.

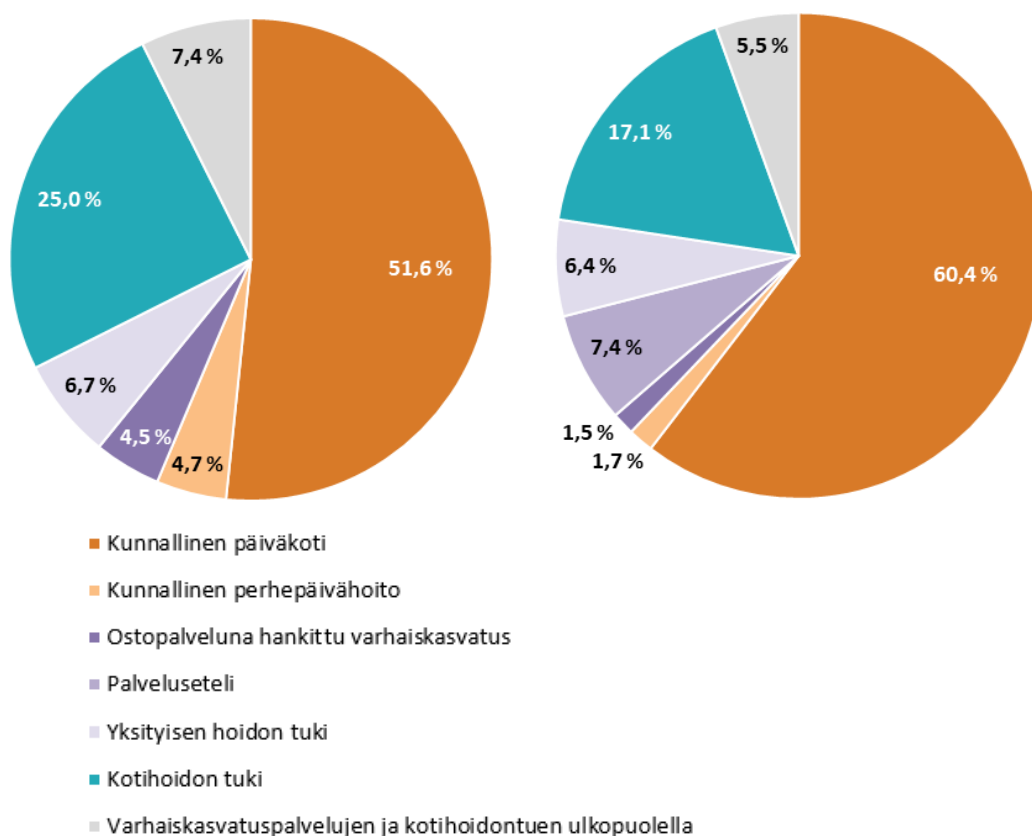
Nykypäivänä varhaiskasvatus on hyvin monikulttuurista. Kuutoskaupungeissa 17,2 prosenttia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli vieraskielisiä. Osuus oli korkeampi pääkaupunkiseudun kaupungeissa ja Turussa kuin Tampereella ja Oulussa. (Liite 3, taulukko 6)

Varhaiskasvatus on koko suomalaisen koulupolun kivijalka ja palvelurakenne on muuttunut paljon viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kuviossa 12 on kuvattu varhaiskasvatusikäisten jakautumista varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle vuosina 2009 ja 2019.

Vuoden 2009 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä 67,6 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palveluissa (kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa, kunnan ostopalveluna hankkimassa, palvelusetelillä järjestetyssä tai yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa) ja neljännes varhaiskasvatusikäisistä oli kotihoidontuen piirissä.

Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 77,4 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palveluissa ja enää 17,1 prosenttia kotihoidon tuen piirissä. Varhaiskasvatusikäisten osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin on kymmenessä vuodessa kasvanut lähes 10 prosenttiyksikköä ja vastaavasti kotihoidontuen piirissä olevien lasten osuus laskenut lähes 8 prosenttiyksikköä.

Kuvio 12. Varhaiskasvatusikäisten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle vuosina 2009 (vas.) ja 2019 (oik.)

EU:n asettaman tavoitearvon mukaan 4 ikävuodesta oppivelvollisuuden alkuun päämääränä on, että 95 prosenttia näiden ikäluokkien lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen. 4-vuotiaiden ikäluokassa osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan vuonna 2019 oli kuutoskaupungeissa 93,9 prosenttia, 5-vuotiaiden ikäluokassa 95,2 prosenttia ja 6-vuotiaiden ikäluokassa 96,0 prosenttia. 4-6-vuotiaiden ikäluokassa keskimääräinen osallistumisaste oli 95,1 prosenttia.

EU:n asettama tavoitearvo varhaiskasvatuksen osallistumisasteen osalta saavutettiin Turussa, Tampereella ja Oulussa. Pääkaupunkiseudulla osallistumisaste kasvoi, mutta jäi vielä hieman alle asetetun tavoitteen.

Taulukko 9. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa tai kunnallisessa kerhotoiminnassa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4-vuotiaat	94,8	92,7	93,2	94,3	95,0	92,7	93,9
5-vuotiaat	95,1	95,1	94,6	96,7	95,9	95,0	95,2
6-vuotiaat	95,0	94,2	96,7	100,0	95,4	98,7	96,0
4-6-vuotiaat	94,9	94,0	94,8	96,9	95,4	95,5	95,1

Mikäli kerhotoimintaan osallistuneita lapsia ei lasketa mukaan osallistumisasteeseen, varhaiskasvatusikäisten osallistumisaste vuonna 2019 oli kuutoskaupungeissa 4-vuotiaiden ikäluokassa 90,9 prosenttia, 5-vuotiaiden ikäluokassa 93,8 prosenttia ja 6-vuotiaiden ikäluokassa 96,0 prosenttia. 4-6-vuotiaiden ikäluokassa osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin ilman kerhotoimintaa oli kuutoskaupungeissa 93,6 prosenttia.

Taulukko 10. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4-vuotiaat	92,9	90,2	89,8	91,9	93,3	84,6	90,9
5-vuotiaat	94,3	93,9	92,4	95,6	94,8	92,0	93,8
6-vuotiaat	95,0	94,2	96,7	100,0	95,4	98,7	96,0
4-6-vuotiaat	94,1	92,8	93,0	95,8	94,5	92,0	93,6

Oheista tilastointia on tarkennettu vuonna 2019, joten taulukoissa 9 ja 10 esitetyt osallistumisasteprosentteja ei voida verrata vuosien 2017 ja 2018 raporteissa esitettyihin osallistumisasteisiin.

Taulukko 11. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset asukasta kohden	646 €	824 €	730 €	557 €	545 €	660 €	664 €
Varhaiskasvatusikäisten osuus väestöstä (%)	6,1	7,6	7,1	5,4	5,6	6,8	6,4
Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä (%)	21,6	24,2	28,5	20,2	11,4	5,1	19,8
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot varhaiskasvatusikäistä kohden	952 €	1 028 €	895 €	517 €	892 €	611 €	871 €
Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevaa lasta kohden	1 393 €	1 616 €	1 342 €	982 €	1 341 €	1 130 €	1 362 €
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset varhaiskasvatusikäistä kohden	10 544 €	10 842 €	10 255 €	10 356 €	9 711 €	9 659 €	10 340 €
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoidon tuella olevien osuus varhaiskasvatusikäisistä (%) ¹	94,5	94,0	94,9	94,6	94,9	94,1	94,5
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	50,3	50,3	46,8	51,3	53,4	59,1	51,3
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien 3–6-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	94,2	93,1	93,5	95,2	94,4	94,2	94,0
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden	10 295 €	11 094 €	10 645 €	11 194 €	9 797 €	10 320 €	10 498 €
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset tosiasiallista läsnäolopäivää kohden	71 €	75 €	76 €	55 €	68 €	72 €	71 €
Varahenkilöstön osuus kustannuksista (%)	0,8	2,1	0,0	2,3	1,4	0,0	1,1
Tilakustannusten osuus kustannuksista (%)	17,3	19,6	19,5	16,5	16,9	16,8	17,9
Tukipalvelujen osuus kustannuksista (%)	12,0	12,6	11,7	7,1	14,3	11,0	11,8
Eläkemaksujen osuus henkilöstökuluista (%)	12,3	8,6	9,5	13,2	11,7	11,4	11,1
Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	14 463 €	16 713 €	13 053 €	11 746 €	11 120 €	14 715 €	14 623 €
Ryhmäperhepäivähoidon osuus kunnallisesta perhepäivähoidosta (%)	61,9	82,1	37,0	-	-	9,3	53,8
Ryhmäperhepäivähoidon tilakustannukset lasta kohden	2 087 €	1 732 €	2 688 €	-	-	1 925 €	1 971 €
Yksityisen² varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	8 703 €	9 777 €	8 258 €	9 645 €	8 396 €	8 590 €	8 969 €
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus varhaiskasvatuksessa olevista (%)	12,8	21,2	14,8	33,3	18,9	28,4	19,2
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	6 219 €	5 591 €	5 149 €	4 848 €	4 558 €	4 110 €	5 387 €
Kunnallisen lisän osuus	2 101 €	1 404 €	855 €	-	12 €	281 €	1 161 €
3–6-vuotiaiden osuus kotihoidon tuella olevista lapsista (%)	9,3	13,6	15,3	11,6	13,2	-	13,9
Avoimen varhaiskasvatustoiminnan ja kunnallisen kerhotoiminnan kustannukset	12 677 473 €	4 800 962 €	3 105 988 €	1 238 155 €	1 322 998 €	2 562 631 €	25 708 207 €
Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden osuus 10kk–6-vuotiaista väestöstä (%)	1,9	1,9	2,2	1,0	1,3	6,1	2,3

¹ Ei sisällä kerholapsia.

² Sisältää yksityisen hoidon tuen, ostopalveluna hankitut sekä palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen. Lapsimääränä käytetty ko. hoitomuodoissa vuonna 2019 olleiden lasten todellista lukumäärää (ei kahden vuoden keskiarvoa). Kustannukset eivät pääosin sisällä asiakkaan maksamaa osuutta kustannuksista.

Kuutoskaupunkien kustannusmuutoksista vuodelta 2019 on laadittu erillinen analyysi (Liite 2).

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusjärjestelmän kustannukset olivat vuonna 2019 yhteensä 1,204 miljardia euroa. Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset olivat yhteensä 930,9 milj. euroa (77,3 % kokonaiskustannuksista).

Palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen kustannukset olivat 74,9 milj. euroa (6,2 % kokonaiskustannuksista), yksityisen hoidon tuella tuotetun varhaiskasvatuksen 59,0 milj. euroa (4,9 %), ostopalveluna tuotetun varhaiskasvatuksen 26,1 milj. euroa (2,2 %) ja kotihoidon tuen kustannukset olivat 113,5 milj. euroa (9,4 %).

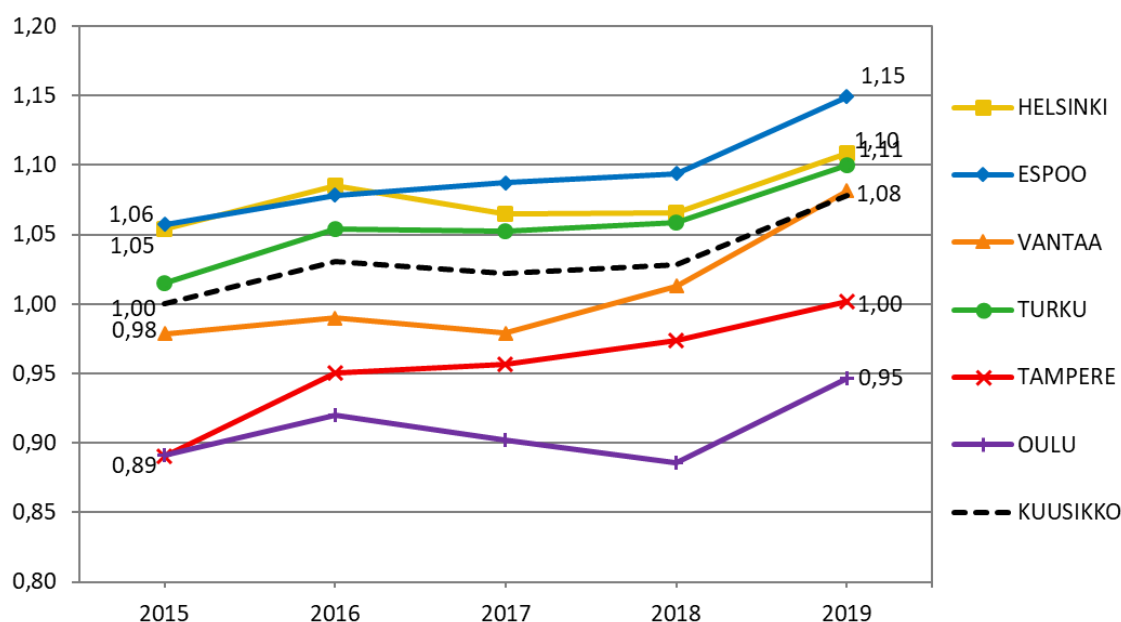
Edelliseen vuoteen verrattuna kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntä ja kustannukset kasvoivat päiväkodeissa, vastaavasti perhepäivähoidon kysyntä ja kustannukset vähenivät. Myös palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella tuotetun varhaiskasvatuksen kysyntä ja kustannukset kasvoivat. Kotihoidon tuen kysyntä ja kustannukset ovat vähentyneet jo useamman vuoden ajan.

Kustannusten kasvuun kunnallisissa päiväkodeissa vaikutti kysynnän kasvun lisäksi henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset sekä niiden lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajille, kohdennetut merkittävät palkankorotukset.

Varhaiskasvatuslain edellyttämä henkilöstörakenteen muutoksen toteuttaminen vuoteen 2030 mennessä nostaa henkilöstön koulutustasoa ja kustannuksia vaihteittain. Kuutoskaupungeissa tarkennettiin myös ryhmien muodostamisen periaatteita ja täyttämistä, jotta voidaan mahdollisimman hyvin noudattaa varhaiskasvatuslain mukaista ryhmäkohtaista henkilöstömitoitusta. Tarkentamisen myötä päiväkotien täyttöasteet laskivat ja kokonaiskustannukset sekä yksikkökustannukset lasta kohden kasvoivat.

Kysynnän kasvu on vaikuttanut lisäksi tilakustannusten kasvuun ja kysyntään on vastattu tilainvestointien lisäksi vuokraamalla siirtokelpoisia tiloja leasing-sopimuksilla.

Kuvio 13. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen¹ vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatuksesta lasta kohden vuosina 2015–2019 suhteutettuna aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2015=1)

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2020 (ennakkotieto)

² Lasten määrä kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoidontuella

Varhaiskasvatuspalveluihin panostaminen vaatii kunnilta resursointia. Heckmanin ja kumppaneiden havainto on, että varhaiskasvatukseen suunnatuilla interventioilla (esimerkiksi erilaiset varhaiskasvatuspalvelut) ei ole ainoastaan korkea kustannus-hyötysuhde, vaan että jokainen varhaiskasvatukseen suunnattu dollari tuo takaisin enemmän kuin vanhempiin lapsiin tai aikuisiin suunnatut investoinnit. Heckman on tutkijakollegoineen arvioinut pitkittäistutkimusten perusteella, että laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sijoitetut investoinnit tuottavat 7–10 prosentin vuosittaisen tuoton (<http://heckmanequation.org/content/resource/case-investing-disadvantaged-young-children>). Milloinkaan myöhemmin ihmisen elämän eri vaiheissa toteutettu panostus ei tuo niin suurta hyötyä kuin varhaiskasvatusvaiheessa. Tämä olisi syytä huomioida kuntien varhaiskasvatuksen ohjausmekanismeissa.

Varhaiskasvatuksen rooli suomalaisessa yhteiskunnassa varhaiskasvatuksen lainsäädännön kokonaisuudistuksen myötä on muuttunut. Varhaiskasvatus on kiinnittynyt entistä vahvemmin osaksi suomalaista kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. Osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt. Hallitus on linjauksillaan pyrkinyt vaikuttamaan tähän myös asiakasmaksu-uudistusten avulla. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisella on tavoiteltu sitä, että asiakasmaksut eivät muodostuisi esteeksi lasten varhaiskasvatukseen osallistumiselle. Kansainvälisten ja kansallisten tutkimusten mukaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella on suuri merkitys lapsen oppimiselle ja kehitykselle. Varhaiskasvatuksen arvioidaan ennaltaehkäisevän tehokkaasti myöhempiä oppimisvaikeuksia ja syrjäytymistä. Ennen kaikkea varhaiskasvatus tarjoaa kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kasvuun ja kehittymiseen.

LÄHTEET

Opetushallitus 2020. Varda – Varhaiskasvatuksen tietovaranto. Osoitteessa <https://www.oph.fi/fi/palvelut/varhaiskasvatuksen-tietovaranto-varda>. Luettu 29.4.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu. Osoitteessa <https://minedu.fi/maksuttoman-varhaiskasvatuksen-kokeilu>. Luettu 29.4.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Uusi varhaiskasvatuslaki. Osoitteessa <https://minedu.fi/uusivarhaiskasvatuslaki>. Luettu 29.4.2020.

Tilastokeskus 4/2020. Raportissa käytetyt väestötiedot perustuvat ”Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain kunkin tilastovuoden aluejaolla, 2003-2019” –taulukoon. StatFin-tietokanta, Väestö/Väestörakenne-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Tilastokeskus 2/2020. Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, ennakkotieto 13.2.2020. Kaikissa kustannusten deflatoinneissa on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä opetustoimelle. StatFin-tietokanta, Hinnat ja kustannukset/Julkisten menojen hintaindeksi-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Väestöliitto 2020. Syntyneiden määrä. Osoitteessa https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/syntyvyys/syntyneiden-maara/. Luettu 4.5.2020.

Lainsäädäntö:

Asetus lasten päivähoidosta (239/1973). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

Laki lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta (580/2015). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150580>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090569>

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (108/2016). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160108>

Varhaiskasvatuslaki (540/2018). <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Varhaiskasvatuslaki (36/1973). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2019 tietojen keruulle

1 MÄÄRITELMÄT

Yleisiä määritelmiä

Kunnallinen varhaiskasvatus on kunnan itse tuottamaa varhaiskasvatusta kunnallisessa päiväkodissa ja kunnallisessa perhepäivähoidossa.

Perhepäivähoitoon sisältyvät hoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus, hoidettavien lasten kodeissa tapahtuva varhaiskasvatus ja ryhmäperhepäiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus.

Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus on varhaiskasvatusta, jota kunta hankkii yksityiseltä palveluntuottajalta joko ostopalvelusopimuksella tai antamalla palveluntuottajalle maksusitoumuksen yksittäisestä lapsesta. Kunta voi ostaa varhaiskasvatusta myös toiselta kunnalta ja kuntayhtymältä. Lisäksi kunta voi hankkia esiopetusta määrämillään perusteilla.

Kunnan järjestämä varhaiskasvatus on kunnallista ja kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatusta.

Lasten yksityisen hoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemman tai muun huoltajan osoittamalle varhaiskasvatuksen tuottajalle suoritettava taloudellinen tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Kunta voi maksaa hoitorahaa ja hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996)

Hoidon tuottaja voi olla yksityinen henkilö, yhteisö tai yritys, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten varhaiskasvatustoimintaa tai vanhemman tai muun huoltajan kanssa lasten varhaiskasvatuksesta työsopimuksen tehnyt henkilö, ei kuitenkaan saman kotitalouden jäsen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelillä tarkoitetaan varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa olevan kunnan varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevalle perheelle myöntämää sitoumusta, jolla korvataan palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään enimmäisarvoon asti. Palvelusetelin asiakaskohtainen suuruus määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa. Palveluseteli voi konkreettisenä maksuvälineenä olla esimerkiksi painettu palveluseteli, sähköinen kortti tai viranomaispäätos.

Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus on kunnallinen ja kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus sekä lasten yksityisen hoidon tuella tuettu ja palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus.

Lasten kotihoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemmalle tai muulle huoltajalle suoritettava tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Oikeus kotihoidon tukeen on perheellä, jossa on alle kolmevuotias lapsi. Kunta voi maksaa hoitorahaa tai hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten

kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996) Tukea saava vanhempi tai muu huoltaja voi hoitaa lasta itse tai järjestää lapsen varhaiskasvatuksen kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen ulkopuolella.

Osittaista hoitorahaa on oikeus saada lain lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 13 §:ssä määritellyillä perusteilla. Se kohdentuu kouluikäisten lasten huoltajille eikä sen vuoksi sisälly tässä yhteydessä lasten kotihoidon tukeen.

Esiopetus on kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta opetusta. Esiopetus on 1.8.2015 alkaen ollut velvoittavaa eli lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunta voi järjestää esiopetuksen itse tai hankkia esiopetuspalvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelun tuottajalta. Lapsen huoltaja voi myös itse järjestää esiopetuksen. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1040/2014).

Lapsilla, joilla on päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta ja lapsilla, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin (koulun käynnin aloittamisen siirto), on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

Avoin varhaiskasvatustoiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajille/hoitajille.

Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat kuutoskunnissa kerhotoiminta sekä leikki-/asukaspuisto- ja avoin päiväkotitoiminta.

Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2 - 5-vuotiaille lapsille. Kerhotoiminta sisältää kasvatuksen, opetuksen ja hoidon osa-alueet tavoitteineen. Kerhot eivät pyri harrastustoiminnan tavoin tietyn erityisosaamisalueen, esimerkiksi liikunnan tai musiikin taitoalueen, kehittämiseen.

Kerhojen henkilöstöltä edellytetään varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatustehtäviin soveltuvaa koulutusta. Kerhoissa ei tarjota ateriala, mutta toiminta-aikana voidaan syödä lapsen kotoa tuoma välipala.

Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminnasta peritään maksu kunnan harkinnan mukaan. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan.

Pienten lasten varhaiskasvatus- ja tukijärjestelmä on kokonaisuus, johon sisältyvät kunnallinen varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, lasten yksityisen hoidon tuki, palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus, lasten kotihoidon tuki, esiopetus ja muu varhaiskasvatustoiminta.

1.2. Varhaiskasvatusaika

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa ennen oppivelvollisuuden alkamista varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatusta on järjestettävä kokopäiväisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat ovat töissä kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. (Varhaiskasvatustilaki 540/2018, 12 § 2. momentti)

Lapsella on lisäksi oikeus yli 20 tuntia viikossa kestävään varhaiskasvatukseen, jos se on tarpeellista lapsen vanhemman tai muun huoltajan osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. (Varhaiskasvatustilaki 540/2018, 12 § 2. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla osapäiväistä tai osaviikkoista.

Lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta kokopäiväisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. (Varhaiskasvatustilaki 540/2018, 12 § 4. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla kokopäiväistä eli yli 25 tuntia viikossa.

Kokopäiväinen varhaiskasvatus on yhtäjaksoisesti enemmän kuin viisi tuntia kestävä varhaiskasvatus.

Osapäiväinen varhaiskasvatus on yleensä yhtäjaksoisesti enintään viisi tuntia vuorokaudessa kestävä varhaiskasvatus.

Uudessa varhaiskasvatustilaisissa (540/2018) ei ole käytössä käsitteet kokopäiväinen ja osapäiväinen varhaiskasvatus. Valtioneuvoston asetuksessa (753/2018) kuitenkin säädetään henkilöstön mitoituksista edellä mainittujen tuntimäärien mukaisesti.

Vuorohoito on iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäivinä järjestettävää varhaiskasvatusta. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi. (Varhaiskasvatustilaki 540/2018 13 §)

1.3 Muut määritelmät

Varhaiskasvatusikäiset lapset on ikäryhmä vanhempainrahakauden päättymisestä oppivelvollisuuden alkuun (noin 10 kk - 6v).

Kouluikäiset lapset ovat joko koulussa olevia tai koulun käynnin aloittamisen siirron saaneita 7 vuotta täyttäneitä lapsia, jotka ovat pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmässä. Koulun käynnin aloittamisen siirron saaneilla lapsilla on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Laskennallinen lapsi on kunnallisen päiväkodissa annettavan varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa ja henkilöstön suhteuttamisessa käytettävä lasten määrä, jossa otetaan huomioon valtioneuvoston asetuksen varhaiskasvatuksesta mukainen henkilöstömitoitus ja kuntien päätökset päiväkotien henkilöstömitoituksesta ¹⁾. Laskennallinen lasten määrä saadaan muuttamalla päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset suhdelukujen avulla

3 vuotta täyttäneiksi kokopäiväisessä enemmän kuin viisi tuntia yhtäjaksoisesti kestävässä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi ja ottamalla erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevat lapset lisäksi erikseen huomioon.

- 1) Oulu noudattaa asetuksen mukaista mitoitusta kolme vuotta täyttäneiden lasten päiväkodissa toteutettavassa varhaiskasvatuksessa (1 kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevä: 8 lasta enemmän kuin viisi tuntia päivässä kestävässä varhaiskasvatuksessa). Muut Kuusikko-kunnat noudattavat mitoitusta 1:7.

Tukea tarvitseviin lapsiin sisältyvät varhaiskasvatuksessa tukea tarvitsevat sekä varhaiskasvatuksen toteuttamassa esiopetuksessa kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset.

Varhaiskasvatuksessa tukea tarvitseva lapsi on Kuusikko-kunnissa lapsi, jolle kohdennetaan yksilöllistä pedagogista tukea ja/tai rakenteellisia tukitoimia, esimerkiksi erityispedagogista tai avustajan tukea. Lapselle kohdennettu tuki kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuslaissa ei määritellä tukea tarvitsevaa lasta.

Esiopetuksessa tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolle tehdään esiopetuksen oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten (tai vastaava suunnitelma) tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suurin osa näistä lapsista saa joko tehostettua tai erityistä tukea.

2 TOIMINTATIETOJEN KOONTI

2.1 Lapsitiedot

Varhaiskasvatuksessa ja lasten kotihoidon tuella olevat lapset (Lasten varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kattavuus 31.12.)

Varhaiskasvatus päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona, ryhmäperhepäiväkodissa, ostopalveluna hankittuna tai palvelusetelillä järjestettynä erikseen

- Ikäluokittain (alle 1 v, 1 v, 2 v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7 vuotta täyttäneet koontiajankohdan iän mukaan) ja
- huoltajan kanssa sovitun varhaiskasvatusajan mukaan kokopäiväisessä ja osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin.
- Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset sijoitetaan koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle.

Lasten yksityisen hoidon ja kotihoidon tuella 31.12. olevat lapset kootaan ikäluokittain. Kotihoidon tuella oleviin lapsiin ei lasketa osittaisella hoitorahalla olevia lapsia.

Kerhotoiminnassa olevat lapset kootaan ikäluokittain tilanteessa 31.12. Kerhotoimintaan osallistuvat lapset otetaan joissakin tapauksissa mukaan varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja se mainitaan erikseen kuviossa tai tekstissä.

Väestötietojen koonnissa **ikäluokka 10-11kk** lasketaan jakamalla väestötietojen 0-vuotaiden ikäluokka kuudella.

Tukea tarvitseviin lapsiin (31.12.) kootaan kunnan varhaiskasvatuksen tilastoinnissa tukea tarvitseviksi lapsiksi kirjatut lapset. Näistä lapsista osalla tai kaikilla voi olla rakenteellisia tukitoimia.

Tukea tarvitsevien lasten määrään kootaan lasten määrä ryhmiteltynä a) kaikki E/KO lapset ja näistä lapsista b) ne lapset, joilla rakenteellisia tukitoimia (esimerkiksi integroidut erityisryhmät, erityisryhmät, avustajat, pienennetyt ryhmät, suhdeluvun väljennys sekä muut tukitoimet). Kootaan erikseen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona ja ryhmäperhepäiväkodissa sekä ostopalveluna hankittuna.

Vuorohoidossa olevat lapset (31.12.) kootaan erikseen kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetystä ja ostopalveluna hankitusta varhaiskasvatuksesta. Mainitaan, mikäli tähän sisältyy muitakin kuin kyseistä hoitoa saavia lapsia.

Esiopetuksesta kootaan vuonna 2012 syntyneiden (esiopetukseen velvoitettujen ikäluokka) varhaiskasvatuksen yhteydessä ja kouluissa esiopetukseen osallistuvien lasten määrä 20.9. järjestäjän mukaan jaottelulla

- esiopetukseen osallistuvat (=esiopetus yhteensä)
- esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuvat

Esiopetukseen osallistuvat lapset sisältyvät sen järjestämismuodon lapsiin, jossa he ovat olleet kyseisenä ajankohtana. Jos esiopetukseen osallistuva lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa ainoastaan esiopetuksessa, hän on mukana osapäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä. Jos lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa siten, että päivän kesto on yli viisi tuntia, lapsi on mukana kokopäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä.

Yksityisen hoidon tuelta kootaan ikäluokittaisen koonnin lisäksi 31.12. päiväkodissa ja perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä sekä niiden lasten määrä, joilla on työsopimussuhteinen hoitaja.

Varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä suhteutuksissa: Vuosikustannukset lasta kohden pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmän eri muodoissa lasketaan suhteuttamalla vuosikustannukset kahden viimeisen vuoden lopun lapsimäärien keskiarvoon. Lapsimäärän keskiarvoa käyttämällä saadaan jonkin verran otettua huomioon lasten määrän muutosta ja lasten sijoittumisen vaihtelua pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmään vuoden aikana.

Laskennallisten lasten määrä lasketaan sihteerityönä kuntien ilmoittamasta päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrästä seuraavasti:

- X = päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset laskennallisesti
- A = 0-2-vuotiaat kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset. Oulussa kerroin $8/4 = 2,00$
- B = 0-2-vuotiaat osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat. Oulussa kerroin $8/4 = 2,00$
- C = 3 vuotta täyttäneet kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin 1. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset. Oulussa kerroin 1.
- D = 3 vuotta täyttäneet osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/13 = 0,54$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat. Oulussa kerroin $8/13 = 0,62$
- E = erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä
- $X = 1,75 * A + 1,75 * B + C + 0,54 * D + E$

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana olleiden lasten tosiasialliset läsnäolopäivät eritellen kokopäiväisen varhaiskasvatuksen ja osapäiväisen varhaiskasvatuksen läsnäolopäivien määrää. Tarkempi koontiohje on läsnäolopäivien koontipohjassa. Läsnäolopäivien määrää käytetään vuosikustannusten suhteuttamisessa.

2.2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstötiedot

Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstöön 31.12. kootaan vakinaisen, määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön sekä sijaisten ja ostopalveluna hankitun henkilöstön määrä siten, että kunkin vakanssin / tehtävän hoitaminen tulee mukaan vain yhteen kertaan. Äitiys- ja vanhempainlomalla, työlomalla yms. 31.12. työstä poissa oleva vakinainen henkilöstö ei ole mukana henkilöstön määrässä. Lisäksi kootaan työllistämistoimin palkattu sekä siviilipalvelus- ja oppisopimuskoulutuksessa oleva ns. lisähenkilöstö.

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan henkilöstö ei ole mukana varhaiskasvatuksen henkilöstön määrässä.

Kunnallisten päiväkotien henkilöstö ryhmitellään: Hoito- ja kasvatushenkilöstö, lapsiryhmää avustava henkilöstö, muut työntekijät sekä puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuolto) henkilöstö.

Kunnallisen perhepäivähoidon henkilöstö ryhmitellään: hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon henkilöstö sekä ryhmäperhepäivähoidon henkilöstö.

Lisäksi kootaan hallinnollisten varhaiskasvatusyksiköiden johtajien, perhepäivähoidon ohjaajien ja varhaiskasvatuksen tukemisen erityishenkilöstön määrä.

Tarkempi tehtävän tai nimikkeen mukainen ryhmittely ohjeistetaan tiedonkeruupohjissa.

3 KUSTANNUKSET JA TULOT

3.1 Kunnallinen varhaiskasvatus

Kootaan erikseen varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa, josta eriteltynä hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito (sisältää kolmiperhepäivähoidon) ja ryhmäperhepäivähoito. Kustannuksista otetaan pois asiakasmaksutuloja lukuun ottamatta sellaiset erät, jotka korvataan varhaiskasvatukselle osittain tai kokonaisuudessaan. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi työllistettyjen ja oppisopimuskoulutuksessa olevien palkkakustannukset siltä osin kuin niistä saadaan valtion tai muun tahon korvaus. Lisäksi kustannuksista vähennetään luottotappiot (vanhentuneet saatavat, jotka kirjataan luottotappioksi) irtaimen korot ja poistot sekä työterveyshuollon kustannukset, mikäli ne sisältyvät varhaiskasvatuksen kustannuksiin. Näin saadaan vertailukelpoiset bruttotuotantokustannukset, jotka tuotantomäärään suhteutettuna kuvaavat palvelujen tuottamisen taloudellisuutta. Kuusikon kuntien kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa käytetään bruttokustannuksia. Kootaan:

1) Henkilöstömenot

- a. palkat, josta eriteltynä virka- ja työsuhteisten (vakituiset ja määräaikaiset), varahenkilöstön, ryhmä- ja henkilökohtaisten avustajien ja muut palkat
- b. henkilöstösivukulut, josta eriteltynä
 - KUEL-maksut
 - muut henkilöstösivukulut
- c. henkilöstökorvaukset (miinusmerkkisenä, on tulos)
- d. vuokratyö (henkilöstövuokrauspalvelut) josta eriteltynä
 - avustajat
 - sijaiset ja varahenkilöstö

2) Huoneistomenot, josta eriteltynä

- a. vuokrat ja vastikkeet (ulkopuoliset)
- b. sisäiset vuokrat
- c. käyttökustannukset

3) Tukipalvelut, josta eriteltynä

- a. ateriapalvelut
- b. siivous-/laitoshuollon palvelut

4) Muut menot

- a. materiaalit
- b. niiden muiden palvelujen kokonaissumma, jotka eivät sisälly kohtaan 1d ja 3.
- c. Muista palveluista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen kustannuksiin sisältyvät henkilöstön koulutus ja kehittäminen, tulkkaus, lasten kuljetukset, perhepäivähoidon kustannuskorvaukset (kulukorvaukset), muut kulut

5) Varhaiskasvatuksen yhteiset menot, joiden kustannukset kohdistetaan laskennallisesti kunnallisille päiväkodeille ja perhepäivähoidolle. Kyseisiä menoja voivat olla esimerkiksi kiertävien erityislastentarhanopettajien ja varhaiskasvatuksen toimisto- ja hallinnon henkilöstön palkkakustannukset ja yhteiset koulutuskustannukset. Yhteiset menot eritellään yhteisiin henkilöstömenoihin ja muihin yhteisiin menoihin. Muista yhteisistä menoista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen maksamat lct-kustannukset (järjestelmät ja laitteet). Toimialan ja muun hallinnon yleiskustannuslisiä ei oteta mukaan kustannusten laskentaan. Kuusikon kuntien tapa järjestää hallintonsa ja tukipalvelut sekä vyöryttää niiden kustannukset vaihtelevat kunnittain.

6) Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksut. Sisältää kunnan itse tuottaman varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot. Ei sisällä ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja eikä toisen kunnan suorittamaa korvausta varhaiskasvatuksesta.

3.2 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus (sisältää maksusitoumukset ja ostamisen muilta kunnilta)

Kootaan kunnan ostopalveluna hankkiman varhaiskasvatuksen kustannukset eriteltynä nettokustannuksena hankitut ostopalvelut, bruttokustannuksena hankitut ostopalvelut, asiakasmaksutulot ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu ostopalveluna hankitulle varhaiskasvatukselle (esim. varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstön palkkakustannuksia). Kuntien välisessä vertailussa käytetään kokonais- eli bruttokustannuksia.

3.3 Lasten yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät. Kustannuksista vähennetään ALV palautus. Lisäksi kootaan yksityisen hoidon tuen osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä menoista (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli niitä on kohdistettu tähän hoitomuotoon. Näitä kustannuksia yhteensä käytetään kuntien välisessä vertailussa.

Kunnan yksityisille palveluntuottajille maksamat starttirahat ja avustukset ilmoitetaan erikseen.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

3.4 Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät sekä varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu lasten kotihoidon tueksi. Lakisääteisestä kotihoidon tuesta vähennetään osittaisen kotihoidon tuen kustannukset.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

Varhaiskasvatuksen kustannusten koontia tarkennetaan lisäksi tarpeen mukaan kustannusten koontipohjassa.

3.5 Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset

Palvelusetelillä järjestettävästä varhaiskasvatuksesta kerätään kunnan maksama osuus sisältäen päiväkodissa ja ryhmäperhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset. Palvelusetelillä järjestetyn kerhotoiminnan kustannukset sisältyvät avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksiin.

Lisäksi kerätään erikseen palvelusetelillä järjestetyille varhaiskasvatukselle kohdistuvat varhaiskasvatuksen yhteiset menot. Ne ovat pääasiassa kustannuksia, jotka ovat varhaiskasvatuksen määrärahoissa keskitettyjä ja jotka kunta kohdentaa eri varhaiskasvatusmuodoille määrittelemillään jakoperusteilla.

Liite 2 Talousanalyysi kuutoskaupunkien kustannusmuutoksista vuonna 2019

Vuonna 2019 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat yli 1,2 miljardia euroa. Vuonna 2019 kuutoskaupunkien varhaiskasvatusjärjestelmän kustannukset kasvoivat 5,5 prosenttia (65,5 milj.)

Kuutoskaupunkien kustannusten kasvuun vaikutti kaikissa kunnissa merkittävästi henkilöstömenojen kasvu. Henkilöstömenojen osuus kokonaiskustannuksista on noin 66,4 prosenttia.

Varhaiskasvatuslain edellyttämä henkilöstörakenteen muutos vuoteen 2030 mennessä kasvattaa kaikissa kuutoskaupungeissa varhaiskasvatuksen kustannuksia, kun varhaiskasvatuksen opettajien suhteellista osuutta verrattuna lastenhoitajiin nostetaan tavoitteellisesti. Henkilöstörakenteen muutosta on lähdetty toteuttamaan kaikissa kuutoskaupungeissa asteittain ja muutosta jatketaan tulevana vuosina.

Kuutoskaupungeissa tarkennettiin myös käytännön ohjeistuksia perustuen ryhmien muodostamiseen ja ryhmien täyttämiseen, perustuen varhaiskasvatuslakiin. Tarkentamisen myötä päiväkotien täyttö- ja käyttöasteet laskivat, samalla yksikkökustannukset lasta kohden nousivat.

Henkilöstömenojen kasvuun on vaikuttanut kunnallisen virkamies- ja työehtosopimuksen (KVTES) mukaiset palkankorotukset 1.4.2019 sekä epäpätevyysvähennyksen antamisohjeistuksen tarkentaminen. Lomarahaleikkauksen poistuminen (KIKY-sopimus) näkyi kaikissa kunnissa poikkeuksellisen korkeana lomapalkkajaksotuksena.

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla tehtiin kohdennettuja palkankorotuksia 1.1.2019 alkaen muun muassa varhaiskasvatuksen opettajille ja varhaiskasvatuksen erityisopettajille. Helsingissä kustannusten kasvuun vaikutti myös tulospalkkio ja johtamisrakenteen muutos. Tampereella varhaiskasvatuksen erityisopettajat saivat kohdennetun palkankorotuksen takautuvasti 1.5.2018 alkaen ja varhaiskasvatuksen opettajat 1.1.2019. Oulussa kasvuun vaikutti henkilöstön suhdeluvun muutos 1.8.2019 lukien 1:8:sta 1:7:n ja Tampereella kokopäiväisen varhaiskasvatukseen osallistumisen kasvu. Pääkaupunkiseudun kunnissa henkilöstömenojen kasvuun on vaikuttanut myös lapsimäärän kasvu päiväkodeissa.

Henkilöstön saatavuus ja rekrytointi on ollut haastavaa. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on tämän vuoksi jouduttu käyttämään aiempaa enemmän työvoimanvuokrausta. Myös avustajamäärätarpeet ovat kasvaneet.

Tilakustannukset kasvoivat vuonna 2019 kuutoskaupungeissa 10,3 prosenttia (15,1 milj. euroa) edellisvuoteen verrattuna. Tilakustannukset kasvoivat kaikissa kunnissa merkittävästi lukuun ottamatta Oulua, jossa kasvu oli maltillisempaa. Kustannusten kasvuun on vaikuttanut uusien päiväkotien valmistuminen ja käyttöönotto. Lisäksi varhaiskasvatuksen kysynnän kasvuun on vastattu vuokraamalla tavanomaista enemmän siirtokelpoisia tiloja leasing-sopimuksilla.

Vantaalla ja Oulussa palvelusetelin kustannusten kasvuun vaikutti palvelusetelillä olevien lasten määrän kasvu. Oulussa lisäksi palvelusetelin arvon korotus vuoden 2019 aikana ja 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun kustannuksiin laskettu kompensaa-

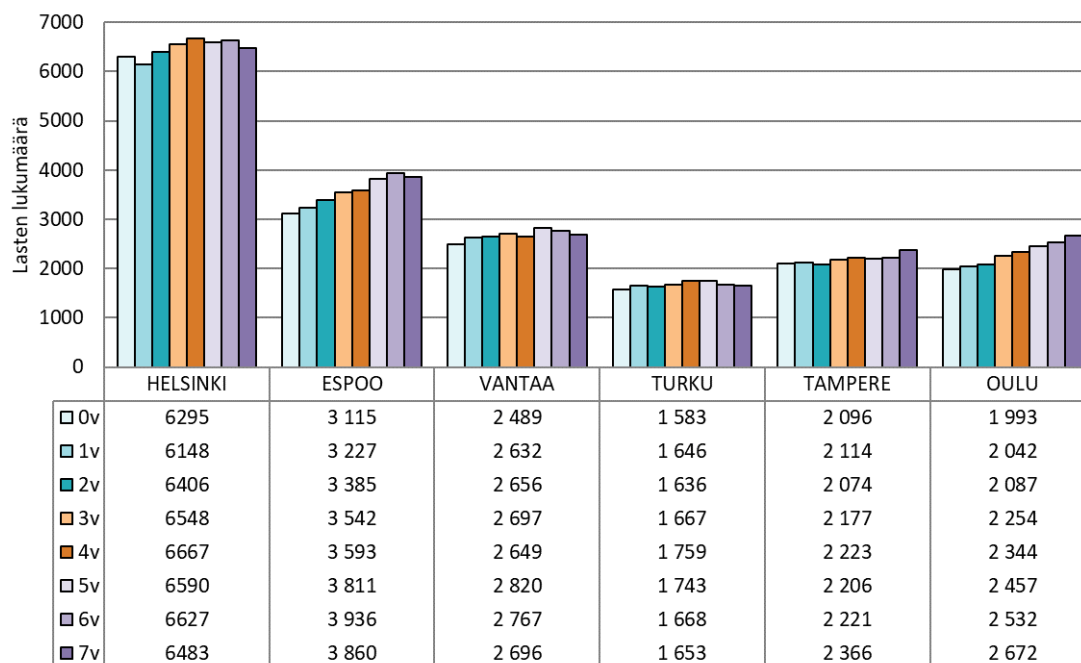
tio yksityisille palveluntuottajille noin 0,5 milj. euroa/vuosi. Turussa kasvuun on vaikuttanut lisääntynyt ilta- ja viikonloppuhoidon ja tuen tarpeessa olevien lasten määrä kasvu sekä 5-vuotiaiden 20 viikkotunnin maksuton varhaiskasvatus. Tampereella palvelusetelillä olevien kokovuotisten lasten määrä ja kustannukset kasvoivat huomattavasti. Yksityisen hoidon tuella olevia palveluntuottajia siirtyi palvelusetelin piiriin ja yksityisen hoidon tuen kustannukset alenivat.

Helsingissä ja Espoossa palveluseteli ei ole käytössä. Helsingissä yksityisen hoidon tuen kustannusten kasvuun vaikutti lapsimäärän kasvu. Lisäksi Helsingissä korotettiin 1.8.2018 alkaen yksityisen hoidon tuen yli 3-vuotiaiden kuntalisää sekä perhepäivähoidossa olevien alle 3-vuotiaiden kuntalisää. Lisäksi Helsingissä maksettiin 1.8.2018 alkaen yksityisille palveluntuottajille viisivuotiaista kuukausikorvausta neljän tunnin maksuttoman hoitopäivän osalta. Espoossa kustannusten kasvuun vaikutti 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuskokeiluun maksettava kuntalisä 1.8.2019 lukien sekä 1.8.2018 lukien korvattavan sisäruslisän kustannukset kokovuotisina.

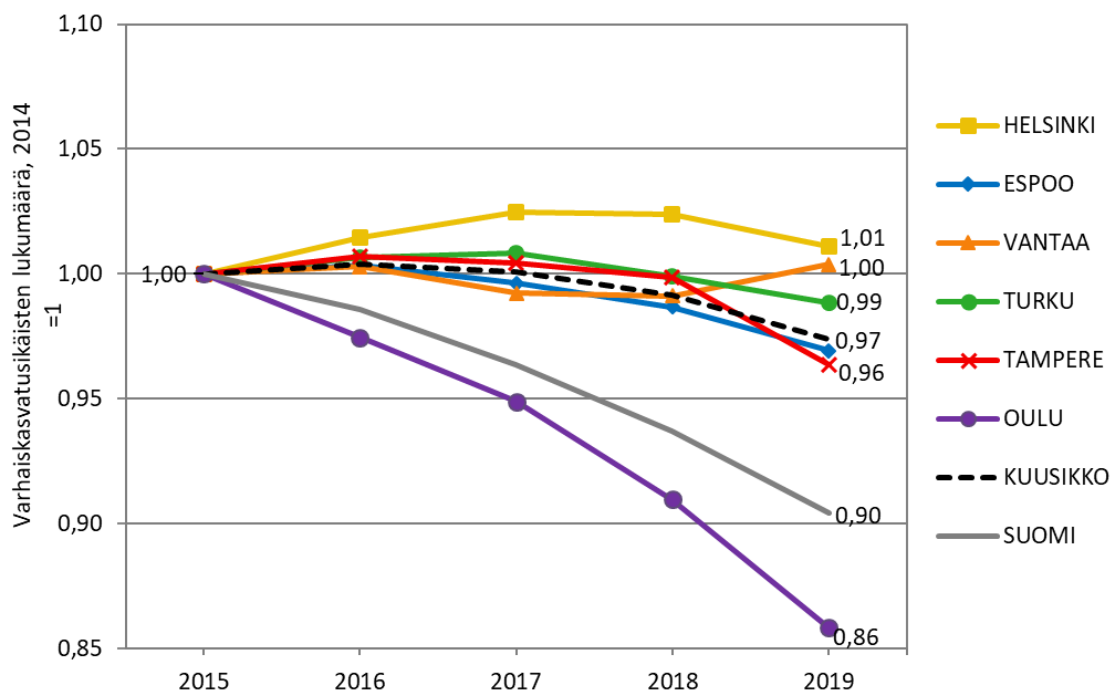
Liite 3 Taulukoita ja kuvia varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista

Raportin taulukot ja kuvat voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

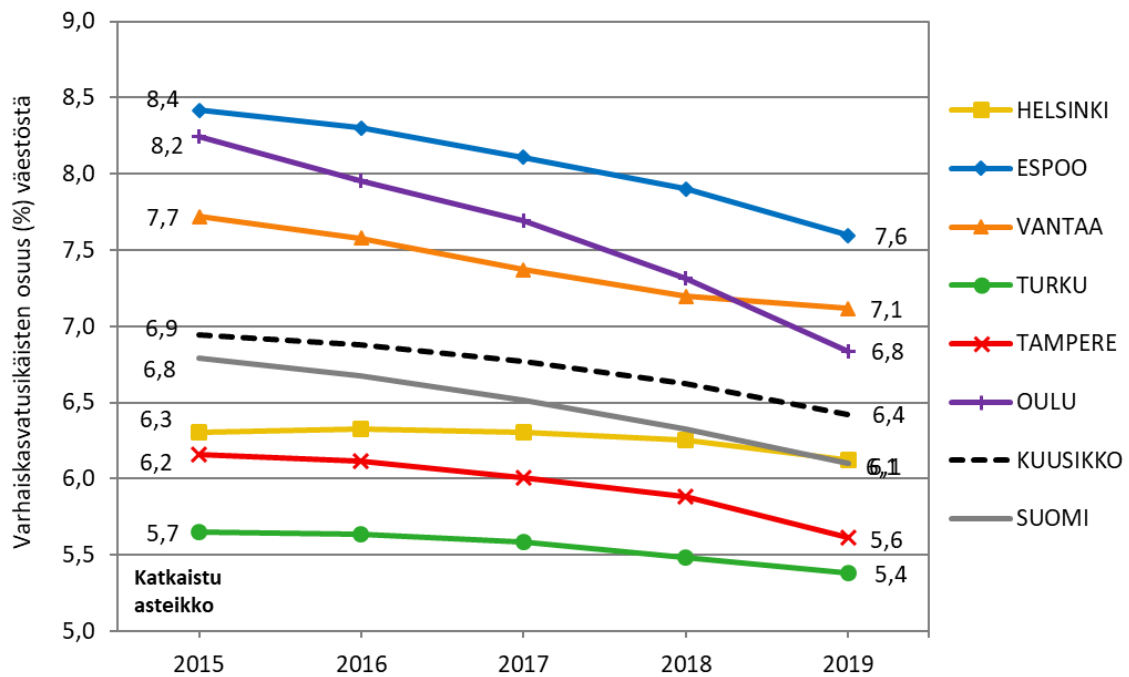
1. 0–7-vuotiaiden lasten lukumäärä ikäluokittain 31.12.2019

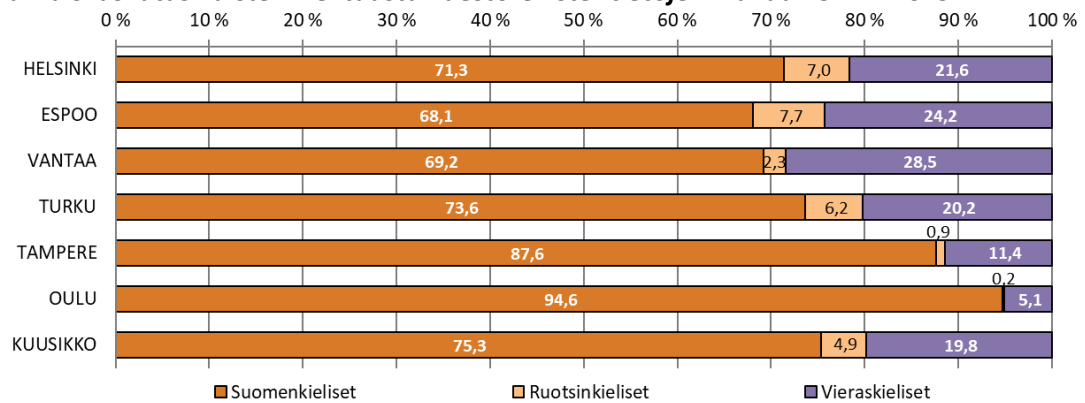
2. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2015–2019 lopussa, kun vuosi 2015=1

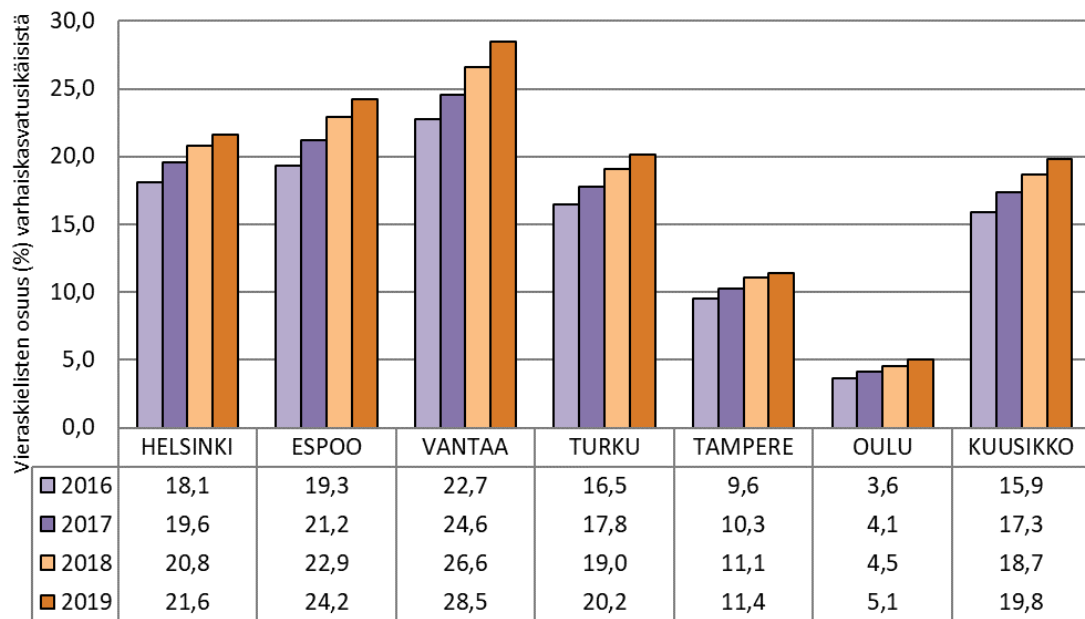
3. Varhaiskasvatusikäisten lasten (10kk–6v) osuus väestöstä vuosien 2015–2019 lopussa

4. Varhaiskasvatusikäisten kielitausta väestörekisteritietojen mukaan 31.12.2019

5. Vieraskielisten¹ osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista vuosien 2016–2019 lopussa

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat.

6. Vieraskielisten¹ lasten lukumäärä ja osuus kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa^{2 3} olevista lapsista sekä vieraskielisten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä vuonna 2019

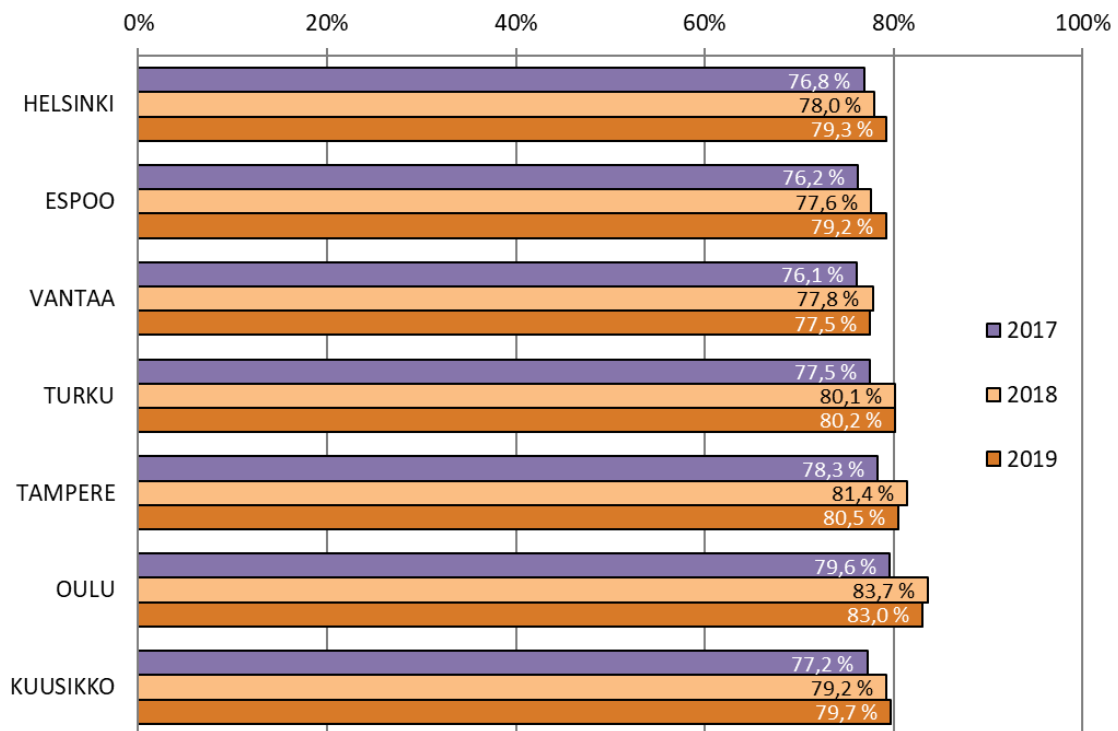
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vieraskieliset lapset (lkm), kunnallinen varhaiskasvatus	5 596	3 162	2 381	1 189	1 057	506	13 891
<i>Vieraskielisten lasten osuus (%)</i>							
kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa olevista lapsista	18,6	21,4	20,1	19,6	11,1	6,0	17,2
<i>Kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa olevien vieraskielisten osuus (%)</i>							
vieraskielisistä varhaiskasvatusikäisistä lapsista	64,6	59,3	50,2	56,8	69,2	71,1	60,2
Vieraskielisten osuus (%) varhaiskasvatusikäisistä lapsista	21,6	24,2	28,5	20,2	11,4	5,1	19,8

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat. Äidinkieli väestörekisterin mukaan 31.12.

² Vieraskielisiä lapsia on myös muissa varhaiskasvatuksen muodoissa. Yksityishoidontuella ja palvelusetelillä ei saada tietoja vieraskielisten lasten määristä ja osuuksista.

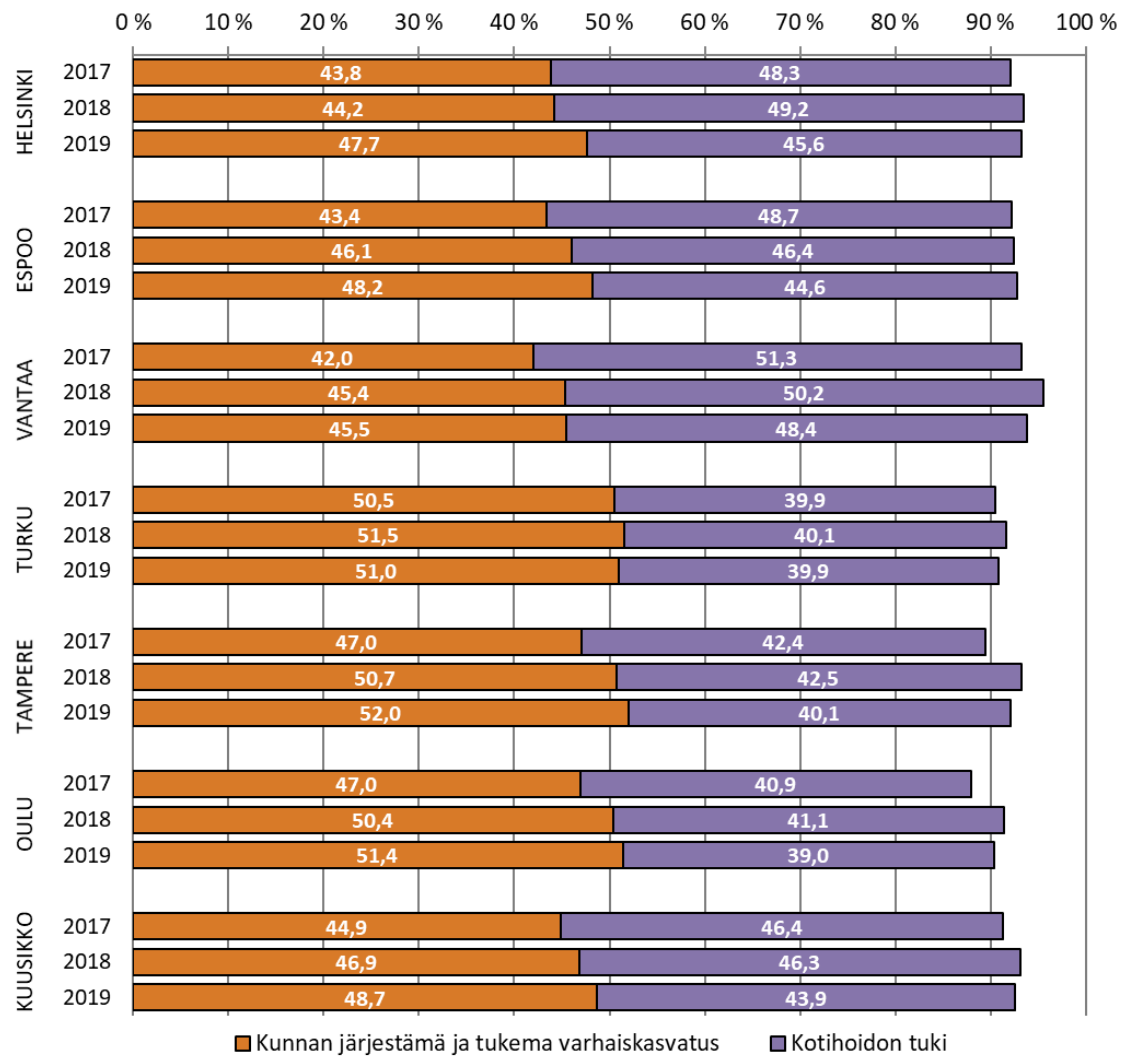
³ Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

7. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa¹ olevien varhaiskasvatus-ikäisten (10kk–6v) lasten osuus kunnan varhaiskasvatusikäisistä vuosina 2017–2019

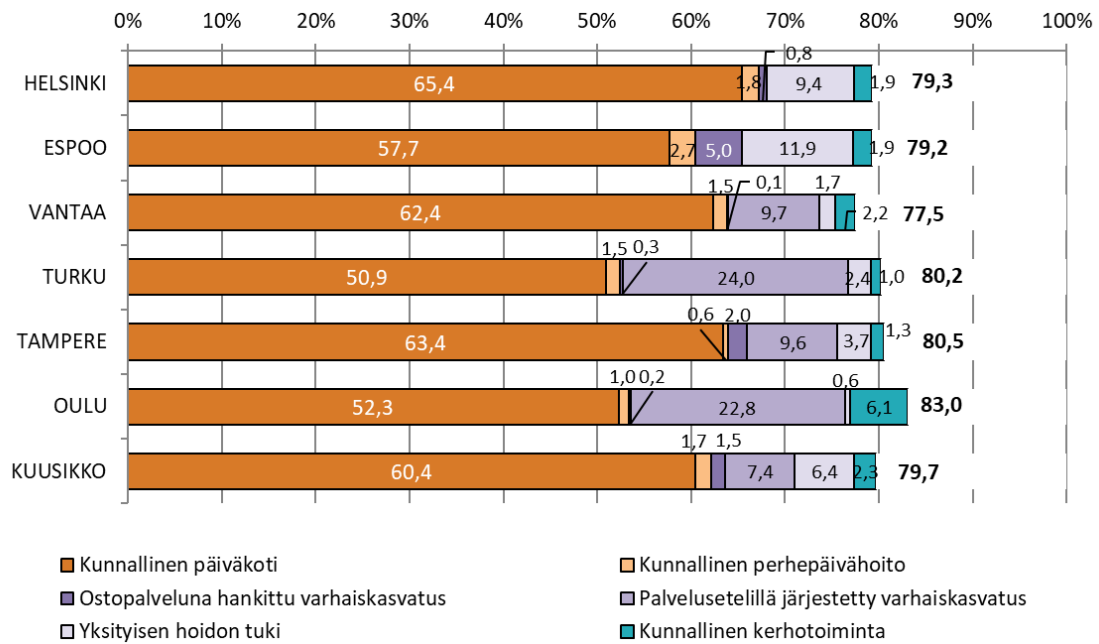
¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

**8. Varhaiskasvatuksessa¹ ja kotioiden tuella olevien alle 3-vuotiaiden lasten osuus
10 kk–2-vuotiaiden ikäluokasta vuosina 2017–2019**

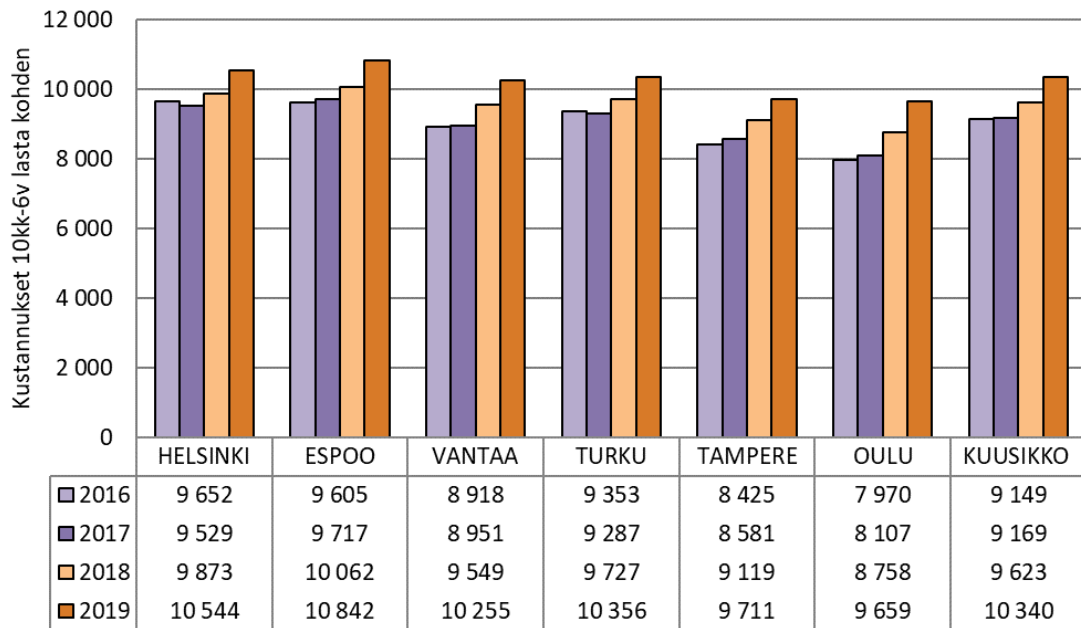

¹Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

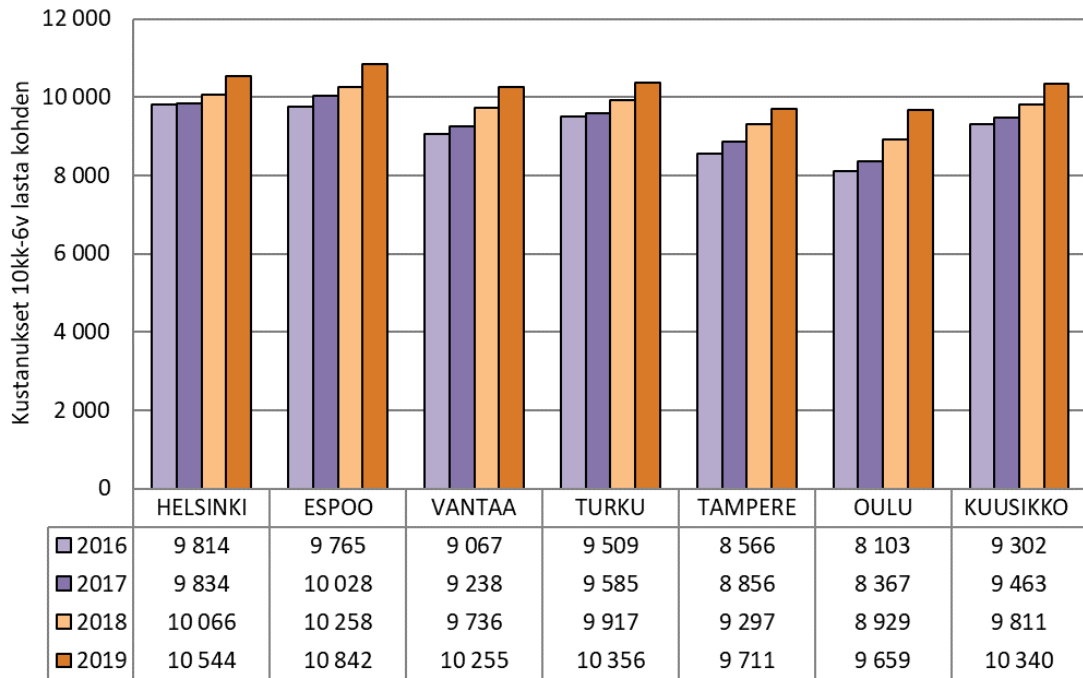
9. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan joulukuussa 2019

10. Varhaiskasvatusjärjestelmän vuosittaiset kustannukset varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2016–2019

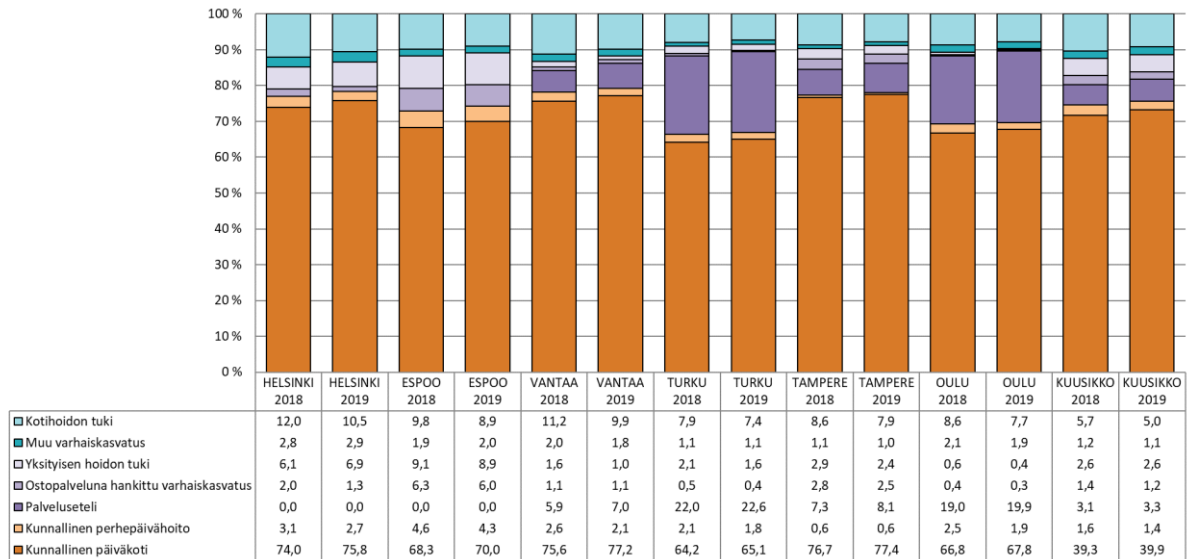

11. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoidut¹ vuosikustannukset varhaiskasvatuksesta (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2016–2019

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2019 (ennakkotieto)

12. Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen muun varhaiskasvatustoiminnan¹) sekä kotihoidon tuen osuudet varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannuksista vuosina 2018-2019

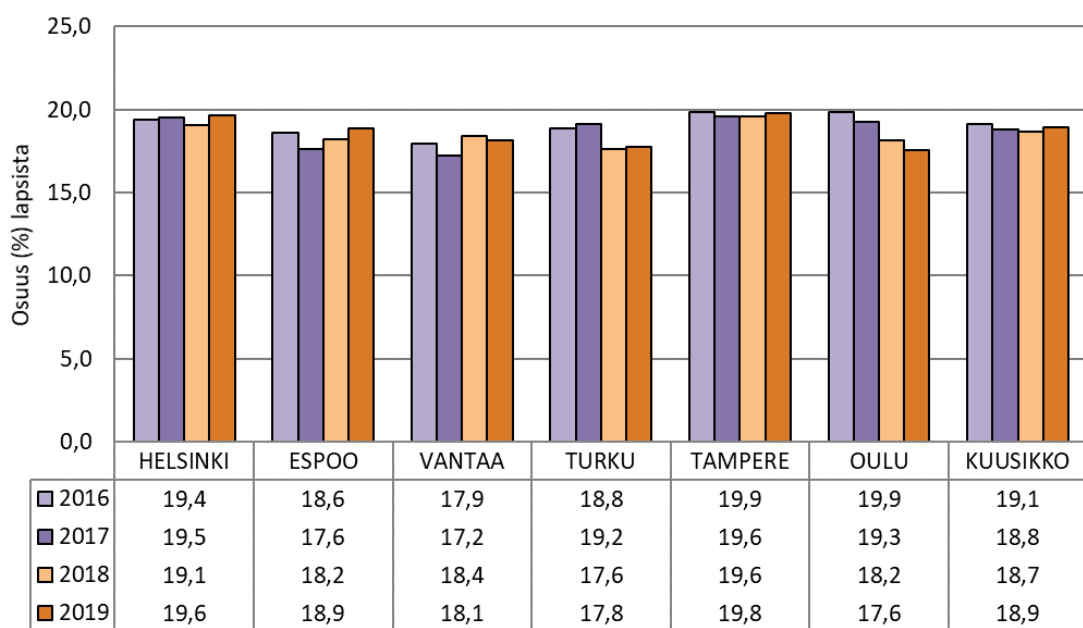

¹ Muun varhaiskasvatuksen kustannukset sisältävät avoimen varhaiskasvatuksen ja kerhotoiminnan kustannukset.

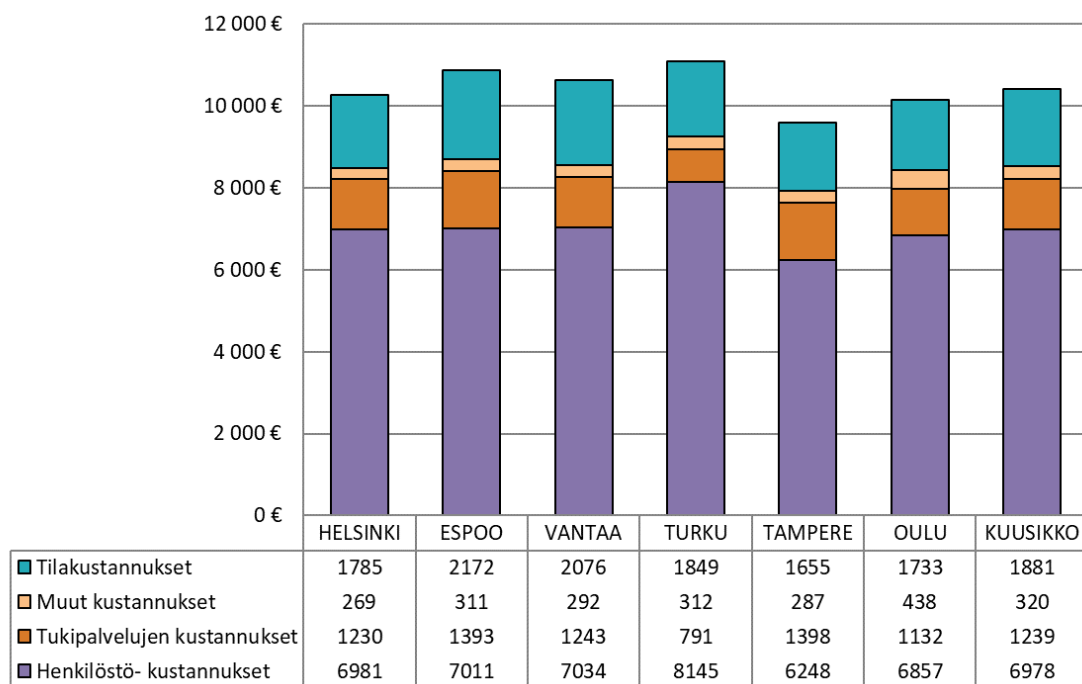
13. Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa joulukuussa 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Alle 3-vuotiaiden osuus (%)
Helsinki	26 277	663	2,6	19,6
Espoo	12 727	320	2,6	18,9
Vantaa	10 406	258	2,5	18,1
Turku	5 301	3	0,1	17,8
Tampere	8 495	-172	-2,0	19,8
Oulu	7 399	-275	-3,6	17,6
Kuusikko	70 605	797	1,1	18,9

14. Alle 3-vuotiaiden lasten osuus kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista vuosina 2016–2019

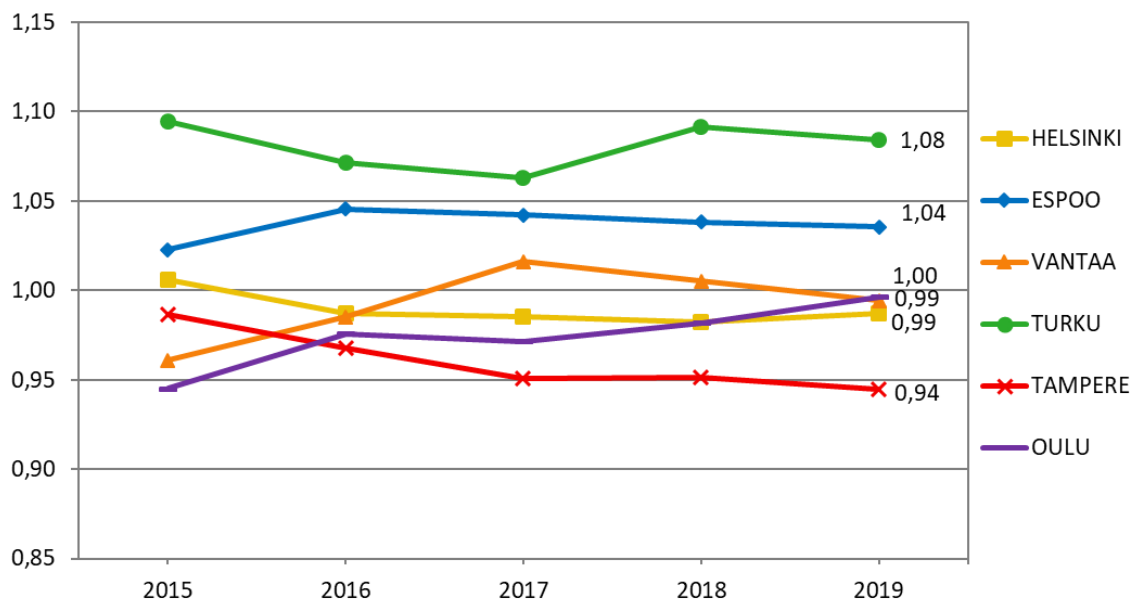

15. Kustannukset menolajeittain kunnallisten päiväkotien laskennallisen lapsen ¹ vuosikustannuksista vuonna 2019

¹ Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2019 tietojen keruulle ja Liite 3, taulukko 2E. Lasten määrä on vuosien 2018 ja 2019 joulukuun keskiarvo.

16. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannusten ero ilman tilakustannuksia laskennallista lasta ¹ kohden kunkin vuoden Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon vuosina 2015–2019, kun keskiarvo on 1

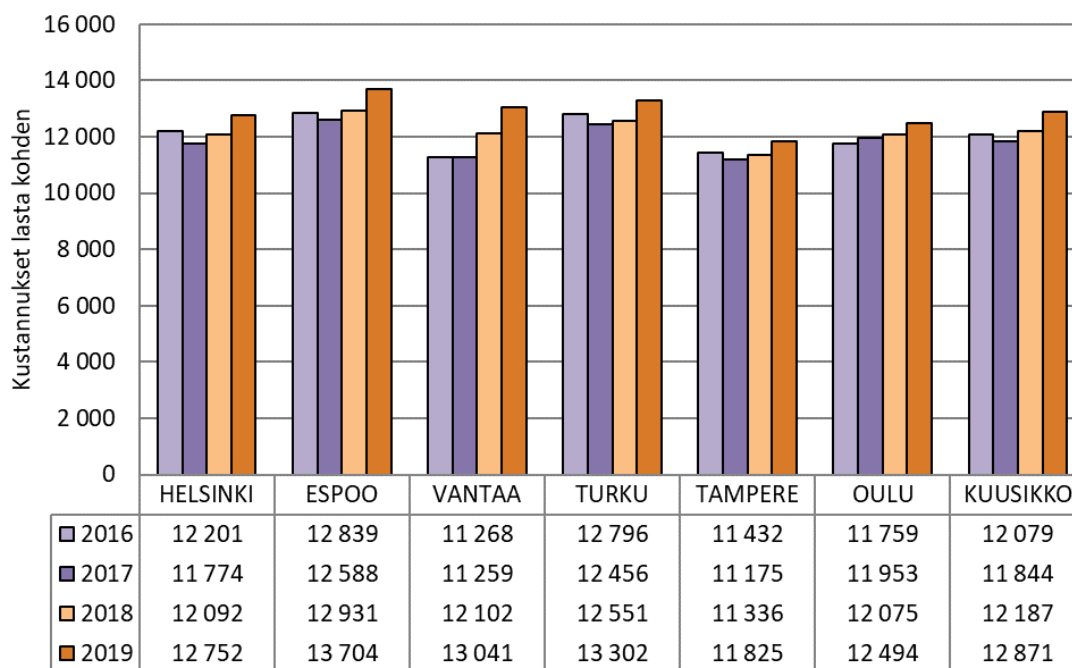
¹ Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2019 tietojen keruulle ja Liite 3, taulukko 2E. Lasten määrä on vuosien 2018 ja 2019 joulukuun keskiarvo.

17. Kunnallisen päiväkotihoidon ICT-kustannukset (€) laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
ICT-kustannukset € / laskennallinen lapsi	30	208	0	97	209	161	117

¹ Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin osalta tietohallintoon eivätkö tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

18. Kunnallisen varhaiskasvatuksen (kunnallinen päiväkotihoido ja perhepäivähoito) kustannukset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ollutta lasta kohden vuosina 2016–2019

19. Lapsia ja henkilöstöä hoitajan kotona tapahtuvassa ja kolmiperhepäivähoidossa joulukuussa 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Hoitajien lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	280	-73	-20,7	81	-20
Espoo	108	0	0,0	31	-9
Vantaa	155	-5	-3,1	44	-4
Turku	158	-22	-12,2	48	2
Tampere	76	2	2,7	22	0
Oulu	127	-28	-18,1	41	-18
Kuusikko	904	-126	-12,2	267	-49

20. Lapsia ja henkilöstöä kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa joulukuussa 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Henkilöstön lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	455	-56	-11,0	123	-25
Espoo	494	-35	-6,6	129	-5
Vantaa	91	-55	-37,7	22	-15
Turku ¹	.	.	.	.	.
Tampere ¹	.	.	.	.	.
Oulu	13	-49	-79,0	3	-15
Kuusikko	1 053	-195	-15,6	277	-60

¹ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

21. Hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon sekä ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta¹ kohden vuonna 2019 sekä muutos vuodesta 2018

Hoitajan kotona tapahtuva ja kolmiperhepäivähoito				Ryhmäperhepäivähoito		
	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²
Helsinki	15 609	6,3	4,3	13 712	2,5	0,5
Espoo	13 964	12,9	10,7	17 293	8,3	6,2
Vantaa	11 399	-3,7	-5,6	15 250	6,1	4,1
Turku ³	11 746	1,0	-1,0	.	.	.
Tampere ³	11 120	21,1	18,8	.	.	.
Oulu	14 449	-9,1	-10,8	15 713	38,2	35,5
Kuusikko	13 547	2,1	0,2	15 528	7,0	4,9

¹ Lasten määrä on vuosien 2018 ja 2019 keskiarvo.

² Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2020 (ennakkotieto)

³ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

22. Lapsia kunnan järjestämässä ilta- ja ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2019 ja osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa¹ olevista lapsista

	Lasten lukumäärä	Osuus (%) lapsista ¹	Määrän muutos %
Helsinki	589	2,1	-5,6
Espoo	287	1,9	-17,3
Vantaa	457	3,6	5,8
Turku	369	4,6	-36,3
Tampere	270	2,6	-11,5
Oulu	564	4,8	-10,6
Kuusikko	2 536	3,0	-13,1

¹ Kerholapset mukana.

23. Lapsia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa² joulukuussa 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista ¹
Helsinki ²	.	.	.	.
Espoo ²	.	.	.	.
Vantaa	1 618	201	14,2	12,5
Turku	2 495	18	0,7	29,9
Tampere	1 283	131	11,4	11,9
Oulu	3 214	-96	-2,9	27,4
Kuusikko	8 610	254	3,0	9,3

¹ Kerholapset mukana.

² Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

24. Lapsia yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2019 ja muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos %	Muutos Lkm	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista ¹	Osuuden muutos %-yksikköä
Helsinki	3 762	2,6	96	11,8	0,3
Espoo	2 610	-1,6	-43	14,9	-0,3
Vantaa	281	-24,7	-92	2,2	-0,7
Turku	251	-20,3	-64	3,0	-0,7
Tampere	490	-19,3	-117	4,5	-0,8
Oulu	83	-38,1	-51	0,7	-0,4
Kuusikko	7 477	-3,5	-271	8,0	-0,2

¹ Kerholapset mukana.

25. Yksityisen hoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden vuonna 2019, muutos vuodesta 2018 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	8 096	15,1	5 851	72,3
Espoo	8 218	2,0	6 055	73,7
Vantaa	5 499	-14,9	3 448	62,7
Turku	6 299	-3,8	4 114	65,3
Tampere	5 740	-0,1	3 603	62,8
Oulu	5 126	3,2	3 500	68,3
Kuusikko	7 748	7,9	5 558	71,7

¹ Lasten määrä on vuosien 2018 ja 2019 joulukuun keskiarvo.

26. Yksityisen hoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2019

LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2019 LOPUSSA (€/kk)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
PÄIVÄKOTI						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	600,00	612,00	600,00	600,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	340,00	428,00	350,00	360,00	300,00	262,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	195,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi			280,00			144,40
Kuntalisä tulosidonnaiseen hoitolisään	60,00	100,00				
PERHEPÄIVÄHOITO						
Hoitajan tai asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	320,00	320,00	290,00	390,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	192,00	180,00	245,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	115,00	84,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi						137,50
Kuntalisä tulosidonnaiseen hoitolisään	60,00	100,00				
Ryhmäperhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	320,00	612,00	600,00	585,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	428,00	350,00	425,00	300,00	300,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	165,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi			280,00			165,00
Kuntalisä tulosidonnaiseen hoitolisään	60,00	100,00				
LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2019 LOPUSSA (€/kk)						
TYÖSOPIMUSSUHTEINEN HOITAJA KOTONA						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	500,00	560,00	290,00	400,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	200,00	180,00	330,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	150,00	84,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi						137,50
Kuntalisä tulosidonnaiseen hoitolisään	60,00	100,00				
Yksityisen hoidon tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha 172,25 euroa/lapsi/kk						
Tulosidonnainen hoitolisä enintään 144,85 euroa/lapsi/kk ¹						
Alennettu hoitoraha 63,38 euroa/lapsi/kk ¹						

¹ Kela maksaa alennettua hoitorahaa, jos lapsi on kunnan tai peruskoulun esiopetuksessa, aloittaa koulun 6-vuotiaana tai jos lapsi kuuluu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Tällöin myös hoitolisä puolitetaan.

27. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden lasten¹ lukumäärä vuonna 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 10kk–5 -vuotiaista lapsista	Osuus (%) 10kk–6 -vuotiaista lapsista
Helsinki	743	-158	-17,5	2,2	1,9
Espoo	426	-57	-11,8	2,4	1,9
Vantaa	360	-156	-30,2	2,6	2,2
Turku ²	103	-25	-19,5	1,2	1,0
Tampere	175	-286	-62,0	1,6	1,3
Oulu	854	-285	-25,0	7,4	6,1
Kuusikko	2 661	-967	-26,7	2,8	2,3

¹ Lapset, jotka ovat saaneet päätöksen kerhopaikasta.

² Ohjatussa leikkipuistotoiminnassa mukana olleet lapset eivät sisälly kerholasten lukumääriin.

28. Kaikki esiopetukseen osallistuneet lapset 20.9.2019 sekä esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus kaikista esiopetukseen osallistuneista

	Kaikki esiopetukseen osallistuneet				joista esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneet	
	Lasten lukumäärä vuonna 2019	Lasten lukumäärä vuonna 2018	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 2019	Osuus (%) 2018
Helsinki	6 110	5 827	283	4,9	88,7	89,2
Espoo	3 715	3 604	111	3,1	94,3	94,3
Vantaa	2 633	2 580	53	2,1	92,1	91,0
Turku	1 659	1 542	117	7,6	91,7	91,9
Tampere	2 126	2 224	-98	-4,4	93,0	89,2
Oulu	2 507	2 634	-127	-4,8	78,7	79,1
Kuusikko	18 750	18 411	339	1,8	89,7	89,2

29. Lapsia kotihoidon tuella joulukuussa 2019 sekä muutos vuodesta 2018

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %
Helsinki	6 843	-969	-12,4
Espoo	3 681	-408	-10,0
Vantaa	3 256	-155	-4,5
Turku	1 601	-97	-5,7
Tampere	2 097	-329	-13,6
Oulu	2 408	-396	-14,1
Kuusikko	19 886	-2 354	-10,6

30. Kotihoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden 2019, muutos vuodesta 2018 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	6 219	-0,9	2 101	33,8
Espoo	5 591	5,2	1 404	25,1
Vantaa	5 149	2,2	855	16,6
Turku	4 848	5,1	.	.
Tampere	4 558	3,1	12	0,3
Oulu	4 110	5,1	281	6,8
Kuusikko	5 387	2,2	1 161	21,6

¹ Lasten määrä on vuosien 2018 ja 2019 keskiarvo.

31. Kotihoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2019

LASTEN KOTIHOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2019 LOPUSSA (€/kk)						
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
Alle 1 v 6 kk lapsi	264,00	200,00	215,00			80,00
1 v 6 kk - alle 2-vuotias lapsi	218,64	200,00				
Alle 2-vuotias lapsi		200,00				
Kaksi vuotta täyttänyt, alle 3-vuotias lapsi		180,00				
Alle 3-vuotias lapsi, sairaan lapsen hoitotuki					252,28	
Monikkotuki pidennetyn vanhempainrahakauden ajalta perheelle, johon on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti enemmän kuin yksi lapsi		200,00	215,00			
Ottolapsen kuntalisä, kun perheeseen on otettu kolme vuotta täyttänyt ottolapsi		200,00				
Kotihoidon tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha						
Yhdestä alle 3-vuotiaasta (yli 3-vuotiaasta adoptiolapsesta)					338,34 euroa/kk	
Muista perheen alle 3-vuotiaista lapsista					101,29 euroa/kk	
Yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista					65,09 euroa/kk	
Hoitolisä (tulosisäonnainen)						
Vain yhdestä perheen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta enintään					181,07 euroa/kk	

Liite 4 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2015–2019

1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2015–2019 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain kunkin tilastovuoden aluejaolla, 2003-2019.

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
Varhaiskasvatusikäiset (10kk-6-vuotiaat)	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	372 609	-2 616	-0,7
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-5 350	-1,4
	2017	40 576	394	1,0	22 628	-166	-0,7	16 443	-177	-1,1	10 595	23	0,2	13 927	-42	-0,3	15 530	-418	-2,6	119 699	-385	-0,3	359 134	-8 125	-2,2
	2018	40 552	-25	-0,1	22 412	-217	-1,0	16 424	-19	-0,1	10 495	-100	-0,9	13 848	-79	-0,6	14 889	-640	-4,1	118 619	-1 080	-0,9	349 213	-9 922	-2,8
	2019	40 035	-516	-1,3	22 013	-398	-1,8	16 636	212	1,3	10 383	-112	-1,1	13 364	-484	-3,5	14 048	-841	-5,6	116 480	-2 140	-1,8	336 957	-12 256	-3,5
Varhaiskasvatusikäisiä % väestöstä	2015	6,3			8,4			7,7			5,7			6,2			8,2			6,9			6,8		
	2016	6,3			8,3			7,6			5,6			6,1			8,0			6,9			6,7		
	2017	6,3			8,1			7,4			5,6			6,0			7,7			6,8			6,5		
	2018	6,3			7,9			7,2			5,5			5,9			7,3			6,6			6,3		
	2019	6,1			7,6			7,1			5,4			5,6			6,8			6,4			6,1		
10kk - 1-vuotiaat	2015	8 084	118	1,5	3 885	-196	-4,8	3 026	-56	0,5	2 272	19	0,8	2 790	-70	-2,4	2 895	-207	-6,7	22 951	-392	-1,7	55 560	-4 514	-7,5
	2016	7 875	-209	-2,6	3 864	-21	-0,5	3 019	-7	-0,2	2 090	-182	-8,0	2 661	-128	-4,6	2 718	-176	-6,1	22 227	-723	-3,2	53 155	-2 405	-4,3
	2017	7 639	-236	-3,0	3 684	-180	-4,6	2 981	-39	-1,3	2 024	-65	-3,1	2 597	-64	-2,4	2 545	-174	-6,4	21 470	-757	-3,4	50 588	-2 567	-4,8
	2018	7 347	-293	-3,8	3 623	-62	-1,7	3 005	25	0,8	1 966	-58	-2,9	2 533	-64	-2,5	2 423	-121	-4,8	20 896	-574	-2,7	47 663	-2 925	-5,8
	2019	7 344	-2	0,0	3 634	12	0,3	2 904	-102	-3,4	1 847	-119	-6,1	2 445	-88	-3,5	2 325	-98	-4,0	20 500	-397	-1,9	45 746	-1 917	-4,0
2-vuotiaat	2015	6 672	177	2,7	3 699	9	0,2	2 714	108	4,1	1 713	48	2,9	2 287	63	2,8	2 620	-145	-5,2	19 705	260	1,3	59 050	-1 369	-2,3
	2016	6 643	-29	-0,4	3 683	-16	-0,4	2 751	37	1,4	1 815	102	6,0	2 293	6	0,3	2 561	-59	-2,3	19 746	41	0,2	58 331	-719	-1,2
	2017	6 707	64	1,0	3 469	-214	-5,8	2 611	-140	-5,1	1 841	26	1,4	2 278	-15	-0,7	2 410	-151	-5,9	19 316	-430	-2,2	56 167	-2 164	-3,7
	2018	6 611	-96	-1,4	3 517	48	1,4	2 622	11	0,4	1 698	-143	-7,8	2 234	-44	-1,9	2 305	-105	-4,4	18 987	-329	-1,7	53 817	-2 350	-4,2
	2019	6 406	-205	-3,1	3 385	-132	-3,8	2 656	34	1,3	1 636	-62	-3,7	2 074	-160	-7,2	2 087	-218	-9,5	18 244	-743	-3,9	51 271	-2 546	-4,7
10kk - 2-vuotiaat	2015	14 542	203	1,4	7 831	-125	-1,6	5 841	153	2,7	3 905	116	3,1	5 024	-206	-3,9	5 640	-233	-4,0	42 782	-92	-0,2	126 318	-2 517	-2,0
	2016	14 507	-35	-0,2	7 659	-172	-2,2	5 788	-53	-0,9	3 976	71	1,8	5 004	-19	-0,4	5 387	-252	-4,5	42 321	-460	-1,1	123 046	-3 272	-2,6
	2017	14 495	-12	-0,1	7 434	-225	-2,9	5 634	-155	-2,7	3 868	-107	-2,7	4 882	-122	-2,4	5 093	-295	-5,5	41 406	-915	-2,2	118 140	-4 906	-4,0
	2018	14 112	-384	-2,6	7 329	-106	-1,4	5 664	31	0,5	3 643	-225	-5,8	4 740	-142	-2,9	4 799	-293	-5,8	40 286	-1 120	-2,7	112 695	-5 446	-4,6
	2019	13 603	-508	-3,6	7 131	-197	-2,7	5 703	39	0,7	3 546	-97	-2,7	4 537	-203	-4,3	4 461	-338	-7,0	38 982	-1 305	-3,2	106 985	-5 710	-5,1
10kk - 2-vuotiaat % varhaiskasvatusikäisistä	2015	36,7			34,5			35,2			37,2			36,2			34,5			35,8			33,9		
	2016	36,1			33,6			34,8			37,6			35,8			33,8			35,2			33,5		
	2017	35,7			32,9			34,3			36,5			35,1			32,8			34,6			32,9		
	2018	34,8			32,7			34,5			34,7			34,2			32,2			34,0			32,3		
	2019	34,0			32,4			34,3			34,2			34,0			31,8			33,5			31,8		
10kk - 2-vuotiaat % väestöstä	2015	2,3			2,9			2,7			2,1			2,2			2,8			2,5			2,3		
	2016	2,3			2,8			2,6			2,1			2,2			2,7			2,4			2,2		
	2017	2,3			2,7			2,5			2,0			2,1			2,5			2,3			2,1		
	2018	2,2			2,6			2,5			1,9			2,0			2,4			2,3			2,0		
	2019	2,1			2,5			2,4			1,8			1,9			2,2			2,1			1,9		

JATKUU: 1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2015–2019 (31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
3-6-vuotiaat	2015	25 063	539	2,2	14 879	221	1,5	10 730	-72	-0,7	6 601	49	0,7	8 845	176	2,0	10 725	14	0,1	76 843	927	1,2	246 291	-99	0,0
	2016	25 675	612	2,4	15 135	256	1,7	10 831	101	0,9	6 597	-4	-0,1	8 965	120	1,4	10 560	-165	-1,5	77 763	920	1,2	244 213	-2 078	-0,8
	2017	26 081	406	1,6	15 194	59	0,4	10 809	-22	-0,2	6 727	130	2,0	9 045	80	0,9	10 437	-123	-1,2	78 293	530	0,7	240 994	-3 219	-1,3
	2018	26 440	359	1,4	15 083	-111	-0,7	10 760	-49	-0,5	6 852	125	1,9	9 108	63	0,7	10 090	-347	-3,3	78 333	40	0,1	236 518	-4 476	-1,9
	2019	26 432	-8	0,0	14 882	-201	-1,3	10 933	173	1,6	6 837	-15	-0,2	8 827	-281	-3,1	9 587	-503	-5,0	77 498	-835	-1,1	229 972	-6 546	-2,8
3 - 6-vuotiaita % varhaiskasvatusikäisistä	2015	63,3			65,5			64,8			62,8			63,8			65,5			64,2			66,1		
	2016	63,9			66,4			65,2			62,4			64,2			66,2			64,8			66,5		
	2017	64,3			67,1			65,7			63,5			64,9			67,2			65,4			67,1		
	2018	65,2			67,3			65,5			65,3			65,8			67,8			66,0			67,7		
	2019	66,0			67,6			65,7			65,8			66,0			68,2			66,5			68,2		
3 - 6-vuotiaita % väestöstä	2015	4,0			5,5			5,0			3,6			3,9			5,4			4,5			4,5		
	2016	4,0			5,5			4,9			3,5			3,9			5,3			4,5			4,4		
	2017	4,1			5,4			4,8			3,5			3,9			5,2			4,4			4,4		
	2018	4,1			5,3			4,7			3,6			3,9			5,0			4,4			4,3		
	2019	4,0			5,1			4,7			3,5			3,7			4,7			4,3			4,2		
7-vuotiaat	2015	5 967	434	7,8	3 660	76	2,1	2 674	55	2,1	1 569	69	4,6	2 102	109	5,5	2 669	77	3,0	18 641	820	4,6	61 437	816	1,3
	2016	6 019	52	0,9	3 632	-28	-0,8	2 721	47	1,8	1 626	57	3,6	2 092	-10	-0,5	2 651	-18	-0,7	18 741	100	0,5	62 280	843	1,4
	2017	6 346	327	5,4	3 832	200	5,5	2 762	41	1,5	1 679	53	3,3	2 201	109	5,2	2 620	-31	-1,2	19 440	699	3,7	62 914	634	1,0
	2018	6 315	-31	-0,5	3 896	64	1,7	2 719	-43	-1,6	1 630	-49	-2,9	2 150	-51	-2,3	2 638	18	0,7	19 348	-92	-0,5	61 893	-1 021	-1,6
	2019	6 483	168	2,7	3 860	-36	-0,9	2 696	-23	-0,8	1 653	23	1,4	2 366	216	10,0	2 672	34	1,3	19 730	382	2,0	61 642	-251	-0,4
Koko väestö	2015	628 208	7 493	1,2	269 802	4 257	1,6	214 605	3 802	1,8	185 908	2 081	1,1	225 118	2 113	0,9	198 525	2 232	1,1	1 722 166	21 978	1,3	5 487 308	15 555	0,3
	2016	635 181	6 973	1,1	274 583	4 781	1,8	219 341	4 736	2,2	187 604	1 696	0,9	228 274	3 156	1,4	200 526	2 001	1,0	1 745 509	23 343	1,4	5 503 297	15 989	0,3
	2017	643 272	8 091	1,3	279 044	4 461	1,6	223 024	3 683	1,7	189 669	2 065	1,1	231 853	3 579	1,6	201 810	1 284	0,6	1 768 672	23 163	1,3	5 513 130	9 833	0,2
	2018	648 042	4 770	0,7	283 632	4 588	1,6	228 166	5 142	2,3	191 331	1 662	0,9	235 239	3 386	1,5	203 567	1 757	0,9	1 789 977	21 305	1,2	5 517 919	4 789	0,1
	2019	653 835	5 793	0,9	289 731	6 099	2,2	233 775	5 609	2,5	192 962	1 631	0,9	238 140	2 901	1,2	205 489	1 922	0,9	1 813 932	23 955	1,3	5 525 292	7 373	0,1

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2015–2019 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain kunkin tilastovuoden aluejaolla, 2003-2019.

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
Kaikki yhteensä	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	372 609	-2 616	-0,7
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-5 350	-1,4
	2017	40 576	394	1,0	22 628	-166	-0,7	16 443	-177	-1,1	10 595	23	0,2	13 927	-42	-0,3	15 530	-418	-2,6	119 699	-385	-0,3	359 134	-8 125	-2,2
	2018	40 552	-25	-0,1	22 412	-217	-1,0	16 424	-19	-0,1	10 495	-100	-0,9	13 848	-79	-0,6	14 889	-640	-4,1	118 619	-1 080	-0,9	349 213	-9 922	-2,8
	2019	40 035	-516	-1,3	22 013	-398	-1,8	16 636	212	1,3	10 383	-112	-1,1	13 364	-484	-3,5	14 048	-841	-5,6	116 480	-2 140	-1,8	336 957	-12 256	-3,5
Suomenkieliset ¹	2015	30 033	125	0,4	16 715	-224	-1,3	12 716	-212	-1,6	8 168	46	0,6	12 474	-76	-0,6	15 764	-224	-1,4	95 869	-565	-0,6	323 626	-4 329	-1,3
	2016	30 120	87	0,3	16 521	-195	-1,2	12 455	-261	-2,1	8 157	-11	-0,1	12 494	21	0,2	15 317	-447	-2,8	95 063	-806	-0,8	316 520	-7 106	-2,2
	2017	29 820	-300	-1,0	16 040	-481	-2,9	12 016	-439	-3,5	8 014	-143	-1,8	12 370	-125	-1,0	14 837	-480	-3,1	93 096	-1 967	-2,1	306 465	-10 055	-3,2
	2018	29 305	-515	-1,7	15 535	-506	-3,2	11 679	-338	-2,8	7 835	-179	-2,2	12 180	-189	-1,5	14 164	-673	-4,5	90 697	-2 399	-2,6	295 139	-11 326	-3,7
	2019	28 563	-742	-2,5	14 987	-548	-3,5	11 506	-173	-1,5	7 643	-191	-2,4	11 710	-470	-3,9	13 288	-877	-6,2	87 696	-3 001	-3,3	..	..	..
Ruotsinkieliset	2015	2 749	61	2,3	1 926	-37	-1,9	392	-14	-3,4	680	-19	-2,7	135	22	19,2	46	-7	-12,6	5 928	6	0,1	21 441	-176	-0,8
	2016	2 782	33	1,2	1 863	-63	-3,3	386	-7	-1,7	673	-7	-1,0	138	3	2,2	41	-6	-12,3	5 881	-47	-0,8	21 111	-330	-1,5
	2017	2 805	23	0,8	1 790	-73	-3,9	383	-3	-0,7	691	18	2,7	126	-12	-8,7	39	-2	-4,5	5 832	-49	-0,8	20 778	-333	-1,6
	2018	2 815	10	0,4	1 745	-45	-2,5	380	-3	-0,8	658	-32	-4,7	132	6	5,0	35	-4	-9,5	5 764	-68	-1,2	20 491	-287	-1,4
	2019	2 808	-6	-0,2	1 690	-54	-3,1	391	11	2,9	643	-16	-2,4	126	-6	-4,4	32	-3	-8,6	5 690	-74	-1,3	..	..	..
Saamenkieliset ¹	2015	6	2		0	-1		2	0		1	-1		2	1		16	6		27	7		212	5	2,4
	2016	7	1		0	0		0	-2		2	1		2	0		14	-2		26	-1		203	-9	-4,2
	2017	8	1		1	1		1	1		6	4		1	-1		17	2		34	8		184	-19	-9,4
	2018	7	-1		2	1		1	0		0	-6		0	-1		7	-10		17	-17		..	..	..
	2019	7	0		2	0		1	0		0	0		0	0		5	-2		15	-2		..	..	..
Muun kieliset	2015	6 817	554	8,8	4 069	358	9,7	3 461	306	9,7	1 658	140	9,2	1 259	24	1,9	538	6	1,1	17 800	1 388	8,5	27 339	1 898	7,5
	2016	7 274	457	6,7	4 410	342	8,4	3 779	318	9,2	1 741	84	5,0	1 336	77	6,1	575	38	7,0	19 114	1 314	7,4	29 433	2 094	7,7
	2017	7 943	670	9,2	4 797	387	8,8	4 042	264	7,0	1 885	144	8,3	1 431	95	7,1	638	62	10,8	20 737	1 622	8,5	31 708	2 275	7,7
	2018	8 425	481	6,1	5 131	333	6,9	4 365	323	8,0	1 999	114	6,0	1 536	105	7,3	673	35	5,5	22 128	1 391	6,7	33 411	1 703	5,4
	2019	8 657	232	2,8	5 334	204	4,0	4 738	373	8,6	2 094	95	4,7	1 528	-8	-0,5	712	39	5,8	23 064	936	4,2	34 730	1 319	3,9

¹ Vuoden 2018 ja 2019 osalta koko Suomen suomenkielisten varhaiskasvatusikäisten lukumäärä sisältää myös saamenkieliset varhaiskasvatusikäiset.

1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2019

	Kunnallinen päiväkotitoiminta		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki yhteensä		Väestö 31.12. 2019	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	10	1	1	1	1	0	0	0	0	0	4	0	18	1,7	1 049	941
1v	1 488	32	51	0	64	0	20	1	0	0	297	12	1 965	32,0	6 148	3 790
2v	3 558	71	72	0	144	1	45	0	0	0	620	353	4 864	75,9	6 406	1 475
3v	4 685	130	75	0	119	1	61	1	0	0	735	201	6 008	91,8	6 548	290
4v	5 033	129	57	0	95	0	71	1	0	0	810	122	6 318	94,8	6 667	181
5v	5 189	145	22	0	30	0	73	5	0	0	748	55	6 267	95,1	6 590	103
6v	5 346	372	0	1	0	0	30	0	0	0	545	0	6 294	95,0	6 627	63
0 - 6v	25 309	880	278	2	453	2	300	8	0	0	3 759	743	31 734	79,3	40 035	6 843
7v	80	8	0	0	0	0	10	0	0	0	3	0	101	1,6	6 483	0
Kaikki yht.	25 389	888	278	2	453	2	310	8	0	0	3 762	743	31 835	61,5	51 764	6 843

Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin

Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö
0 - 2v	5 056	104	124	1	209	1	65	1	0	0	921	6 847	50,3	13 603
3 - 6v	20 253	776	154	1	244	1	235	7	0	0	2 838	24 887	94,2	26 432
7 vuotta täyttäneet	80	8	0	0	0	0	10	0	0	0	3	101	1,6	6 483

Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset

	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhe- päivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.	Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.
	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- sessa yhteensä olevista	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- sessa yhteensä olevista
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 791	24	2815 10,4	0	0	2 815 10,3
Ymp.vrk ja ilta-lauantai-varhaiskasvatus	589	0	589 2,2	0	0	589 2,2

Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2013 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2019

	Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista
Esiopetukseen osallistuvat yht.	6 110	92,2	
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	5 417	81,7	88,7

¹ Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2019

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2019	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	9	0	0	0	2	0	1	0	0	0	3	0	15	2,9	519	474
1v	700	14	16	0	70	2	64	0	0	0	194	0	1 060	32,8	3 227	1 910
2v	1 659	18	23	0	96	0	166	0	0	0	401	151	2 514	74,3	3 385	795
3v	2 080	20	20	0	151	1	248	3	0	0	529	137	3 189	90,0	3 542	210
4v	2 320	14	21	0	90	0	231	1	0	0	563	89	3 329	92,7	3 593	138
5v	2 571	74	27	0	79	3	255	4	0	0	564	49	3 626	95,1	3 811	77
6v	2 824	405	1	0	0	0	121	3	0	0	355	0	3 709	94,2	3 936	77
0 - 6v	12 163	545	108	0	488	6	1 086	11	0	0	2 609	426	17 442	79,2	22 013	3 681
7v	17	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	20	0,5	3 860	0
Kaikki yht.	12 180	547	108	0	488	6	1 086	11	0	0	2 610	426	17 462	61,3	28 469	3 681
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	2 368	32	39	0	168	2	231	0	0	0	598	3 589	50,3	7 131		
3 - 6v	9 795	513	69	0	320	4	855	11	0	0	2 011	13 853	93,1	14 882		
7 vuotta täyttäneet	17	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	20	0,5	3 860		
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti		Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.					
	Lapset		Lapset		% varhaiskasvatuk-yhteensä		Lapset		Lapset		Lapset		% varhaiskasvatuk-yhteensä			
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 384		21		1405	10,5	39		0		1 444	10,0				
Ymp.vrk ja ilta-lauantai-varhaiskasvatus	261		0		261	2,0	26		0		287	2,0				
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2013 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2019																
			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			3 715		94,4											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			3 502		89,0	94,3										

¹ Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2019

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12.2019	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	3	0	1	0	0	0	0	0	3	1	1	0	9	2,2	415	389
1v	494	50	37	4	18	2	1	0	137	15	32	0	790	30,0	2 632	1 674
2v	1 198	142	38	5	19	2	3	0	295	27	63	77	1 869	70,4	2 656	696
3v	1 674	165	35	5	22	3	3	0	299	23	52	133	2 414	89,5	2 697	209
4v	1 779	156	19	1	19	0	4	0	306	38	57	89	2 468	93,2	2 649	138
5v	2 104	152	10	0	5	1	4	0	242	36	53	61	2 668	94,6	2 820	79
6v	2 248	208	0	0	0	0	1	0	15	181	22	0	2 675	96,7	2 767	71
0 - 6v	9 500	873	140	15	83	8	16	0	1 297	321	280	360	12 893	77,5	16 636	3 256
7v	31	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	34	1,3	2 696	9
Kaikki yht.	9 531	875	140	15	83	8	16	0	1 297	321	281	360	12 927	60,4	21 406	3 265
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja koti-hoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	1 695	192	76	9	37	4	5	0	435	43	96	2 669	46,8	5 703		
3 - 6v	7 805	681	64	6	46	4	11	0	862	278	184	10 224	93,5	10 933		
7 vuotta täyttäneet	31	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	34	1,3	2 696		
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltaja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
	Lapset	Lapset		% varhaiskasvatuksesta olevista		Lapset		Lapset		Lapset		% varhaiskasvatuksesta olevista				
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 321	5		1326		12,4		0		1 326		10,8				
Ymp.vrk ja iltaja-lauantaivarhaiskasvatus	457	0		457		4,3		0		457		3,7				
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2013 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2019																
			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 633		95,2											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			2 424		87,6		92,1									

¹ Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2019

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2019	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	1,5	264	219
1v	298	19	47	0	0	0	0	0	214	8	54	0	640	38,9	1 646	823
2v	602	22	37	0	0	0	6	0	412	16	68	12	1 175	71,8	1 636	373
3v	829	38	45	0	0	0	4	0	476	22	50	31	1 495	89,7	1 667	88
4v	970	45	18	0	0	0	4	1	522	20	37	41	1 658	94,3	1 759	62
5v	1 056	36	10	0	0	0	5	0	520	10	29	19	1 685	96,7	1 743	15
6v	1 015	358	0	0	0	0	9	2	251	22	11	0	1 668	100,0	1 668	21
0 - 6v	4 771	518	158	0	0	0	28	3	2 395	98	251	103	8 325	80,2	10 383	1 601
7v	9	3	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	14	0,8	1 653	0
Kaikki yht.	4 780	521	158	0	0	0	28	3	2 396	99	251	103	8 339	62,4	13 355	1 601
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	901	41	85	0	0	0	6	0	626	24	124	1 819	51,3	3 546		
3 - 6v	3 870	477	73	0	0	0	22	3	1 769	74	127	6 506	95,2	6 837		
7 vuotta täyttäneet	9	3	0	0	0	0	0	0	1	1	0	14	0,8	1 653		
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltaja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
	Lapset	Lapset		Lapset % varhaiskasvatukseen yhteensä olevista		Lapset		Lapset		Lapset		Lapset % varhaiskasvatukseen yhteensä olevista				
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	559	0		0 0,0		1		38		598		7,5				
Ymp.vrk ja iltaja-lauantaivarhaiskasvatus	325	0		0 0,0		44		0		369		4,6				
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2013 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2019																
			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			1 659		99,5											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 521		91,2		91,7									

¹ Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2019

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2019	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	3	3	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	9	2,6	349	315
1v	503	23	21	0	0	0	14	0	117	8	87	6	779	36,8	2 114	1 131
2v	1 106	43	21	0	0	0	36	0	260	2	109	60	1 637	78,9	2 074	375
3v	1 417	63	15	0	0	0	41	1	294	7	105	49	1 992	91,5	2 177	100
4v	1 569	52	10	0	0	0	50	2	308	9	74	37	2 111	95,0	2 223	76
5v	1 668	32	8	0	0	0	58	1	252	4	69	23	2 115	95,9	2 206	41
6v	1 833	157	0	1	0	0	18	44	1	19	45	0	2 118	95,4	2 221	59
0 - 6v	8 099	373	75	1	0	0	217	48	1 234	49	490	175	10 761	80,5	13 364	2 097
7v	20	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	1,0	2 366	0
Kaikki yht.	8 119	376	75	1	0	0	217	48	1 234	49	490	175	10 784	61,7	17 477	2 097
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasv atus- ikäinen väestö		
0 - 2v	1 612	69	42	0	0	0	50	0	379	10	197	2 425	53,4	4 537		
3 - 6v	6 487	304	33	1	0	0	167	48	855	39	293	8 336	94,4	8 827		
7 vuotta täyttäneet	20	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	1,0	2 366		
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilt- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilt-lauantai-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset		Lapset % varhais- kasvatuk- yhteensä olevista		Lapset		Lapset		Lapset % varhais- kasvatuk- yhteensä olevista						
	682	0		682 8,0		8		28		718 7,1						
	270	0		270 3,2		0		0		270 2,7						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2013 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2019																
			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 126		95,7											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 978		89,1		93,0									

¹ Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoitojen tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2019

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhe-päivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2019	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	8	0	1	0	1	0	0	0	8	0	0	0	18	5,4	332	285
1v	448	6	27	0	1	0	0	0	316	2	18	235	1 053	45,4	2 042	1 033
2v	796	42	32	0	3	0	3	0	563	1	16	248	1 704	81,0	2 087	421
3v	1 102	68	29	0	1	0	4	0	552	5	15	189	1 965	89,8	2 254	232
4v	1 189	75	23	0	4	0	7	0	669	4	13	73	2 057	92,7	2 344	164
5v	1 248	365	9	3	3	0	8	0	555	54	15	58	2 318	95,0	2 457	142
6v	1 386	616	3	0	0	0	9	0	446	33	6	0	2 499	98,7	2 532	131
0 - 6v	6 177	1 172	124	3	13	0	31	0	3 109	99	83	854	11 665	83,0	14 048	2 408
7v	50	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	56	2,1	2 672	0
Kaikki yht.	6 227	1 172	124	3	13	0	31	0	3 115	99	83	854	11 721	63,8	18 381	2 408
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	1 252	48	60	0	5	0	3	0	887	3	34	2 636	59,1	4 461		
3 - 6v	4 925	1 124	64	3	8	0	28	0	2 222	96	49	9 029	94,2	9 587		
7 vuotta täyttäneet	50	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	56	2,1	2 672		
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilt- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhe-päivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilt-lauantai-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset		Lapset % varhaiskasvatuk- sessä olevista		Lapset		Lapset		Lapset % varhaiskasvatuk- sessä olevista						
	910	0		910 12,1		2		91		1 003 9,3						
	564	0		564 7,5		0		0		564 5,2						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2013 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2019																
			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 507		99,0											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 972		77,9		78,7									

¹ Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2015–2019¹

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk-6-vuotiaat	2015	28 028	667	2,4	16 329	399	2,5	11 763	176	1,5	7 713	286	3,9	9 784	123	1,3	11 116	215	2,0	84 733	1 866	2,3
	2016	29 155	1 127	4,0	16 541	212	1,3	11 837	74	0,6	7 772	59	0,8	10 078	294	3,0	10 812	-304	-2,7	86 195	1 462	1,7
	2017	31 180	2 025	6,9	17 235	694	4,2	12 516	679	5,7	8 213	441	5,7	10 900	822	8,2	12 363	1 551	14,3	92 407	6 212	7,2
	2018	31 624	444	1,4	17 397	162	0,9	12 772	256	2,0	8 411	198	2,4	11 273	373	3,4	12 456	93	0,8	93 933	1 526	1,7
	2019	31 734	110	0,3	17 442	45	0,3	12 893	121	0,9	8 325	-86	-1,0	10 761	-512	-4,5	11 665	-791	-6,4	92 820	-1 113	-1,2
% 10kk-6-vuotiaista	2015	70,8			71,9			71,0			73,4			70,5			67,9			70,8		
	2016	72,6			72,6			71,2			73,5			72,1			67,8			71,8		
	2017	76,8			76,2			76,1			77,5			78,3			79,6			77,2		
	2018	78,0			77,6			77,8			80,1			81,4			83,7			79,2		
	2019	79,3			79,2			77,5			80,2			80,5			83,0			79,7		
10kk-2-vuotiaat	2015	5 847	185	3,3	3 375	60	1,8	2 380	174	7,9	1 789	70	4,1	2 200	-49	-2,2	2 518	-42	-1,6	18 109	398	2,2
	2016	6 046	199	3,4	3 172	-203	-6,0	2 401	21	0,9	1 913	124	6,9	2 240	40	1,8	2 454	-64	-2,5	18 226	117	0,6
	2017	6 815	769	12,7	3 383	211	6,7	2 493	92	3,8	1 972	59	3,1	2 493	253	11,3	2 955	501	20,4	20 111	1 885	10,3
	2018	6 634	-181	-2,7	3 536	153	4,5	2 681	188	7,5	1 887	-85	-4,3	2 582	89	3,6	2 911	-44	-1,5	20 231	120	0,6
	2019	6 847	213	3,2	3 589	53	1,5	2 669	-12	-0,4	1 819	-68	-3,6	2 425	-157	-6,1	2 636	-275	-9,4	19 985	-246	-1,2
% 10kk-2-vuotiaista	2015	40,2			43,1			40,7			45,8			43,8			44,6			42,3		
	2016	41,7			41,4			41,5			48,1			44,8			45,6			43,1		
	2017	47,0			45,5			44,3			51,0			51,1			58,0			48,6		
	2018	47,0			48,2			47,3			51,8			54,5			60,7			50,2		
	2019	50,3			50,3			46,8			51,3			53,4			59,1			51,3		
3-6-vuotiaat	2015	22 181	482	2,2	12 954	339	2,7	9 383	2	0,0	5 924	216	3,8	7 584	172	2,3	8 598	257	3,1	66 624	1 468	2,3
	2016	23 109	928	4,2	13 369	415	3,2	9 436	53	0,6	5 859	-65	-1,1	7 838	254	3,3	8 358	-240	-2,8	67 969	1 345	2,0
	2017	24 365	1 256	5,4	13 852	483	3,6	10 023	587	6,2	6 241	382	6,5	8 407	569	7,3	9 408	1 050	12,6	72 296	4 327	6,4
	2018	24 990	625	2,6	13 861	9	0,1	10 091	68	0,7	6 524	283	4,5	8 691	284	3,4	9 545	137	1,5	73 702	1 406	1,9
	2019	24 887	-103	-0,4	13 853	-8	-0,1	10 224	133	1,3	6 506	-18	-0,3	8 336	-355	-4,1	9 029	-516	-5,4	72 835	-867	-1,2
% 3-6-vuotiaista	2015	88,5			87,1			87,4			89,7			85,7			80,2			86,7		
	2016	90,0			88,3			87,1			88,8			87,4			79,1			87,4		
	2017	93,4			91,2			92,7			92,8			92,9			90,1			92,3		
	2018	94,5			91,9			93,8			95,2			95,4			94,6			94,1		
	2019	94,2			93,1			93,5			95,2			94,4			94,2			94,0		

JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2015–2019¹

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
7-vuotiaat	2015	66	0		28	-10		14	-1		7	2		21	-17		21	5		157	-21	-11,8
	2016	68	2		15	-13		19	5		7	0		30	9		25	4		164	7	4,5
	2017	41	-27		11	-4		6	-13		5	-2		1	-29		56	31		120	-44	-26,8
	2018	70	29		19	8		23	17		18	13		22	21		58	2		210	90	75,0
	2019	101	31		20	1		34	11		14	-4		23	1		56	-2		248	38	18,1
% 7-vuotiaista	2015	1,1			0,8			0,5			0,4			1,0			0,8			0,8		
	2016	1,1			0,4			0,7			0,4			1,4			0,9			0,9		
	2017	0,6			0,3			0,2			0,3			0,0			2,1			0,6		
	2018	1,1			0,5			0,8			1,1			1,0			2,2			1,1		
	2019	1,6			0,5			1,3			0,8			1,0			2,1			1,3		
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2015	28 094	667	2,4	16 357	389	2,4	11 777	175	1,5	7 720	288	3,9	9 805	106	1,1	11 137	220	2,0	84 890	1 845	2,2
	2016	29 223	1 129	4,0	16 556	199	1,2	11 856	79	0,7	7 779	59	0,8	10 108	303	3,1	10 837	-300	-2,7	86 359	1 469	1,7
	2017	31 221	1 998	6,8	17 246	690	4,2	12 522	666	5,6	8 218	439	5,6	10 901	793	7,8	12 419	1 582	14,6	92 527	6 168	7,1
	2018	31 694	473	1,5	17 416	170	1,0	12 795	273	2,2	8 429	211	2,6	11 295	394	3,6	12 514	95	0,8	94 143	1 616	1,7
	2019	31 835	141	0,4	17 462	46	0,3	12 927	132	1,0	8 339	-90	-1,1	10 784	-511	-4,5	11 721	-793	-6,3	93 068	-1 075	-1,1
% varhaiskasvatuskäisistä	2015	70,9			72,0			71,1			73,5			70,7			68,1			71,0		
	2016	72,7			72,6			71,3			73,6			72,4			68,0			71,9		
	2017	76,9			76,2			76,2			77,6			78,3			80,0			77,3		
	2018	78,2			77,7			77,9			80,3			81,6			84,0			79,4		
	2019	79,5			79,3			77,7			80,3			80,7			83,4			79,9		
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotioidon tuella yhteensä	2015	36 870	518	1,4	21 194	-96	-0,5	15 606	-3	0,0	9 834	272	2,8	12 820	-148	-1,1	14 783	-69	-0,5	111 107	474	0,4
	2016	37 776	906	2,5	21 197	3	0,0	15 649	43	0,3	9 760	-74	-0,8	13 045	225	1,8	14 069	-714	-4,8	111 496	389	0,4
	2017	39 180	1 404	3,7	21 655	458	2,2	16 213	564	3,6	10 056	296	3,0	13 438	393	3,0	15 497	1 428	10,1	116 039	4 543	4,1
	2018	39 506	326	0,8	21 505	-150	-0,7	16 206	-7	0,0	10 127	71	0,7	13 721	283	2,1	15 318	-179	-1,2	116 383	344	0,3
	2019	38 678	-828	-2,1	21 143	-362	-1,7	16 192	-14	-0,1	9 940	-187	-1,8	12 881	-840	-6,1	14 129	-1 189	-7,8	112 963	-3 420	-2,9
% kaikista 10kk-7-vuotiaista	2015	80,9			80,4			81,1			81,4			80,3			77,7			80,4		
	2016	81,8			80,2			80,9			80,0			81,2			75,6			80,3		
	2017	83,5			81,8			84,4			81,9			83,3			85,4			83,4		
	2018	84,3			81,7			84,7			83,5			85,8			87,4			84,4		
	2019	83,1			81,7			83,8			82,6			81,9			84,5			82,9		

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017.

1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämisuudoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)¹

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)	
KUNNALLINEN PÄIVÄKOTI																						
Lapset yhteensä	2015	23 373	463	2,0	11 137	362	3,4	9 952	-11	-0,1	5 296	42	0,8	8 205	58	0,7	7 356	-164	-2,2	65 319	750	1,2
	2016	24 379	1 006	4,3	11 775	638	5,7	9 976	24	0,2	5 162	-134	-2,5	8 500	295	3,6	7 137	-219	-3,0	66 929	1 610	2,5
	2017	25 080	701	2,9	12 120	345	2,9	9 909	-67	-0,7	5 246	84	1,6	8 576	76	0,9	7 153	16	0,2	68 084	1 155	1,7
	2018	25 614	534	2,1	12 407	287	2,4	10 148	239	2,4	5 298	52	1,0	8 667	91	1,1	7 674	521	7,3	69 808	1 724	2,5
	2019	26 277	663	2,6	12 727	320	2,6	10 406	258	2,5	5 301	3	0,1	8 495	-172	-2,0	7 399	-275	-3,6	70 605	797	1,1
Kunnallisessa päiväkodissa olevien 10kk-7-vuotiaiden osuus (%) kaikista 10kk-7-vuotiaista	2015	51,3			42,2			51,7			43,9			51,4			38,6			47,2		
	2016	52,8			44,6			51,6			42,3			52,9			38,4			48,2		
	2017	53,5			45,8			51,6			42,7			53,2			39,4			48,9		
	2018	54,7			47,2			53,0			43,7			54,2			43,8			50,6		
	2019	56,5			49,2			53,8			44,0			54,0			44,3			51,8		
Laskennallisten lasten lukumäärä	2015	27 993	987	3,7	13 615	507	3,9	11 902	47	0,4	6 271	-98	-1,5	9 885	41	0,4	8 604	-158	-1,8	78 270	1 327	1,7
	2016	29 308	1 315	4,7	14 107	492	3,6	11 708	-194	-1,6	6 164	-107	-1,7	10 078	193	2,0	8 826	222	2,6	80 191	1 921	2,5
	2017	30 349	1 041	3,6	14 447	339	2,4	11 682	-27	-0,2	6 321	157	2,5	10 301	223	2,2	8 700	-126	-1,4	81 799	1 608	2,0
	2018	31 435	1 086	3,6	15 036	589	4,1	12 352	670	5,7	6 297	-24	-0,4	10 429	128	1,2	9 404	703	8,1	84 952	3 153	3,9
	2019	32 577	1 142	3,6	15 674	638	4,2	12 828	476	3,9	6 346	49	0,8	10 297	-132	-1,3	8 767	-637	-6,8	86 489	1 537	1,8
Kunnallisessa päiväkodissa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	83,2			68,1			84,5			68,6			83,7			66,1			76,9		
	2016	83,4			71,1			84,1			66,4			84,1			65,9			77,5		
	2017	80,3			70,3			79,1			63,8			78,7			57,6			73,6		
	2018	80,8			71,2			79,3			62,9			76,7			61,3			74,2		
	2019	82,5			72,9			80,5			63,6			78,8			63,1			75,9		
0 - 2-vuotiaat	2015	4 529	121	2,7	2 235	89	4,1	1 744	51	3,0	938	-30	-3,1	1 674	-60	-3,5	1 405	-121	-7,9	12 525	50	0,4
	2016	4 732	203	4,5	2 195	-40	-1,8	1 789	45	2,6	973	35	3,7	1 689	15	0,9	1 419	14	1,0	12 797	272	2,2
	2017	4 897	165	3,5	2 138	-57	-2,6	1 708	-81	-4,5	1 005	32	3,3	1 682	-7	-0,4	1 377	-42	-3,0	12 807	10	0,1
	2018	4 888	-9	-0,2	2 256	118	5,5	1 868	160	9,4	933	-72	-7,2	1 699	17	1,0	1 395	18	1,3	13 039	232	1,8
	2019	5 160	272	5,6	2 400	144	6,4	1 887	19	1,0	942	9	1,0	1 681	-18	-1,1	1 300	-95	-6,8	13 370	331	2,5
0-2-vuotiaiden osuus (%) kunnallisten päiväkotien lapsista	2015	19,4			20,1			17,5			17,7			20,4			19,1			19,2		
	2016	19,4			18,6			17,9			18,8			19,9			19,9			19,1		
	2017	19,5			17,6			17,2			19,2			19,6			19,3			18,8		
	2018	19,1			18,2			18,4			17,6			19,6			18,2			18,7		
	2019	19,6			18,9			18,1			17,8			19,8			17,6			18,9		
3 - 7-vuotiaat	2015	18 844	342	1,8	8 902	273	3,2	8 208	-62	-0,7	4 358	72	1,7	6 531	118	1,8	5 951	-43	-0,7	52 794	700	1,3
	2016	19 647	803	4,3	9 580	678	7,6	8 187	-21	-0,3	4 189	-169	-3,9	6 811	280	4,3	5 718	-233	-3,9	54 132	1 338	2,5
	2017	20 183	536	2,7	9 982	402	4,2	8 201	14	0,2	4 241	52	1,2	6 894	83	1,2	5 776	58	1,0	55 277	1 145	2,1
	2018	20 726	543	2,7	10 151	169	1,7	8 280	79	1,0	4 365	124	2,9	6 968	74	1,1	6 279	503	8,7	56 769	1 492	2,7
	2019	21 117	391	1,9	10 327	176	1,7	8 519	239	2,9	4 359	-6	-0,1	6 814	-154	-2,2	6 099	-180	-2,9	57 235	466	0,8
Läsnäolopäivät kunnallisessa päiväkodissa	2015	3 960 498	222 531	6,0	1 898 299	99 733	5,5	1 677 165	-14 872	-0,9	856 888	13 961	1,7	1 408 966	79 596	6,0	1 153 719	-32 071	-2,7	10 955 535	368 878	3,5
	2016	4 154 821	194 323	4,9	1 993 463	95 164	5,0	1 681 208	4 043	0,2	851 301	-5 587	-0,7	1 430 670	21 703	1,5	1 133 556	-20 163	-1,7	11 245 019	289 484	2,6
	2017	4 322 352	167 530	4,0	2 101 310	107 847	5,4	1 670 547	-10 661	-0,6	883 087	31 786	3,7	1 198 515	-232 155	-16,2	1 110 251	-23 305	-2,1	11 286 061	41 042	0,4
	2018	4 450 109	127 757	3,0	2 182 736	81 427	3,9	1 740 104	69 557	4,2	1 129 164	246 076	27,9	1 439 569	241 054	20,1	1 182 275	72 024	6,5	12 123 956	837 895	7,4
	2019	4 628 135	178 026	4,0	2 260 703	77 967	3,6	1 773 044	32 940	1,9	1 289 132	159 968	14,2	1 484 556	44 988	3,1	1 297 160	114 885	9,7	12 732 730	608 774	5,0

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO															
Lapset yhteensä	2015	1 137	-43 -3,6	937	-43 -4,4	458	-34 -6,9	240	-46 -16,1	192	-24 -11,1	359	-94 -20,8	3 323	-284 -7,9
	2016	1 078	-59 -5,2	800	-137 -14,6	355	-103 -22,5	190	-50 -20,8	97	-95 -49,5	349	-10 -2,8	2 869	-454 -13,7
	2017	971	-107 -9,9	732	-68 -8,5	320	-35 -9,9	200	10 5,3	103	6 6,2	242	-107 -30,7	2 568	-301 -10,5
	2018	864	-107 -11,0	637	-95 -13,0	306	-14 -4,4	180	-20 -10,0	74	-29 -28,2	217	-25 -10,3	2 278	-290 -11,3
	2019	735	-129 -14,9	602	-35 -5,5	246	-60 -19,6	158	-22 -12,2	76	2 2,7	140	-77 -35,5	1 957	-321 -14,1
<i>Perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista</i>	2015	4,0		5,7		3,9		3,1		2,0		3,2		3,9	
	2016	3,7		4,8		3,0		2,4		1,0		3,2		3,3	
	2017	3,1		4,2		2,6		2,4		0,9		1,9		2,8	
	2018	2,7		3,7		2,4		2,1		0,7		1,7		2,4	
	2019	2,3		3,4		1,9		1,9		0,7		1,2		2,1	
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevat lapset	2015	555	-31 -5,3	227	-22 -8,8	226	-33 -12,7	240	-46 -16,1	133	-26 -16,4	268	-40 -13,0	1 649	-198 -10,7
	2016	529	-26 -4,7	171	-56 -24,7	163	-63 -27,9	190	-50 -20,8	89	-44 -33,1	289	21 7,8	1 431	-218 -13,2
	2017	467	-62 -11,7	151	-20 -11,7	158	-5 -3,1	200	10 5,3	103	14 15,7	174	-115 -39,8	1 253	-178 -12,4
	2018	353	-114 -24,4	108	-43 -28,5	160	2 1,3	180	-20 -10,0	74	-29 -28,2	155	-19 -10,9	1 030	-223 -17,8
	2019	280	-73 -20,7	108	0 0,0	155	-5 -3,1	158	-22 -12,2	76	2 2,7	127	-28 -18,1	904	-126 -12,2
<i>Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista</i>	2015	2,0		1,4		1,9		3,1		1,4		2,4		1,9	
	2016	1,8		1,0		1,4		2,4		0,9		2,7		1,7	
	2017	1,5		0,9		1,3		2,4		0,9		1,4		1,4	
	2018	1,1		0,6		1,3		2,1		0,7		1,2		1,1	
	2019	0,9		0,6		1,2		1,9		0,7		1,1		1,0	
Ryhmäperhepäivähoidossa olevat lapset¹	2015	582	-12 -2,0	710	-21 -2,9	232	-1 -0,4	.	.	59	2 3,5	91	-54 -37,2	1 674	-86 -4,9
	2016	549	-33 -5,7	629	-81 -11,4	192	-40 -17,2	.	.	8	-51 -86,4	60	-31 -34,1	1 438	-236 -14,1
	2017	504	-45 -8,2	581	-48 -7,6	162	-30 -15,6	.	.	.	.	68	8 13,3	1 315	-123 -8,6
	2018	511	7 1,4	529	-52 -9,0	146	-16 -9,9	.	.	.	.	62	-6 -8,8	1 248	-67 -5,1
	2019	455	-56 -11,0	494	-35 -6,6	91	-55 -37,7	.	.	.	.	13	-49 -79,0	1 053	-195 -15,6
<i>Ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista</i>	2015	2,1		4,3		2,0		0,0		0,6		0,8		2,0	
	2016	1,9		3,8		1,6		0,0		0,1		0,6		1,7	
	2017	1,6		3,4		1,3		0,0		0,0		0,5		1,4	
	2018	1,6		3,0		1,1		0,0		0,0		0,5		1,3	
	2019	1,4		2,8		0,7		0,0		0,0		0,1		1,1	

¹ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU ³			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)	
KUNNALLINEN KERHOTOIMINTA																						
Kerhotoiminnassa olevat lapset ²	2015	1 300	74	6,0	409	144	54,3	715	-85	-10,6	531	-6	-1,1	636	-12	-1,9	1 768	-13	-0,7	5 359	102	1,9
	2016	1 236	-64	-4,9	577	168	41,1	794	79	11,0	489	-42	-7,9	637	1	0,2	1 828	60	3,4	5 561	202	3,8
	2017	1 176	-60	-4,9	518	-59	-10,2	741	-53	-6,7	133	-356	-72,8	552	-85	-13,3	1 539	-289	-15,8	4 659	-902	-16,2
	2018	901	-275	-23,4	483	-35	-6,8	516	-225	-30,4	128	-5	-3,8	461	-91	-16,5	1 139	-400	-26,0	3 628	-1 031	-22,1
	2019	743	-158	-17,5	426	-57	-11,8	360	-156	-30,2	103	-25	-19,5	175	-286	-62,0	854	-285	-25,0	2 661	-967	-26,7
Kerhotoiminnassa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	4,6			2,5			6,1			6,9			6,5			15,9			6,3		
	2016	4,2			3,5			6,7			6,3			6,3			16,9			6,4		
	2017	3,8			3,0			5,9			1,6			5,1			12,4			5,0		
	2018	2,8			2,8			4,0			1,5			4,1			9,1			3,9		
	2019	2,3			2,4			2,8			1,2			1,6			7,3			2,9		
KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ																						
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ²	2015	24 510	420	1,7	12 074	319	2,7	10 410	-45	-0,4	5 536	11	0,2	8 397	34	0,4	7 715	-258	-3,2	68 642	481	0,7
	2016	25 457	947	3,9	12 575	501	4,1	10 331	-79	-0,8	5 352	-184	-3,3	8 597	200	2,4	7 486	-229	-3,0	69 798	1 156	1,7
	2017	27 227	1 770	7,0	13 370	795	6,3	10 970	639	6,2	5 579	227	4,2	9 231	634	7,4	8 934	1 448	19,3	75 311	5 513	7,9
	2018	27 379	152	0,6	13 527	157	1,2	10 970	0	0,0	5 606	27	0,5	9 202	-29	-0,3	9 030	96	1,1	75 714	403	0,5
	2019	27 755	376	1,4	13 755	228	1,7	11 012	42	0,4	5 562	-44	-0,8	8 746	-456	-5,0	8 393	-637	-7,1	75 223	-491	-0,6
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	87,2			73,8			88,4			71,7			85,6			69,3			80,9		
	2016	87,1			76,0			87,1			68,8			85,1			69,1			80,8		
	2017	87,2			77,5			87,6			67,9			84,7			71,9			81,4		
	2018	86,4			77,7			85,7			66,5			81,5			72,2			80,4		
	2019	87,2			78,8			85,2			66,7			81,1			71,6			80,8		

¹ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

³ Vuoden 2017-2019 kerholasten lukumääriin eivät sisälly ohjattuun leikkipuistotoimintaan osallistuneet lapset.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)¹

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA ⁴		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ⁴	2015	491	40 8,9	2 092	-62 -2,9	262	-32 -10,9	31	8 34,8	298	-17 -5,4	23	2 9,5	3 197	-61 -1,9
	2016	520	29 5,9	1 698	-394 -18,8	157	-105 -40,1	38	7 22,6	282	-16 -5,4	26	3 13,0	2 721	-476 -14,9
	2017	543	23 4,4	1 341	-357 -21,0	54	-103 -65,6	28	-10 -26,3	248	-34 -12,1	28	2 7,7	2 242	-479 -17,6
	2018	649	106 19,5	1 236	-105 -7,8	35	-19 -35,1	31	3 10,7	334	86 34,7	40	12 42,9	2 325	83 3,7
	2019	318	-331 -51,0	1 097	-139 -11,2	16	-19 -54,3	31	0 0,0	265	-69 -20,7	31	-9 -22,5	1 758	-567 -24,4
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	1,7		12,8		2,2		0,4		3,0		0,2		3,8	
	2016	1,8		10,3		1,3		0,5		2,8		0,2		3,2	
	2017	1,7		7,8		0,4		0,3		2,3		0,2		2,4	
	2018	2,0		7,1		0,3		0,4		3,0		0,3		2,5	
	2019	1,0		6,3		0,1		0,4		2,5		0,3		1,9	
Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2015	3 093	207 7,2	2 191	132 6,4	606	-21 -3,3	442	-66 -13,0	781	36 4,8	284	-27 -8,7	7 397	261 3,7
	2016	3 246	153 4,9	2 283	92 4,2	429	-177 -29,2	395	-47 -10,6	666	-115 -14,7	253	-31 -10,9	7 272	-125 -1,7
	2017	3 451	205 6,3	2 535	252 11,0	403	-26 -6,1	341	-54 -13,7	675	9 1,4	191	-62 -24,5	7 596	324 4,5
	2018	3 666	215 6,2	2 653	118 4,7	373	-30 -7,4	315	-26 -7,6	607	-68 -10,1	134	-57 -29,8	7 748	152 2,0
	2019	3 762	96 2,6	2 610	-43 -1,6	281	-92 -24,7	251	-64 -20,3	490	-117 -19,3	83	-51 -38,1	7 477	-271 -3,5
Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	11,0		13,4		5,1		5,7		8,0		2,6		8,7	
	2016	11,1		13,8		3,6		5,1		6,6		2,3		8,4	
	2017	11,1		14,7		3,2		4,1		6,2		1,5		8,2	
	2018	11,6		15,2		2,9		3,7		5,4		1,1		8,2	
	2019	11,8		14,9		2,2		3,0		4,5		0,7		8,0	
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2015	.		.		499	.	1 711	350 25,7	329	53 19,2	3 115	503 19,3	5 654	1 179 26,3
	2016	.		.		939	440 88,2	1 994	283 16,5	563	234 71,1	3 072	-43 -1,4	6 568	914 16,2
	2017	.		.		1 095	156 16,6	2 270	276 13,8	747	184 32,7	3 266	194 6,3	7 378	810 12,3
	2018	.		.		1 417	322 29,4	2 477	207 9,1	1 152	405 54,2	3 310	44 1,3	8 356	978 13,3
	2019	.		.		1 618	201 14,2	2 495	18 0,7	1 283	131 11,4	3 214	-96 -2,9	8 610	254 3,0
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	.		.		.		22,2		3,4		28,0		6,7	
	2016	.		.		7,9		25,6		5,6		28,3		7,6	
	2017	.		.		8,7		27,6		6,9		26,3		8,0	
	2018	.		.		11,1		29,4		10,2		26,5		8,9	
	2019	.		.		12,5		29,9		11,9		27,4		9,3	
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ JA TUKEA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ															
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ²	2015	28 094	667 2,4	16 357	389 2,4	11 777	175 1,5	7 720	288 3,9	9 805	106 1,1	11 137	220 2,0	84 890	1 845 2,2
	2016	29 223	1 129 4,0	16 556	199 1,2	11 856	79 0,7	7 779	59 0,8	10 108	303 3,1	10 837	-300 -2,7	86 359	1 469 1,7
	2017	31 221	1 998 6,8	17 246	690 4,2	12 522	666 5,6	8 218	439 5,6	10 901	793 7,8	12 419	1 582 14,6	92 527	6 168 7,1
	2018	31 694	473 1,5	17 416	170 1,0	12 795	273 2,2	8 429	211 2,6	11 295	394 3,6	12 514	95 0,8	94 143	1 616 1,7
	2019	31 835	141 0,4	17 462	46 0,3	12 927	132 1,0	8 339	-90 -1,1	10 784	-511 -4,5	11 721	-793 -6,3	93 068	-1 075 -1,1

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

⁴ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)¹

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Vantaa vuosina 2016-2018, Oulu vuosina 2016-2019) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ KOKOPÄIVÄINEN JA OSAPÄIVÄINEN VARHAISKASVATUS																						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus	2015	23 787	394	1,7	13 195	284	2,2	10 470	207	2,0	6 854	376	5,8	8 552	97	1,1	9 977	214	2,2	72 835	1 572	2,2
	2016	24 514	727	3,1	13 364	169	1,3	9 707	-763	-7,3	6 949	95	1,4	8 738	186	2,2	9 254	-723	-7,2	72 526	-309	-0,4
	2017	25 147	633	2,6	13 596	232	1,7	9 731	24	0,2	7 224	275	4,0	9 136	398	4,6	8 803	-451	-4,9	73 637	1 111	1,5
	2018	25 699	552	2,2	13 754	158	1,2	10 733	1 002	10,3	7 557	333	4,6	9 694	558	6,1	9 862	1 059	12,0	77 299	3 662	5,0
	2019	26 430	731	2,8	13 862	108	0,8	11 067	334	3,1	7 362	-195	-2,6	9 645	-49	-0,5	9 510	-352	-3,6	77 876	577	0,7
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	95,1			93,1			93,7			94,2			94,8			91,9			94,0		
	2016	94,4			93,6			84,9			94,1			92,5			87,4			91,7		
	2017	90,6			89,3			80,3			91,7			84,8			72,0			85,6		
	2018	91,7			93,2			86,4			93,2			90,7			79,7			89,5		
	2019	94,1			93,3			87,5			91,0			93,7			81,7			91,0		
Osapäiväinen varhaiskasvatus	2015	1 214	66	5,7	971	-27	-2,7	701	-11	-1,5	424	-7	-1,6	472	-27	-5,4	876	33	3,9	4 658	27	0,6
	2016	1 463	249	20,5	909	-62	-6,4	1 720	1 019	145,4	435	11	2,6	704	232	49,2	1 330	454	51,8	6 561	1 903	40,9
	2017	1 447	-16	-1,1	597	-312	-34,3	1 647	-73	-4,2	520	85	19,5	538	-166	-23,6	1 886	556	41,8	6 635	74	1,1
	2018	1 428	-19	-1,3	526	-71	-11,9	1 173	-474	-28,8	426	-94	-18,1	533	-5	-0,9	1 379	-507	-26,9	5 465	-1 170	-17,6
	2019	900	-528	-37,0	564	38	7,2	1 219	46	3,9	623	197	46,2	474	-59	-11,1	1 274	-105	-7,6	5 054	-411	-7,5
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	4,9			6,9			6,3			5,8			5,2			8,1			6,0		
	2016	5,6			6,4			15,1			5,9			7,5			12,6			8,3		
	2017	5,2			3,9			13,6			6,6			5,0			15,4			7,7		
	2018	5,1			3,6			9,4			5,3			5,0			11,1			6,3		
	2019	3,2			3,8			9,6			7,7			4,6			10,9			5,9		
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ ILTA-, LAUANTAI- JA YMPÄRIVUOROKAUTINEN VARHAISKASVATUS																						
Lapset ilta-, lauantai- ja ympäri vuorokautisessa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2015	592	-23	-3,7	315	-68	-17,8	471	-5	-1,1	337	4	1,2	321	-8	-2,4	470	59	14,4	2 506	-41	-1,6
	2016	630	38	6,4	344	29	9,2	483	12	2,5	406	69	20,5	328	7	2,2	492	22	4,7	2 683	177	7,1
	2017	644	14	2,2	361	17	4,9	450	-33	-6,8	551	145	35,7	330	2	0,6	471	-21	-4,3	2 807	124	4,6
	2018	624	-20	-3,1	347	-14	-3,9	432	-18	-4,0	579	28	5,1	305	-25	-7,6	631	160	34,0	2 918	111	4,0
	2019	589	-35	-5,6	287	-60	-17,3	457	25	5,8	369	-210	-36,3	270	-35	-11,5	564	-67	-10,6	2 536	-382	-13,1
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	2,4			2,2			4,2			4,6			3,6			4,3			3,2		
	2016	2,4			2,4			4,2			5,5			3,5			4,6			3,4		
	2017	2,3			2,4			3,7			7,0			3,1			3,9			3,3		
	2018	2,2			2,4			3,5			7,1			2,9			5,1			3,4		
	2019	2,1			1,9			3,6			4,6			2,6			4,8			3,0		

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)¹

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)					
TUKEA TARVITSEVAT LAPSET KUNNALLISESSA JA KUNNAN JÄRJESTÄMÄSSÄ VARHAISKASVATUKSESSA																						
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2015	1 652	425	34,6	1 006	70	7,5	893	8	0,9	421	-138	-24,7	595	9	1,5	587	118	25,2	5 154	492	10,6
	2016	1 920	268	16,2	997	-9	-0,9	964	71	8,0	438	17	4,0	585	-10	-1,7	630	43	7,3	5 534	380	7,4
	2017	2 108	188	9,8	966	-31	-3,1	1 059	95	9,9	480	42	9,6	639	54	9,2	656	26	4,1	5 908	374	6,8
	2018	2 619	511	24,2	1 161	195	20,2	1 140	81	7,6	415	-65	-13,5	644	5	0,8	801	145	22,1	6 780	872	14,8
	2019	2 815	196	7,5	1 405	244	21,0	1 326	186	16,3	559	144	34,7	682	38	5,9	910	109	13,6	7 697	917	13,5
Osuus (%) kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	6,7			8,3			8,6			7,6			7,1			7,6			7,5		
	2016	7,5			7,9			9,3			8,2			6,8			8,4			7,9		
	2017	7,7			7,2			9,7			8,6			6,9			7,3			7,8		
	2018	9,6			8,6			10,4			7,4			7,0			8,9			9,0		
	2019	10,1			10,2			12,0			10,1			7,8			10,8			10,2		
Kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2015	1 663	426	34,4	1 043	80	8,3	897	10	1,1	427	-150	-26,0	595	-4	-0,7	611	142	30,3	5 236	504	10,7
	2016	1 920	257	15,5	1 029	-14	-1,3	964	67	7,5	459	32	7,5	594	-1	-0,2	661	50	8,2	5 627	391	7,5
	2017	2 108	188	9,8	994	-35	-3,4	1 059	95	9,9	503	44	9,6	644	50	8,4	701	40	6,1	6 009	382	6,8
	2018	2 619	511	24,2	1 197	203	20,4	1 140	81	7,6	425	-78	-15,5	660	16	2,5	886	185	26,4	6 927	918	15,3
	2019	2 815	196	7,5	1 444	247	20,6	1 326	186	16,3	598	173	40,7	718	58	8,8	1 003	117	13,2	7 904	977	14,1
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2015	6,7			7,4			8,0			5,9			6,6			5,6			6,8		
	2016	7,4			7,2			8,4			6,2			6,3			6,2			7,1		
	2017	7,6			6,5			8,7			6,4			6,0			5,7			7,0		
	2018	9,3			8,1			9,2			5,2			6,2			7,2			8,0		
	2019	10,0			9,7			10,5			7,4			7,0			8,6			9,2		

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk - 6-vuotiaat	2015	8 776	-149	-1,7	4 837	-485	-9,1	3 829	-178	-4,4	2 114	-16	-0,8	3 015	-254	-7,8	3 646	-289	-7,3	26 217	-1 371	-5,0
	2016	8 553	-223	-2,5	4 641	-196	-4,1	3 793	-36	-0,9	1 981	-133	-6,3	2 937	-78	-2,6	3 232	-414	-11,4	25 137	-1 080	-4,1
	2017	7 959	-594	-6,9	4 409	-232	-5,0	3 691	-102	-2,7	1 838	-143	-7,2	2 537	-400	-13,6	3 078	-154	-4,8	23 512	-1 625	-6,5
	2018	7 812	-147	-1,8	4 089	-320	-7,3	3 411	-280	-7,6	1 698	-140	-7,6	2 426	-111	-4,4	2 804	-274	-8,9	22 240	-1 272	-5,4
	2019	6 843	-969	-12,4	3 681	-408	-10,0	3 256	-155	-4,5	1 601	-97	-5,7	2 097	-329	-13,6	2 408	-396	-14,1	19 886	-2 354	-10,6
Osuus (%) kaikista 10kk - 6-vuotiaista	2015	22,2			21,3			23,1			20,1			21,7			22,3			21,9		
	2016	21,3			20,4			22,8			18,7			21,0			20,3			20,9		
	2017	19,6			19,5			22,4			17,3			18,2			19,8			19,6		
	2018	19,3			18,2			20,8			16,2			17,5			18,8			18,7		
	2019	17,1			16,7			19,6			15,4			15,7			17,1			17,1		
10kk - 1-vuotiaat	2015	5 569	-21	-0,4	2 791	-139	-4,7	2 203	-22	-1,0	1 280	2	0,2	1 705	-139	-7,5	1 859	-148	-7,4	15 407	-467	-2,9
	2016	5 518	-51	-0,9	2 684	-107	-3,8	2 147	-56	-2,5	1 182	-98	-7,7	1 713	8	0,5	1 648	-211	-11,4	14 892	-515	-3,3
	2017	5 228	-290	-5,3	2 684	0	0,0	2 098	-49	-2,3	1 125	-57	-4,8	1 517	-196	-11,4	1 480	-168	-10,2	14 132	-760	-5,1
	2018	5 250	22	0,4	2 518	-166	-6,2	2 153	55	2,6	1 083	-42	-3,7	1 519	2	0,1	1 439	-41	-2,8	13 962	-170	-1,2
	2019	4 731	-519	-9,9	2 384	-134	-5,3	2 063	-90	-4,2	1 042	-41	-3,8	1 446	-73	-4,8	1 318	-121	-8,4	12 984	-978	-7,0
Osuus (%) kaikista 10kk - 1-vuotiaista	2015	70,8			67,5			70,4			58,4			62,3			61,6			66,8		
	2016	70,2			67,5			70,7			54,7			63,2			58,3			66,0		
	2017	67,1			67,7			69,4			55,5			58,3			55,2			64,0		
	2018	70,0			66,1			70,8			55,7			60,6			57,7			65,6		
	2019	65,7			63,6			67,7			54,6			58,7			55,5			62,6		
2-vuotiaat	2015	1 980	-32	-1,6	1 038	-141	-12,0	814	-60	-6,9	478	19	4,1	632	-67	-9,6	766	-60	-7,3	5 708	-341	-5,6
	2016	1 915	-65	-3,3	995	-43	-4,1	831	17	2,1	464	-14	-2,9	611	-21	-3,3	679	-87	-11,4	5 495	-213	-3,7
	2017	1 773	-142	-7,4	940	-55	-5,5	791	-40	-4,8	420	-44	-9,5	553	-58	-9,5	605	-74	-10,9	5 082	-413	-7,5
	2018	1 696	-77	-4,3	880	-60	-6,4	691	-100	-12,6	379	-41	-9,8	494	-59	-10,7	533	-72	-11,9	4 673	-409	-8,0
	2019	1 475	-221	-13,0	795	-85	-9,7	696	5	0,7	373	-6	-1,6	375	-119	-24,1	421	-112	-21,0	4 135	-538	-11,5
Osuus (%) kaikista 2-vuotiaista	2015	29,7			28,1			30,0			28,4			26,4			29,2			28,9		
	2016	28,8			27,0			30,2			27,6			26,9			26,5			28,1		
	2017	26,4			27,1			30,3			23,6			24,4			25,1			26,4		
	2018	25,7			25,0			26,4			21,4			21,9			23,1			24,5		
	2019	23,0			23,5			26,2			22,4			17,2			20,2			22,5		

JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2015–2019 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk - 2-vuotiaat	2015	7 549	-53	-0,7	3 829	-280	-6,8	3 017	-82	-2,6	1 758	21	1,2	2 337	-206	-8,1	2 625	-208	-7,3	21 115	-808	-3,7
	2016	7 433	-116	-1,5	3 679	-150	-3,9	2 978	-39	-1,3	1 646	-112	-6,4	2 324	-13	-0,6	2 327	-298	-11,4	20 387	-728	-3,4
	2017	7 001	-432	-5,8	3 624	-55	-1,5	2 889	-89	-3,0	1 545	-101	-6,1	2 070	-254	-10,9	2 085	-242	-10,4	19 214	-1 173	-5,8
	2018	6 946	-55	-0,8	3 398	-226	-6,2	2 844	-45	-1,6	1 462	-83	-5,4	2 013	-57	-2,8	1 972	-113	-5,4	18 635	-579	-3,0
	2019	6 206	-740	-10,7	3 179	-219	-6,4	2 759	-85	-3,0	1 415	-47	-3,2	1 821	-192	-9,5	1 739	-233	-11,8	17 119	-1 516	-8,1
Osuus (%) kaikista 10kk - 2-vuotiaista	2015	51,9			48,9			51,6			45,0			46,5			46,5			49,4		
	2016	51,2			48,0			51,4			41,4			46,4			43,2			48,2		
	2017	48,3			48,7			51,3			39,9			42,4			40,9			46,4		
	2018	49,2			46,4			50,2			40,1			42,5			41,1			46,3		
	2019	45,6			44,6			48,4			39,9			40,1			39,0			43,9		
3 - 6-vuotiaat	2015	1 227	-96	-7,3	1 008	-205	-16,9	812	-96	-10,6	356	-37	-9,4	678	-48	-6,6	1 021	-81	-7,4	5 102	-563	-9,9
	2016	1 120	-107	-8,7	962	-46	-4,6	815	3	0,4	335	-21	-5,9	613	-65	-9,6	905	-116	-11,4	4 750	-352	-6,9
	2017	958	-162	-14,5	785	-177	-18,4	802	-13	-1,6	293	-42	-12,5	467	-146	-23,8	993	88	9,7	4 298	-452	-9,5
	2018	866	-92	-9,6	691	-94	-12,0	567	-235	-29,3	236	-57	-19,5	413	-54	-11,6	832	-161	-16,2	3 605	-693	-16,1
	2019	637	-229	-26,4	502	-189	-27,4	497	-70	-12,3	186	-50	-21,2	276	-137	-33,2	669	-163	-19,6	2 767	-838	-23,2
Osuus (%) kaikista 3 - 6-vuotiaista	2015	4,9			6,8			7,6			5,4			7,7			9,5			6,6		
	2016	4,4			6,4			7,5			5,1			6,8			8,6			6,1		
	2017	3,7			5,2			7,4			4,4			5,2			9,5			5,5		
	2018	3,3			4,6			5,3			3,4			4,5			8,2			4,6		
	2019	2,4			3,4			4,5			2,7			3,1			7,0			3,6		
3 - 6-vuotiaiden osuus (%) kaikista kotihoidon tukea saaneista lapsista	2015	14,0			20,8			21,2			16,8			22,5			28,0			19,5		
	2016	13,1			20,7			21,5			16,9			20,9			28,0			18,9		
	2017	12,0			17,8			21,7			15,9			18,4			32,3			18,3		
	2018	11,1			16,9			16,6			13,9			17,0			29,7			16,2		
	2019	9,3			13,6			15,3			11,6			13,2			27,8			13,9		

2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2019

KOKONAISKUSTANNUKSET (€) VUONNA 2019	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU ²	TAMPERE ²	OULU	KUUSIKKO
Kustannukset yhteensä ilman vyörytyksiä	422 133 853	238 666 995	170 602 863	107 520 777	129 778 934	135 688 464	1 204 391 886
Tulot asiakasmaksuista yhteensä	38 097 326	22 629 618	14 881 235	5 369 600	11 925 812	8 589 335	101 492 925
KUNNAN ITSETUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ	341 056 850	180 703 165	137 624 113	72 741 616	102 360 284	96 390 921	930 876 948
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	329 493 763	170 349 517	134 021 561	70 756 611	101 526 312	93 764 348	899 912 112
Henkilöstökustannukset	223 426 088	107 650 781	88 563 200	51 484 123	64 747 032	62 294 565	598 165 790
Tilakustannukset	57 138 542	33 344 431	26 137 790	11 690 108	17 149 844	15 744 591	161 205 306
Tukipalveluiden kustannukset	39 375 217	21 389 746	15 650 562	4 998 859	14 491 564	10 288 872	106 194 820
Muut kustannukset	5 041 413	3 062 116	2 197 919	969 244	2 124 337	2 296 634	15 691 662
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	4 512 503	4 902 442	1 472 090	1 614 277	3 013 536	3 139 686	18 654 533
Tulot asiakasmaksuista	36 242 260	20 393 011	13 793 846	5 132 696	11 371 050	8 275 753	95 208 615
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	11 563 087	10 353 648	3 602 552	1 985 005	833 972	2 626 573	30 964 836
Henkilöstökustannukset	9 250 216	7 978 789	2 936 809	1 739 672	747 272	2 262 768	24 915 526
Tilakustannukset	1 042 098	856 719	244 628	48 046	0	25 021	2 216 512
Tukipalveluiden kustannukset	762 353	738 296	183 087	203	0	80 973	1 764 912
Muut kustannukset	348 277	277 214	144 619	142 779	59 663	152 230	1 124 783
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	160 143	502 629	93 409	54 305	27 036	105 581	943 103
Tulot asiakasmaksuista	1 377 545	1 151 318	496 839	228 823	120 972	241 219	3 616 717
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	4 940 166	1 508 157	1 795 393	1 985 005	833 972	2 037 326	13 100 019
Henkilöstökustannukset	4 484 016	1 227 619	1 606 051	1 739 672	747 272	1 811 509	11 616 140
Tilakustannukset	92 302	876	0	48 046	0	0	141 223
Tukipalveluiden kustannukset	28 548	1 247	0	203	0	3 886	33 885
Muut kustannukset	263 782	143 569	130 596	142 779	59 663	139 227	879 616
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	71 518	134 846	58 746	54 305	27 036	82 703	429 154
Tulot asiakasmaksuista	442 497	246 077	320 204	228 823	120 972	188 923	1 547 496
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO²							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	6 622 921	8 845 491	1 807 159	0	0	589 247	17 864 817
Henkilöstökustannukset	4 766 200	6 751 170	1 330 758	0	0	451 258	13 299 386
Tilakustannukset	949 796	855 844	244 628	0	0	25 021	2 075 289
Tukipalveluiden kustannukset	733 804	737 050	183 087	0	0	77 086	1 731 027
Muut kustannukset	84 495	133 646	14 023	0	0	13 003	245 167
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	88 625	367 782	34 663	0	0	22 878	513 949
Tulot asiakasmaksuista	935 048	905 241	176 635	0	0	52 296	2 069 220
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	5 439 457	14 619 463	1 833 483	445 997	3 304 666	483 480	26 126 545
Tulot asiakasmaksuista	477 521	1 085 289	590 550	8 080	433 790	72 362	2 667 594
PALVELUSETELILLÄ JÄRJESTETTY VARHAISKASVATUS							
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus yhteensä	0	0	12 182 743	24 554 425	10 658 310	27 546 413	74 941 892
YKSITYISEN HOIDON TUKEA							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	30 068 728	21 625 245	1 798 290	1 782 537	3 148 523	556 218	58 979 541
LASTEN KOTIHOIDON TUKEA							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	45 568 819	21 719 122	17 164 234	7 996 203	10 307 151	10 711 432	113 466 961

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

2A/2 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista vuonna 2019

KOKONAISKUSTANNUKSET VUONNA 2019	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	78,1	71,4	78,6	65,8	78,2	69,1	74,7
josta kunnallinen perhepäivähoito	2,7	4,3	2,1	1,8	0,6	1,9	2,6
josta palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	0,0	0,0	7,1	22,8	8,2	20,3	6,2
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	1,3	6,1	1,1	0,4	2,5	0,4	2,2
josta yksityisen hoidon tuki	7,1	9,1	1,1	1,7	2,4	0,4	4,9
josta kotihoidon tuki	10,8	9,1	10,1	7,4	7,9	7,9	9,4
TULOT ASIAKASMAKSUISTA YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	95,1	90,1	92,7	95,6	95,3	96,3	93,8
josta kunnallinen perhepäivähoito	3,6	5,1	3,3	4,3	1,0	2,8	3,6
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	1,3	4,8	4,0	0,2	3,6	0,8	2,6
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	67,8	63,2	66,1	72,8	63,8	66,4	66,5
josta tilakustannukset	17,3	19,6	19,5	16,5	16,9	16,8	17,9
josta tukipalveluiden kustannukset	12,0	12,6	11,7	7,1	14,3	11,0	11,8
josta muut kustannukset	1,5	1,8	1,6	1,4	2,1	2,4	1,7
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,4	2,9	1,1	2,3	3,0	3,3	2,1
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	11,0	12,0	10,3	7,3	11,2	8,8	10,6
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	80,0	77,1	81,5	87,6	89,6	86,1	80,5
josta tilakustannukset	9,0	8,3	6,8	2,4	0,0	1,0	7,2
josta tukipalveluiden kustannukset	6,6	7,1	5,1	0,0	0,0	3,1	5,7
josta muut kustannukset	3,0	2,7	4,0	7,2	7,2	5,8	3,6
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,4	4,9	2,6	2,7	3,2	4,0	3,0
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	11,9	11,1	13,8	11,5	14,5	9,2	11,7
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	90,8	81,4	89,5	87,6	89,6	88,9	88,7
josta tilakustannukset	1,9	0,1	0,0	2,4	0,0	0,0	1,1
josta tukipalveluiden kustannukset	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3
josta muut kustannukset	5,3	9,5	7,3	7,2	7,2	6,8	6,7
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,4	8,9	3,3	2,7	3,2	4,1	3,3
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	9,0	16,3	17,8	11,5	14,5	9,3	11,8
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	72,0	76,3	73,6	0,0	0,0	76,6	74,4
josta tilakustannukset	14,3	9,7	13,5	0,0	0,0	4,2	11,6
josta tukipalveluiden kustannukset	11,1	8,3	10,1	0,0	0,0	13,1	9,7
josta muut kustannukset	1,3	1,5	0,8	0,0	0,0	2,2	1,4
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,3	4,2	1,9	0,0	0,0	3,9	2,9
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	14,1	10,2	9,8	0,0	0,0	8,9	11,6

2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2019 ja 2018. Vuoden 2018 kustannukset on deflatoitu.¹

	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
	2018 ¹	2019	Muutos %	2018 ¹	2019	Muutos %	2018 ¹	2019	Muutos %	2018 ¹	2019	Muutos %	2018 ¹	2019	Muutos %	2018 ¹	2019	Muutos %	2018 ¹	2019	Muutos %
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus yhteensä	357 771 331	376 565 034	5,3	206 873 201	216 947 872	4,9	141 668 300	153 438 629	8,3	95 766 395	99 524 574	3,9	117 561 164	119 471 783	1,6	121 216 491	124 977 033	3,1	1 040 856 884	1 090 924 925	4,8
Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yhteensä	332 241 773	346 496 307	4,3	185 558 745	195 322 627	5,3	139 110 671	151 640 339	9,0	93 577 442	97 742 037	4,5	113 804 837	116 323 260	2,2	120 393 711	124 420 815	3,3	984 687 181	1 031 945 384	4,8
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	323 801 783	341 056 850	5,3	170 698 437	180 703 165	5,9	127 600 314	137 624 113	7,9	69 896 087	72 741 616	4,1	100 668 548	102 360 284	1,7	94 092 810	96 390 921	2,4	886 757 979	930 876 948	5,0
Kunnallinen päiväkot ²	310 739 823	329 493 763	6,0	160 031 709	170 349 517	6,4	123 425 341	134 021 561	8,6	67 642 667	70 756 611	4,6	99 840 266	101 526 312	1,7	90 673 782	93 764 348	3,4	852 353 589	899 912 112	5,6
Kunnallinen perhepäivähoito ²	13 061 960	11 563 087	-11,5	10 666 728	10 353 648	-2,9	4 174 972	3 602 552	-13,7	2 253 420	1 985 005	-11,9	828 282	833 972	0,7	3 419 028	2 626 573	-23,2	34 404 390	30 964 836	-10,0
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	8 439 990	5 439 457	-35,6	14 860 308	14 619 463	-1,6	1 831 132	1 833 483	0,1	556 229	445 997	-19,8	3 683 176	3 304 666	-10,3	482 507	483 480	0,2	29 853 342	26 126 545	-12,5
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus ³	0	0	0,0	0	0	0,0	9 679 226	12 182 743	25,9	23 125 126	24 554 425	6,2	9 453 113	10 658 310	12,7	25 818 394	27 546 413	6,7	68 075 860	74 941 892	10,1
Kunnan tukema varhaiskasvatus	25 529 558	30 068 728	17,8	21 314 456	21 625 245	1,5	2 557 629	1 798 290	-29,7	2 188 953	1 782 537	-18,6	3 756 327	3 148 523	-16,2	822 780	556 218	-32,4	56 169 703	58 979 541	5,0
Yksityisen hoidon tuki	25 529 558	30 068 728	17,8	21 314 456	21 625 245	1,5	2 557 629	1 798 290	-29,7	2 188 953	1 782 537	-18,6	3 756 327	3 148 523	-16,2	822 780	556 218	-32,4	56 169 703	58 979 541	5,0
Kotihoidon tuki	50 439 763	45 568 819	-9,7	23 030 800	21 719 122	-5,7	18 236 654	17 164 234	-5,9	8 311 986	7 996 203	-3,8	11 184 688	10 307 151	-7,8	11 729 161	10 711 432	-8,7	122 933 052	113 466 961	-7,7
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus sekä kotihoidon tuki	408 211 094	422 133 853	3,4	229 904 001	238 666 995	3,8	159 904 954	170 602 863	6,7	104 078 381	107 520 777	3,3	128 745 853	129 778 934	0,8	132 945 652	135 688 464	2,1	1 163 789 936	1 204 391 886	3,5
Muu varhaiskasvatustoiminta	11 949 052	12 677 473	6,1	4 498 155	4 800 962	6,7	3 326 567	3 105 988	-6,6	1 209 984	1 238 155	2,3	1 491 716	1 322 998	-11,3	2 849 434	2 562 631	-10,1	25 324 908	25 708 207	1,5
Avustukset	66 577	79 700	19,7	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	66 577	79 700	19,7
Starttirahat	135 473	99 500	-26,6	152 933	450 000	194,2	380 293	172 000	-54,8	0	0	0,0	5 098	0	-100,0	0	0	0,0	673 797	721 500	7,1

¹ Vuoden 2018 kustannukset on muutettu vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle kertomella (1,0196). (Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2020)

² Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

³ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä ¹ (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2015	373 165 464	3,0	217 162 603	1,8	147 704 225	2,5	95 200 883	1,5	111 042 936	-0,4	127 673 385	1,5	1 071 949 496	2,0
	2016	387 845 166	3,9	218 931 859	0,8	148 211 796	0,3	98 885 435	3,9	117 696 267	6,0	127 093 336	-0,5	1 098 663 859	2,5
	2017	386 641 980	-0,3	219 877 708	0,4	147 175 943	-0,7	98 398 290	-0,5	119 504 956	1,5	125 902 897	-0,9	1 097 501 774	-0,1
	2018	400 382 388	3,6	225 494 883	2,6	156 838 284	6,6	102 082 357	3,7	126 276 754	5,7	130 396 010	3,6	1 141 470 677	4,0
	2019	422 133 853	5,4	238 666 995	5,8	170 602 863	8,8	107 520 777	5,3	129 778 934	2,8	135 688 464	4,1	1 204 391 886	5,5
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä ¹	2015	291 771 697	3,0	154 640 633	2,9	117 060 549	0,4	69 325 224	-1,0	90 576 433	1,7	90 201 733	-1,4	813 576 268	1,6
	2016	304 833 059	4,5	158 234 361	2,3	116 850 753	-0,2	69 660 818	0,5	97 135 398	7,2	89 377 198	-0,9	836 091 587	2,8
	2017	303 220 612	-0,5	160 039 483	1,1	115 743 009	-0,9	67 247 587	-3,5	96 533 151	-0,6	88 936 209	-0,5	831 720 051	-0,5
	2018	317 591 886	4,7	167 424 769	4,6	125 153 184	8,1	68 555 614	1,9	98 737 919	2,3	92 288 290	3,8	869 751 662	4,6
	2019	341 056 850	7,4	180 703 165	7,9	137 624 113	10,0	72 741 616	6,1	102 360 284	3,7	96 390 921	4,4	930 876 948	7,0
Kunnallinen päiväkot ¹	2015	276 191 934	3,4	140 588 574	3,9	111 427 373	1,0	66 259 390	-0,3	88 597 435	2,1	84 895 840	-0,6	767 960 546	2,2
	2016	289 660 520	4,9	145 335 158	3,4	112 002 855	0,5	67 033 145	1,2	95 665 243	8,0	84 497 393	-0,5	794 194 314	3,4
	2017	290 004 822	0,1	148 720 979	2,3	111 466 510	-0,5	64 871 941	-3,2	95 574 441	-0,1	84 939 447	0,5	795 578 139	0,2
	2018	304 780 429	5,1	156 962 608	5,5	121 058 280	8,6	66 345 410	2,3	97 925 521	2,5	88 934 833	4,7	836 007 082	5,1
	2019	329 493 763	8,1	170 349 517	8,5	134 021 561	10,7	70 756 611	6,6	101 526 312	3,7	93 764 348	5,4	899 912 112	7,6
Kunnallinen perhepäivähoito ¹	2015	15 579 762	-3,2	14 052 059	-6,1	5 633 176	-9,1	3 065 833	-14,7	1 978 999	-13,7	5 305 893	-12,6	45 615 722	-7,3
	2016	15 172 539	-2,6	12 899 203	-8,2	4 847 898	-13,9	2 627 673	-14,3	1 470 155	-25,7	4 879 805	-8,0	41 897 273	-8,2
	2017	13 215 790	-12,9	11 318 504	-12,3	4 276 499	-11,8	2 375 646	-9,6	958 711	-34,8	3 996 762	-18,1	36 141 912	-13,7
	2018	12 811 457	-3,1	10 462 161	-7,6	4 094 904	-4,2	2 210 203	-7,0	812 397	-15,3	3 353 457	-16,1	33 744 580	-6,6
	2019	11 563 087	-9,7	10 353 648	-1,0	3 602 552	-12,0	1 985 005	-10,2	833 972	2,7	2 626 573	-21,7	30 964 836	-8,2
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2015	7 895 632	-6,3	2 855 089	-6,7	2 648 894	-14,5	3 065 833	-14,7	1 399 741	-18,6	3 991 967	-12,3	21 857 156	-10,6
	2016	7 790 287	-1,3	2 466 641	-13,6	2 110 540	-20,3	2 627 673	-14,3	1 112 891	-20,5	3 883 339	-2,7	19 991 371	-8,5
	2017	6 608 105	-15,2	2 021 348	-18,1	1 886 370	-10,6	2 375 646	-9,6	913 876	-17,9	3 107 266	-20,0	16 912 612	-15,4
	2018	6 020 757	-8,9	1 602 035	-20,7	1 882 260	-0,2	2 210 203	-7,0	812 397	-11,1	2 614 203	-15,9	15 141 856	-10,5
	2019	4 940 166	-17,9	1 508 157	-5,9	1 795 393	-4,6	1 985 005	-10,2	833 972	2,7	2 037 326	-22,1	13 100 019	-13,5
Ryhmäperhepäivähoito ²	2015	7 684 130	0,2	11 196 970	-6,0	2 984 282	-3,6	.	.	579 258	1,1	1 313 926	-13,5	23 758 566	-4,1
	2016	7 382 252	-3,9	10 432 562	-6,8	2 737 359	-8,3	.	.	357 264	-38,3	996 466	-24,2	21 905 902	-7,8
	2017	6 607 684	-10,5	9 297 156	-10,9	2 390 129	-12,7	.	.	44 834	-87,5	889 496	-10,7	19 229 299	-12,2
	2018	6 790 700	2,8	8 860 126	-4,7	2 212 644	-7,4	.	.	.	.	739 254	-16,9	18 602 724	-3,3
	2019	6 622 921	-2,5	8 845 491	-0,2	1 807 159	-18,3	.	.	.	.	589 247	-20,3	17 864 817	-4,0

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2015	6 327 950	-5,6	20 730 860	-1,8	3 924 256	7,9	377 527	-14,7	3 422 887	-9,0	440 241	0,7	35 223 722	-2,4
	2016	7 054 892	11,5	19 590 068	-5,5	3 025 019	-22,9	512 330	35,7	3 255 512	-4,9	515 677	17,1	33 953 498	-3,6
	2017	7 580 050	7,4	16 285 572	-16,9	1 595 028	-47,3	482 729	-5,8	3 192 958	-1,9	437 023	-15,3	29 573 359	-12,9
	2018	8 278 127	9,2	14 575 315	-10,5	1 796 014	12,6	545 562	13,0	3 612 540	13,1	473 254	8,3	29 280 812	-1,0
	2019	5 439 457	-34,3	14 619 463	0,3	1 833 483	2,1	445 997	-18,3	3 304 666	-8,5	483 480	2,2	26 126 545	-10,8
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus ³	2015	.	.	.	.	3 672 704	139,9	12 836 075	17,1	1 820 375	25,4	21 103 059	23,5	39 432 213	27,1
	2016	.	.	.	.	5 811 054	58,2	16 719 142	30,3	3 313 608	82,0	22 412 895	6,2	48 256 699	22,4
	2017	.	.	.	.	8 283 573	42,5	19 551 256	16,9	5 361 284	61,8	23 057 945	2,9	56 254 058	16,6
	2018	.	.	.	.	9 493 597	14,6	22 681 631	16,0	9 271 821	72,9	25 323 247	9,8	66 770 295	18,7
	2019	.	.	.	.	12 182 743	28,3	24 554 425	8,3	10 658 310	15,0	27 546 413	8,8	74 941 892	12,2
Yksityisen hoidon tuki	2015	21 007 600	10,8	14 915 600	6,3	3 953 182	-1,3	3 029 396	-4,8	4 206 415	8,4	1 354 455	-12,1	48 466 647	6,3
	2016	22 266 557	6,0	15 574 139	4,4	3 425 437	-13,3	2 653 136	-12,4	3 919 698	-6,8	1 157 057	-14,6	48 996 024	1,1
	2017	23 431 734	5,2	19 031 583	22,2	2 679 869	-21,8	2 407 784	-9,2	3 801 536	-3,0	1 107 508	-4,3	52 460 015	7,1
	2018	25 039 950	6,9	20 905 686	9,8	2 508 579	-6,4	2 146 973	-10,8	3 684 288	-3,1	807 001	-27,1	55 092 476	5,0
	2019	30 068 728	20,1	21 625 245	3,4	1 798 290	-28,3	1 782 537	-17,0	3 148 523	-14,5	556 218	-31,1	58 979 541	7,1
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2015	13 924 023	13,0	10 201 253	9,6	2 462 004	-2,8	1 935 065	-6,7	2 526 343	4,8	796 035	-9,7	31 844 723	7,8
	2016	15 021 921	7,9	10 752 187	5,4	2 167 223	-12,0	1 717 855	-11,2	2 410 822	-4,6	708 290	-11,0	32 778 298	2,9
	2017	15 995 231	6,5	13 829 920	28,6	1 766 755	-18,5	1 575 439	-8,3	2 424 253	0,6	696 076	-1,7	36 287 674	10,7
	2018	17 041 803	6,5	15 381 627	11,2	1 664 420	-5,8	1 393 877	-11,5	2 314 602	-4,5	522 098	-25,0	38 318 427	5,6
	2019	21 731 403	27,5	15 933 036	3,6	1 127 345	-32,3	1 164 358	-16,5	1 976 421	-14,6	379 769	-27,3	42 312 331	10,4
Lasten kotihoidon tuki	2015	54 058 217	1,2	26 875 510	-3,3	19 093 534	3,8	9 632 660	5,3	11 016 826	-17,1	14 573 897	-4,4	135 250 645	-1,5
	2016	53 690 658	-0,7	25 533 291	-5,0	19 099 533	0,0	9 340 009	-3,0	10 072 051	-8,6	13 630 509	-6,5	131 366 051	-2,9
	2017	52 409 584	-2,4	24 521 070	-4,0	18 874 463	-1,2	8 708 934	-6,8	10 616 027	5,4	12 364 213	-9,3	127 494 291	-2,9
	2018	49 472 425	-5,6	22 589 113	-7,9	17 886 910	-5,2	8 152 578	-6,4	10 970 188	3,3	11 504 218	-7,0	120 575 432	-5,4
	2019	45 568 819	-7,9	21 719 122	-3,9	17 164 234	-4,0	7 996 203	-1,9	10 307 151	-6,0	10 711 432	-6,9	113 466 961	-5,9
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2015	18 642 426	0,5	7 723 608	-4,4	3 278 849	-3,0	.	.	33 997	163,0	1 389 401	-5,6	31 068 282	-1,3
	2016	18 668 810	0,1	6 973 799	-9,7	3 390 011	3,4	.	.	18 760	-44,8	1 012 734	-27,1	30 064 114	-3,2
	2017	18 367 087	-1,6	6 540 898	-6,2	3 361 548	-0,8	.	.	34 754	85,3	881 328	-13,0	29 185 615	-2,9
	2018	17 389 436	-5,3	5 814 431	-11,1	3 113 490	-7,4	.	.	24 300	-30,1	797 693	-9,5	27 139 350	-7,0
	2019	15 396 444	-11,5	5 455 977	-6,2	2 850 188	-8,5	.	.	28 207	16,1	731 300	-8,3	24 462 116	-9,9

³ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden</i>	2015	594	1,8	805	0,2	688	0,7	512	0,4	493	-1,3	643	0,4	622	2,0
	2016	611	2,8	797	-0,9	676	-1,8	527	2,9	516	4,5	634	-1,4	629	1,1
	2017	601	-1,6	788	-1,2	660	-2,3	519	-1,6	515	0,0	624	-1,6	621	-1,4
	2018	618	2,8	795	0,9	687	4,2	534	2,8	537	4,1	641	2,7	638	2,8
	2019	646	4,5	824	3,6	730	6,2	557	4,4	545	1,5	660	3,1	664	4,1
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiaista kunnan asukasta kohden</i>	2015	9 422	1,1	9 562	1,4	8 913	2,0	9 062	-0,1	8 007	-0,2	7 802	2,9	8 961	2,0
	2016	9 652	2,4	9 605	0,4	8 918	0,1	9 353	3,2	8 425	5,2	7 970	2,1	9 149	2,1
	2017	9 529	-1,3	9 717	1,2	8 951	0,4	9 287	-0,7	8 581	1,8	8 107	1,7	9 169	0,2
	2018	9 873	3,6	10 062	3,5	9 549	6,7	9 727	4,7	9 119	6,3	8 758	8,0	9 623	5,0
	2019	10 544	6,8	10 842	7,8	10 255	7,4	10 356	6,5	9 711	6,5	9 659	10,3	10 340	7,5
<i>Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden</i>	2015	70	-2,4	74	-1,6	66	1,9	77	-1,9	63	-3,7	74	2,2	70	0,0
	2016	70	0,0	73	-1,6	67	0,3	79	1,8	67	6,3	75	1,3	71	0,8
	2017	67	-3,8	71	-2,9	67	0,2	73	-6,7	80	19,3	77	2,6	70	-0,2
	2018	68	2,1	72	1,6	70	4,3	59	-20,0	68	-14,7	75	-1,7	69	-2,2
	2019	71	4,0	75	4,8	76	8,7	55	-6,6	68	0,5	72	-3,9	71	2,5
<i>Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)</i>	2015	4 658	4,9	4 801	3,3	3 994	7,3	4 074	1,5	3 311	4,3	2 676	-2,1	4 382	4,7
	2016	4 740	1,8	4 807	0,1	4 188	4,9	4 105	0,8	3 332	0,6	2 638	-1,4	4 469	2,0
	2017	4 777	0,8	5 741	19,4	4 247	1,4	4 281	4,3	3 616	8,5	3 135	18,9	4 881	9,2
	2018	4 789	0,3	5 930	3,3	4 290	1,0	4 250	-0,7	3 611	-0,1	3 213	2,5	4 995	2,3
	2019	5 851	22,2	6 055	2,1	3 448	-19,6	4 114	-3,2	3 603	-0,2	3 500	8,9	5 558	11,3
<i>Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)</i>	2015	2 106	-0,4	1 521	-2,4	837	-1,7	.	.	11 188,4		367	0,4	1 155	1,0
	2016	2 155	2,3	1 472	-3,2	890	6,3	.	.	6 -41,7		294	-19,7	1 171	1,4
	2017	2 225	3,3	1 446	-1,8	898	1,0	.	.	13 101,4		279	-5,1	1 200	2,5
	2018	2 205	-0,9	1 368	-5,3	877	-2,4	.	.	10 -22,9		271	-2,9	1 186	-1,1
	2019	2 101	-4,7	1 404	2,6	855	-2,5	.	.	12 27,4		281	3,5	1 161	-2,1

2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2014-2015	12 007	0,1	12 979	0,1	11 221	0,9	12 535	-0,6	10 809	-1,2	11 499	1,9	11 894	0,2
	2015-2016	12 201	1,6	12 839	-1,1	11 268	0,4	12 796	2,1	11 432	5,8	11 759	2,3	12 079	1,6
	2016-2017	11 774	-3,5	12 588	-2,0	11 259	-0,1	12 456	-2,7	11 175	-2,2	11 953	1,6	11 844	-1,9
	2017-2018	12 092	2,7	12 931	2,7	12 102	7,5	12 551	0,8	11 336	1,4	12 075	1,0	12 187	2,9
	2018-2019	12 752	5,5	13 704	6,0	13 041	7,8	13 302	6,0	11 825	4,3	12 494	3,5	12 871	5,6
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden ¹	2014-2015	11 935	0,1	12 832	0,2	11 190	0,9	12 579	-0,7	10 836	-1,2	11 414	1,7	11 826	0,2
	2015-2016	12 132	1,7	12 686	-1,1	11 241	0,5	12 819	1,9	11 453	5,7	11 660	2,2	12 011	1,6
	2016-2017	11 727	-3,3	12 448	-1,9	11 211	-0,3	12 466	-2,8	11 194	-2,3	11 888	2,0	11 785	-1,9
	2017-2018	12 024	2,5	12 799	2,8	12 071	7,7	12 584	1,0	11 358	1,5	11 996	0,9	12 126	2,9
	2018-2019	12 699	5,6	13 555	5,9	13 041	8,0	13 352	6,1	11 832	4,2	12 441	3,7	12 818	5,7
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden ^{1,2}	2014-2015	10 044	-0,6	10 522	0,1	9 381	0,4	10 485	0,7	8 982	-51,1	9 867	3,5	9 906	-6,1
	2015-2016	10 110	0,7	10 485	-0,3	9 488	1,1	10 782	2,8	9 585	6,7	9 696	-1,7	10 024	1,2
	2016-2017	9 722	-3,8	10 417	-0,6	9 531	0,5	10 393	-3,6	9 380	-2,1	9 693	0,0	9 823	-2,0
	2017-2018	9 866	1,5	10 648	2,2	10 074	5,7	10 517	1,2	9 448	0,7	9 825	1,4	10 027	2,1
	2018-2019	10 295	4,3	11 094	4,2	10 645	5,7	11 194	6,4	9 797	3,7	10 320	5,0	10 498	4,7
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ¹	2014-2015	13 448	-80,7	14 660	-0,1	11 859	-0,3	11 657	-0,2	9 701	-2,5	14 780	22,0	13 346	-23,8
	2015-2016	13 700	1,9	14 852	1,3	11 926	0,6	12 222	4,8	10 174	4,9	13 785	-6,7	13 533	1,4
	2016-2017	12 900	-5,8	14 776	-0,5	12 671	6,2	12 183	-0,3	9 587	-5,8	13 525	-1,9	13 295	-1,8
	2017-2018	13 963	8,2	15 284	3,4	13 083	3,2	11 633	-4,5	9 180	-4,3	14 612	8,0	13 927	4,8
	2018-2019	14 463	3,6	16 713	9,3	13 053	-0,2	11 746	1,0	11 120	21,1	14 715	0,7	14 623	5,0
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2014-2015	13 840	-0,7	11 996	1,0	10 923	-3,2	11 657	-0,2	9 587	-4,7	14 895	14,2	12 649	1,6
	2015-2016	14 373	3,9	12 395	3,3	10 851	-0,7	12 222	4,8	10 026	4,6	13 944	-6,4	12 981	2,6
	2016-2017	13 269	-7,7	12 555	1,3	11 753	8,3	12 183	-0,3	9 520	-5,1	13 422	-3,7	12 603	-2,9
	2017-2018	14 685	10,7	12 371	-1,5	11 838	0,7	11 633	-4,5	9 180	-3,6	15 892	18,4	13 265	5,3
	2018-2019	15 609	6,3	13 964	12,9	11 399	-3,7	11 746	1,0	11 120	21,1	14 449	-9,1	13 547	2,1
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ³	2014-2015	13 068	1,3	15 541	-0,5	12 836	2,2	.	.	9 987	3,8	14 439	44,5	14 058	3,0
	2015-2016	13 054	-0,1	15 583	0,3	12 912	0,6	.	.	10 665	6,8	13 198	-8,6	14 078	0,1
	2016-2017	12 550	-3,9	15 367	-1,4	13 504	4,6	.	.	5 604	-47,4	13 898	5,3	13 929	-1,1
	2017-2018	13 381	6,6	15 964	3,9	14 368	6,4	.	.	.	.	11 373	-18,2	14 516	4,2
	2018-2019	13 712	2,5	17 293	8,3	15 250	6,1	.	.	.	.	15 713	38,2	15 528	7,0

JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA ⁴	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ⁴	2014-2015	13 435	-2,0	9 765	0,7	14 116	23,7	13 982	2,6	11 168	-4,1	20 011	-42,8	10 914	1,4
	2015-2016	13 956	3,9	10 338	5,9	14 439	2,3	14 850	6,2	11 226	0,5	21 048	5,2	11 475	5,1
	2016-2017	14 262	2,2	10 718	3,7	.	.	14 628	-1,5	12 049	7,3	16 186	-23,1	11 918	3,9
	2017-2018	13 889	-2,6	11 312	5,5	.	.	18 494	26,4	12 414	3,0	13 919	-14,0	12 823	7,6
	2018-2019	11 250	-19,0	12 533	10,8	.	.	14 387	-22,2	11 034	-11,1	13 619	-2,2	12 798	-0,2
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ⁵	2014	.	.	.	.	.	.	7 502	-6,8	5 533	.	6 775	3,6	6 974	0,6
	2015	.	.	.	.	6 189	.	8 385	11,8	5 886	6,4	7 296	7,7	7 347	5,3
	2016	.	.	.	.	7 565	22,2	8 613	2,7	7 177	21,9	7 060	-3,2	7 625	3,8
	2017	.	.	.	.	6 700	-11,4	9 157	6,3	8 048	12,1	7 651	8,4	7 991	4,8
	2018	.	.	.	.	7 530	12,4	9 841	7,5	8 307	3,2	8 571	12,0	8 704	8,9
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2014-2015	7 027	2,9	7 019	0,1	6 412	8,9	6 378	3,6	5 513	7,8	4 553	-4,7	6 670	3,2
	2015-2016	7 025	0,0	6 962	-0,8	6 619	3,2	6 340	-0,6	5 418	-1,7	4 309	-5,3	6 680	0,2
	2016-2017	6 998	-0,4	7 900	13,5	6 442	-2,7	6 543	3,2	5 670	4,7	4 989	15,8	7 057	5,6
	2017-2018	7 037	0,6	8 059	2,0	6 465	0,4	6 546	0,0	5 748	1,4	4 966	-0,5	7 181	1,8
	2018-2019	8 096	15,1	8 218	2,0	5 499	-14,9	6 299	-3,8	5 740	-0,1	5 126	3,2	7 748	7,9
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2014-2015	6 108	0,3	5 291	-1,3	4 873	5,2	4 539	5,7	3 506	-9,1	3 845	1,7	5 027	0,8
	2015-2016	6 197	1,5	5 388	1,8	5 012	2,8	4 562	0,5	3 384	-3,5	3 964	3,1	5 116	1,8
	2016-2017	6 348	2,4	5 419	0,6	5 044	0,6	4 561	0,0	3 879	14,6	3 919	-1,1	5 241	2,4
	2017-2018	6 274	-1,2	5 316	-1,9	5 037	-0,1	4 611	1,1	4 421	14,0	3 912	-0,2	5 271	0,6
	2018-2019	6 219	-0,9	5 591	5,2	5 149	2,2	4 848	5,1	4 558	3,1	4 110	5,1	5 387	2,2
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2014-2015	10 193	0,3	10 223	0,4	9 464	2,2	9 817	-0,7	8 612	-0,4	8 616	2,2	9 669	0,7
	2015-2016	10 392	2,0	10 329	1,0	9 484	0,2	10 093	2,8	9 101	5,7	8 810	2,2	9 871	2,1
	2016-2017	10 048	-3,3	10 262	-0,6	9 238	-2,6	9 931	-1,6	9 025	-0,8	8 517	-3,3	9 647	-2,3
	2017-2018	10 177	1,3	10 449	1,8	9 676	4,7	10 116	1,9	9 299	3,0	8 463	-0,6	9 822	1,8
	2018-2019	10 798	6,1	11 192	7,1	10 535	8,9	10 716	5,9	9 757	4,9	9 216	8,9	10 503	6,9

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Oulun luvut noudattavat henkilöstömitoitusta 1:8 vuosien 2017 ja 2018 osalta ja muut kaupungit 1:7.

³ Turussa ja Tampereella ei ole kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

⁴ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuosien 2016-2019 osalta.

⁵ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2015–2019

Vuosien 2015–2018 kustannukset on muutettu vuoden 2019 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2020.

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä ¹ (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2015	375 911 852	2,6	218 760 856	1,5	148 791 285	2,1	95 901 533	1,2	111 860 180	-0,7	128 613 023	1,2	1 079 838 728	1,6
	2016	394 327 258	4,9	222 590 888	1,8	150 688 873	1,3	100 538 116	4,8	119 663 336	7,0	129 217 459	0,5	1 117 025 929	3,4
	2017	399 032 015	1,2	226 923 742	1,9	151 892 231	0,8	101 551 487	1,0	123 334 521	3,1	129 937 486	0,6	1 132 671 482	1,4
	2018	408 211 094	2,3	229 904 001	1,3	159 904 954	5,3	104 078 381	2,5	128 745 853	4,4	132 945 652	2,3	1 163 789 936	2,7
	2019	422 133 853	3,4	238 666 995	3,8	170 602 863	6,7	107 520 777	3,3	129 778 934	0,8	135 688 464	2,1	1 204 391 886	3,5
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä ¹	2015	293 919 050	2,6	155 778 742	2,5	117 922 080	0,1	69 835 437	-1,4	91 243 049	1,3	90 865 592	-1,7	819 563 950	1,2
	2016	309 927 762	5,4	160 878 946	3,3	118 803 691	0,7	70 825 065	1,4	98 758 831	8,2	90 870 967	0,0	850 065 262	3,7
	2017	312 937 389	1,0	165 167 986	2,7	119 452 022	0,5	69 402 552	-2,0	99 626 579	0,9	91 786 191	1,0	858 372 720	1,0
	2018	323 801 783	3,5	170 698 437	3,3	127 600 314	6,8	69 896 087	0,7	100 668 548	1,0	94 092 810	2,5	886 757 979	3,3
	2019	341 056 850	5,3	180 703 165	5,9	137 624 113	7,9	72 741 616	4,1	102 360 284	1,7	96 390 921	2,4	930 876 948	5,0
Kunnallinen päiväkot ¹	2015	278 224 626	3,0	141 623 264	3,5	112 247 446	0,6	66 747 040	-0,6	89 249 486	1,7	85 520 648	-0,9	773 612 510	1,8
	2016	294 501 643	5,9	147 764 157	4,3	113 874 769	1,4	68 153 476	2,1	97 264 105	9,0	85 909 606	0,5	807 467 756	4,4
	2017	299 298 096	1,6	153 486 778	3,9	115 038 481	1,0	66 950 778	-1,8	98 637 147	1,4	87 661 352	2,0	821 072 632	1,7
	2018	310 739 823	3,8	160 031 709	4,3	123 425 341	7,3	67 642 667	1,0	99 840 266	1,2	90 673 782	3,4	852 353 589	3,8
	2019	329 493 763	6,0	170 349 517	6,4	134 021 561	8,6	70 756 611	4,6	101 526 312	1,7	93 764 348	3,4	899 912 112	5,6
Kunnallinen perhepäivähoito ¹	2015	15 694 425	-3,6	14 155 478	-6,5	5 674 634	-9,4	3 088 397	-15,1	1 993 563	-14,0	5 344 943	-12,9	45 951 440	-7,7
	2016	15 426 119	-1,7	13 114 789	-7,4	4 928 921	-13,1	2 671 590	-13,5	1 494 726	-25,0	4 961 362	-7,2	42 597 506	-7,3
	2017	13 639 293	-11,6	11 681 208	-10,9	4 413 541	-10,5	2 451 774	-8,2	989 433	-33,8	4 124 839	-16,9	37 300 088	-12,4
	2018	13 061 960	-4,2	10 666 728	-8,7	4 174 972	-5,4	2 253 420	-8,1	828 282	-16,3	3 419 028	-17,1	34 404 390	-7,8
	2019	11 563 087	-11,5	10 353 648	-2,9	3 602 552	-13,7	1 985 005	-11,9	833 972	0,7	2 626 573	-23,2	30 964 836	-10,0
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2015	7 953 742	-6,7	2 876 102	-7,0	2 668 389	-14,8	3 088 397	-15,1	1 410 042	-18,9	4 021 347	-12,6	22 018 018	-10,9
	2016	7 920 486	-0,4	2 507 867	-12,8	2 145 813	-19,6	2 671 590	-13,5	1 131 491	-19,8	3 948 242	-1,8	20 325 489	-7,7
	2017	6 819 864	-13,9	2 086 123	-16,8	1 946 819	-9,3	2 451 774	-8,2	943 162	-16,6	3 206 840	-18,8	17 454 581	-14,1
	2018	6 138 481	-10,0	1 633 360	-21,7	1 919 064	-1,4	2 253 420	-8,1	828 282	-12,2	2 665 319	-16,9	15 437 926	-11,6
	2019	4 940 166	-19,5	1 508 157	-7,7	1 795 393	-6,4	1 985 005	-11,9	833 972	0,7	2 037 326	-23,6	13 100 019	-15,1
Ryhmäperhepäivähoito ²	2015	7 740 683	-0,2	11 279 376	-6,3	3 006 246	-4,0	.	.	583 521	0,8	1 323 596	-13,8	23 933 422	-4,4
	2016	7 505 633	-3,0	10 606 922	-6,0	2 783 108	-7,4	.	.	363 235	-37,8	1 013 120	-23,5	22 272 018	-6,9
	2017	6 819 429	-9,1	9 595 086	-9,5	2 466 721	-11,4	.	.	46 271	-87,3	918 000	-9,4	19 845 507	-10,9
	2018	6 923 479	1,5	9 033 368	-5,9	2 255 908	-8,5	.	.	.	.	753 709	-17,9	18 966 464	-4,4
	2019	6 622 921	-4,3	8 845 491	-2,1	1 807 159	-19,9	.	.	.	.	589 247	-21,8	17 864 817	-5,8

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2015	6 374 522	-5,9	20 883 433	-2,2	3 953 138	7,5	380 306	-15,0	3 448 079	-9,4	443 481	0,4	35 482 958	-2,8
	2016	7 172 801	12,5	19 917 479	-4,6	3 075 577	-22,2	520 892	37,0	3 309 922	-4,0	524 296	18,2	34 520 966	-2,7
	2017	7 822 954	9,1	16 807 447	-15,6	1 646 141	-46,5	498 198	-4,4	3 295 277	-0,4	451 027	-14,0	30 521 044	-11,6
	2018	8 439 990	7,9	14 860 308	-11,6	1 831 132	11,2	556 229	11,6	3 683 176	11,8	482 507	7,0	29 853 342	-2,2
	2019	5 439 457	-35,6	14 619 463	-1,6	1 833 483	0,1	445 997	-19,8	3 304 666	-10,3	483 480	0,2	26 126 545	-12,5
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus ³	2015	.	.	.	.	3 699 734	139,0	12 930 545	16,7	1 833 773	24,9	21 258 372	23,1	39 722 423	26,6
	2016	.	.	.	.	5 908 174	59,7	16 998 571	31,5	3 368 989	83,7	22 787 484	7,2	49 063 218	23,5
	2017	.	.	.	.	8 549 022	44,7	20 177 781	18,7	5 533 088	64,2	23 796 842	4,4	58 056 733	18,3
	2018	.	.	.	.	9 679 226	13,2	23 125 126	14,6	9 453 113	70,8	25 818 394	8,5	68 075 860	17,3
	2019	.	.	.	.	12 182 743	25,9	24 554 425	6,2	10 658 310	12,7	27 546 413	6,7	74 941 892	10,1
Yksityisen hoidon tuki	2015	21 162 210	10,4	15 025 374	5,9	3 982 276	-1,7	3 051 692	-5,2	4 237 372	8,0	1 364 423	-12,4	48 823 347	5,9
	2016	22 638 700	7,0	15 834 431	5,4	3 482 687	-12,5	2 697 478	-11,6	3 985 208	-6,0	1 176 395	-13,8	49 814 899	2,0
	2017	24 182 610	6,8	19 641 455	24,0	2 765 747	-20,6	2 484 942	-7,9	3 923 357	-1,6	1 142 998	-2,8	54 141 108	8,7
	2018	25 529 558	5,6	21 314 456	8,5	2 557 629	-7,5	2 188 953	-11,9	3 756 327	-4,3	822 780	-28,0	56 169 703	3,7
	2019	30 068 728	17,8	21 625 245	1,5	1 798 290	-29,7	1 782 537	-18,6	3 148 523	-16,2	556 218	-32,4	58 979 541	5,0
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2015	14 026 500	12,6	10 276 331	9,2	2 480 124	-3,2	1 949 307	-7,1	2 544 936	4,4	801 894	-10,1	32 079 091	7,4
	2016	15 272 984	8,9	10 931 889	6,4	2 203 444	-11,2	1 746 566	-10,4	2 451 114	-3,7	720 128	-10,2	33 326 125	3,9
	2017	16 507 802	8,1	14 273 103	30,6	1 823 371	-17,2	1 625 924	-6,9	2 501 939	2,1	718 382	-0,2	37 450 521	12,4
	2018	17 375 023	5,3	15 682 385	9,9	1 696 964	-6,9	1 421 131	-12,6	2 359 860	-5,7	532 307	-25,9	39 067 670	4,3
	2019	21 731 403	25,1	15 933 036	1,6	1 127 345	-33,6	1 164 358	-18,1	1 976 421	-16,2	379 769	-28,7	42 312 331	8,3
Lasten kotihoidon tuki	2015	54 456 070	0,8	27 073 306	-3,7	19 234 057	3,4	9 703 554	4,9	11 097 907	-17,4	14 681 156	-4,7	136 246 050	-1,9
	2016	54 587 994	0,2	25 960 031	-4,1	19 418 745	1,0	9 496 110	-2,1	10 240 386	-7,7	13 858 317	-5,6	133 561 584	-2,0
	2017	54 089 062	-0,9	25 306 854	-2,5	19 479 300	0,3	8 988 014	-5,4	10 956 220	7,0	12 760 427	-7,9	131 579 877	-1,5
	2018	50 439 763	-6,7	23 030 800	-9,0	18 236 654	-6,4	8 311 986	-7,5	11 184 688	2,1	11 729 161	-8,1	122 933 052	-6,6
	2019	45 568 819	-9,7	21 719 122	-5,7	17 164 234	-5,9	7 996 203	-3,8	10 307 151	-7,8	10 711 432	-8,7	113 466 961	-7,7
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2015	18 779 629	0,2	7 780 452	-4,8	3 302 980	-3,4	.	.	34 247	162,1	1 399 627	-6,0	31 296 935	-1,7
	2016	18 980 824	1,1	7 090 353	-8,9	3 446 669	4,4	.	.	19 074	-44,3	1 029 660	-26,4	30 566 578	-2,3
	2017	18 955 664	-0,1	6 750 503	-4,8	3 469 270	0,7	.	.	35 868	88,0	909 570	-11,7	30 120 875	-1,5
	2018	17 729 453	-6,5	5 928 121	-12,2	3 174 368	-8,5	.	.	24 775	-30,9	813 290	-10,6	27 670 008	-8,1
	2019	15 396 444	-13,2	5 455 977	-8,0	2 850 188	-10,2	.	.	28 207	13,9	731 300	-10,1	24 462 116	-11,6

³ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden</i>	2015	598	1,4	811	-0,1	693	0,3	516	0,0	497	-1,7	648	0,0	627	0,3
	2016	621	3,7	811	0,0	687	-0,9	536	3,9	524	5,5	644	-0,5	640	2,1
	2017	620	-0,1	813	0,3	681	-0,9	535	-0,1	532	1,5	644	-0,1	640	0,1
	2018	630	1,5	811	-0,3	701	2,9	544	1,6	547	2,9	653	1,4	650	1,5
	2019	646	2,5	824	1,6	730	4,1	557	2,4	545	-0,4	660	1,1	664	2,1
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiaista kunnan asukasta kohden</i>	2015	9 492	0,7	9 633	1,0	8 979	1,6	9 129	-0,4	8 066	-0,5	7 859	2,5	9 027	0,9
	2016	9 814	3,4	9 765	1,4	9 067	1,0	9 509	4,2	8 566	6,2	8 103	3,1	9 302	3,0
	2017	9 834	0,2	10 028	2,7	9 238	1,9	9 585	0,8	8 856	3,4	8 367	3,3	9 463	1,7
	2018	10 066	2,4	10 258	2,3	9 736	5,4	9 917	3,5	9 297	5,0	8 929	6,7	9 811	3,7
	2019	10 544	4,7	10 842	5,7	10 255	5,3	10 356	4,4	9 711	4,4	9 659	8,2	10 340	5,4
<i>Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden</i>	2015	70	-2,8	75	-1,9	67	1,5	78	-2,2	63	-4,0	74	1,8	71	-1,6
	2016	71	0,9	74	-0,6	68	1,2	80	2,8	68	7,3	76	2,2	72	1,7
	2017	69	-2,3	73	-1,5	69	1,7	76	-5,3	82	21,1	79	4,2	73	1,3
	2018	70	0,8	73	0,4	71	3,0	60	-21,0	69	-15,7	77	-2,9	70	-3,4
	2019	71	2,0	75	2,8	76	6,6	55	-8,4	68	-1,4	72	-5,8	71	0,5
Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta/ lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2015	4 692		4 836		4 023		4 104		3 335		2 695		4 415	
	2016	4 819		4 887		4 258		4 173		3 388		2 682		4 544	
	2017	4 930		5 925		4 383		4 418		3 731		3 236		5 038	
	2018	4 883		6 046		4 374		4 333		3 682		3 276		5 092	
	2019	5 851		6 055		3 448		4 114		3 603		3 500		5 558	
Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta/ lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2015	2 122		1 532		843		.		11		369		1 163	
	2016	2 191		1 496		904		.		6		299		1 190	
	2017	2 296		1 492		927		.		13		288		1 238	
	2018	2 248		1 395		894		.		10		277		1 210	
	2019	2 101		1 404		855		.		12		281		1 161	

2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2015–2019

Vuosien 2015–2018 kustannukset on muutettu vuoden 2019 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2020.

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2014-2015	12 095	-0,3	13 075	-0,3	11 303	0,5	12 627	-1,0	10 888	-1,6	11 584	1,5	11 982	-0,1
	2015-2016	12 405	2,6	13 054	-0,2	11 456	1,3	13 010	3,0	11 623	6,7	11 956	3,2	12 281	2,5
	2016-2017	12 151	-2,0	12 992	-0,5	11 620	1,4	12 855	-1,2	11 534	-0,8	12 336	3,2	12 223	-0,5
	2017-2018	12 328	1,5	13 183	1,5	12 339	6,2	12 797	-0,5	11 558	0,2	12 311	-0,2	12 425	1,7
	2018-2019	12 752	3,4	13 704	3,9	13 041	5,7	13 302	3,9	11 825	2,3	12 494	1,5	12 871	3,6
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden ¹	2014-2015	12 023	-0,3	12 927	-0,2	11 273	0,6	12 671	-1,1	10 916	-1,6	11 498	1,3	11 913	-0,1
	2015-2016	12 335	2,6	12 898	-0,2	11 429	1,4	13 034	2,9	11 645	6,7	11 855	3,1	12 211	2,5
	2016-2017	12 103	-1,9	12 847	-0,4	11 570	1,2	12 865	-1,3	11 553	-0,8	12 269	3,5	12 163	-0,4
	2017-2018	12 259	1,3	13 049	1,6	12 307	6,4	12 831	-0,3	11 580	0,2	12 231	-0,3	12 363	1,6
	2018-2019	12 699	3,6	13 555	3,9	13 041	6,0	13 352	4,1	11 832	2,2	12 441	1,7	12 818	3,7
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden ¹	2014-2015	10 117	-1,0	10 599	-0,2	9 450	0,0	10 562	0,3	9 048	-51,3	9 939	3,1	9 979	-6,5
	2015-2016	10 279	1,6	10 660	0,6	9 646	2,1	10 962	3,8	9 745	7,7	9 858	-0,8	10 191	2,1
	2016-2017	10 034	-2,4	10 751	0,8	9 837	2,0	10 726	-2,2	9 681	-0,7	10 003	1,5	10 137	-0,5
	2017-2018	10 059	0,2	10 856	1,0	10 271	4,4	10 722	0,0	9 633	-0,5	10 017	0,1	10 223	0,8
	2018-2019	10 295	2,3	11 094	2,2	10 645	3,6	11 194	4,4	9 797	1,7	10 320	3,0	10 498	2,7
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ¹	2014-2015	13 547	-80,8	14 768	-0,5	11 947	-0,6	11 743	-0,5	9 772	-2,8	14 888	21,5	13 444	-24,1
	2015-2016	13 929	2,8	15 101	2,2	12 125	1,5	12 426	5,8	10 344	5,9	14 015	-5,9	13 759	2,3
	2016-2017	13 313	-4,4	15 250	1,0	13 077	7,9	12 573	1,2	9 894	-4,3	13 959	-0,4	13 721	-0,3
	2017-2018	14 236	6,9	15 583	2,2	13 339	2,0	11 860	-5,7	9 359	-5,4	14 898	6,7	14 199	3,5
	2018-2019	14 463	1,6	16 713	7,2	13 053	-2,1	11 746	-1,0	11 120	18,8	14 715	-1,2	14 623	3,0
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2014-2015	13 942	-1,1	12 084	0,6	11 004	-3,6	11 743	-0,5	9 658	-5,1	15 005	13,8	12 742	1,2
	2015-2016	14 613	4,8	12 602	4,3	11 032	0,3	12 426	5,8	10 194	5,5	14 177	-5,5	13 198	3,6
	2016-2017	13 695	-6,3	12 957	2,8	12 130	9,9	12 573	1,2	9 825	-3,6	13 852	-2,3	13 006	-1,5
	2017-2018	14 972	9,3	12 613	-2,7	12 070	-0,5	11 860	-5,7	9 359	-4,7	16 203	17,0	13 524	4,0
	2018-2019	15 609	4,3	13 964	10,7	11 399	-5,6	11 746	-1,0	11 120	18,8	14 449	-10,8	13 547	0,2
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ²	2014-2015	13 164	0,9	15 655	-0,9	12 930	1,8	.	.	10 061	3,4	14 545	43,9	14 162	2,6
	2015-2016	13 273	0,8	15 843	1,2	13 128	1,5	.	.	10 843	7,8	13 419	-7,7	14 314	1,1
	2016-2017	12 952	-2,4	15 860	0,1	13 936	6,2	.	.	5 784	-46,7	14 344	6,9	14 376	0,4
	2017-2018	13 642	5,3	16 276	2,6	14 649	5,1	.	.	.	.	11 596	-19,2	14 800	3,0
	2018-2019	13 712	0,5	17 293	6,2	15 250	4,1	.	.	.	.	15 713	35,5	15 528	4,9

JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2015–2019

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA ¹	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ³	2014-2015	13 534	-2,3	9 837	0,3	14 220	23,2	14 085	2,3	11 250	-4,5	20 158	0,0	10 994	1,0
	2015-2016	14 190	4,8	10 511	6,8	14 681	3,2	15 098	7,2	11 414	1,5	21 400	6,2	11 666	6,1
	2016-2017	14 719	3,7	11 061	5,2	.	.	15 097	0,0	12 435	8,9	16 705	-21,9	12 299	5,4
	2017-2018	14 161	-3,8	11 533	4,3	.	.	18 855	24,9	12 657	1,8	14 191	-15,0	13 073	6,3
	2018-2019	11 250	-20,6	12 533	8,7	.	.	14 387	-23,7	11 034	-12,8	13 619	-4,0	12 798	-2,1
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ⁴	2015	.	.	.	.	7 414	8,2	7 557	-7,2	5 574	4,8	6 825	3,2	7 026	0,2
	2016	.	.	.	.	6 292	-15,1	8 525	12,8	5 984	7,4	7 418	8,7	7 470	6,3
	2017	.	.	.	.	7 807	24,1	8 889	4,3	7 407	23,8	7 286	-1,8	7 869	5,3
	2018	.	.	.	.	6 831	-12,5	9 336	5,0	8 206	10,8	7 800	7,1	8 147	3,5
	2019	.	.	.	.	7 530	10,2	9 841	5,4	8 307	1,2	8 571	9,9	8 704	6,8
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2014-2015	7 079	2,5	7 071	-0,2	6 459	8,5	6 425	3,2	5 554	7,4	4 586	-5,1	6 719	2,8
	2015-2016	7 143	0,9	7 078	0,1	6 730	4,2	6 446	0,3	5 508	-0,8	4 381	-4,5	6 792	1,1
	2016-2017	7 222	1,1	8 153	15,2	6 648	-1,2	6 753	4,8	5 851	6,2	5 149	17,5	7 283	7,2
	2017-2018	7 174	-0,7	8 217	0,8	6 592	-0,9	6 674	-1,2	5 860	0,1	5 063	-1,7	7 321	0,5
	2018-2019	8 096	12,8	8 218	0,0	5 499	-16,6	6 299	-5,6	5 740	-2,0	5 126	1,2	7 748	5,8
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2014-2015	6 153	-0,1	5 330	-1,7	4 909	4,9	4 573	5,3	3 532	-9,4	3 873	1,3	5 064	0,4
	2015-2016	6 300	2,4	5 478	2,8	5 095	3,8	4 638	1,4	3 441	-2,6	4 030	4,0	5 202	2,7
	2016-2017	6 551	4,0	5 593	2,1	5 206	2,2	4 707	1,5	4 003	16,3	4 045	0,4	5 409	4,0
	2017-2018	6 397	-2,4	5 420	-3,1	5 136	-1,3	4 701	-0,1	4 507	12,6	3 988	-1,4	5 374	-0,7
	2018-2019	6 219	-2,8	5 591	3,1	5 149	0,3	4 848	3,1	4 558	1,1	4 110	3,1	5 387	0,2
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2014-2015	10 268	-0,1	10 299	0,1	9 533	1,8	9 889	-1,0	8 675	-0,8	8 680	1,8	9 740	0,3
	2015-2016	10 565	2,9	10 502	2,0	9 643	1,1	10 262	3,8	9 253	6,7	8 957	3,2	10 036	3,0
	2016-2017	10 370	-1,8	10 591	0,8	9 534	-1,1	10 249	-0,1	9 314	0,7	8 790	-1,9	9 956	-0,8
	2017-2018	10 376	0,1	10 654	0,6	9 865	3,5	10 313	0,6	9 481	1,8	8 629	-1,8	10 014	0,6
	2018-2019	10 798	4,1	11 192	5,1	10 535	6,8	10 716	3,9	9 757	2,9	9 216	6,8	10 503	4,9

¹ Sisältää ICT-kustannukset.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

³ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuosien 2017 ja 2019 osalta.

⁴ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

2E Laskennalliset lapset

31.12. varhaiskasvatuksessa olevat lapset on muutettu laskennallisesti yli 3-vuotiaiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi seuraavilla kertoimilla:

- 1) **Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/4=1,75$
- 2) **Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/4=1,75$
- 3) **3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: **1**
- 4) **3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/13=0,54$
- 5) **Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä lisätään summaan** sen lisäksi, että he ovat luvuissa omilla ikä- ja varhaiskasvatusaikakertoimillaan. On arvioitu, että kunnissa varataan heitä varten asetuksen mukaisen henkilöstöresurssin lisäksi keskimäärin 3 vuotta täyttäneen lapsen kokopäiväisen varhaiskasvatuspaikan edellyttämä henkilöstöresurssi.

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Oulu) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

Kertoimet johdettu päivähoitoasetuksen 1973/239 6 § mukaisista lasten ja hoito- ja kasvatushenkilöstön välisistä suhdeluvuista.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kunnallisissa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2019							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	5 056	2 368	1 695	901	1 612	1 252	12 884
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	104	32	192	41	69	48	486
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	20 333	9 812	7 836	3 879	6 507	4 975	53 342
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	784	515	683	480	307	1 124	3 893
YHTEENSÄ	26 277	12 727	10 406	5 301	8 495	7 399	70 605
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 791	1 384	1 321	559	682	910	7 647
Laskennalliset lapset 31.12.2019							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	8 848	4 144	2 966	1 577	2 821	2 191	22 547
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	182	56	336	72	121	84	851
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	20 333	9 812	7 836	3 879	6 507	4 975	53 342
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	423	278	369	259	166	607	2 102
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 791	1 384	1 321	559	682	910	7 647
YHTEENSÄ	32 577	15 674	12 828	6 346	10 297	8 767	86 489
Kunnallisissa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2018							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 754	2 226	1 700	887	1 625	1 351	12 543
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	134	30	168	46	74	44	496
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 737	9 694	7 547	4 119	6 630	5 065	52 792
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	989	457	733	246	338	1 214	3 977
YHTEENSÄ	25 614	12 407	10 148	5 298	8 667	7 674	69 808
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 610	1 147	1 140	412	643	796	6 748
Laskennalliset lapset 31.12.2018							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	8 320	3 896	2 975	1 552	2 844	2 702	22 288
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	235	53	294	81	130	88	879
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 737	9 694	7 547	4 119	6 630	5 065	52 792
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	534	247	396	133	183	753	2 245
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 610	1 147	1 140	412	643	796	6 748
YHTEENSÄ	31 435	15 036	12 352	6 297	10 429	9 404	84 952
Laskennalliset lapset/Kunnallisissa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset							
31.12.2019	1,24	1,23	1,23	1,20	1,21	1,18	1,22
31.12.2018	1,23	1,21	1,22	1,19	1,20	1,23	1,22
Laskennalliset lapset, kahden edellisen vuoden keskiarvo							
Vuosien 2018 ja 2019 keskiarvo	32 006	15 355	12 590	6 321	10 363	9 085	85 720

3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2019

	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt
Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna.														
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Päiväkodeissa työskentelevä henkilöstö yht.	4 761,0	90,0	2 449,0	205,0	1 960,0	1,0	1 253,0	56,0	1 509,1	75,0	1 592,4	0,0	13 455,9	427,0
Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö yht.	4 241,0	90,0	2 215,0	205,0	1 712,1	1,0	1 047,0	56,0	1 369,5	75,0	1 369,8	0,0	11 954,3	427,0
Lapsiryhmässä työskentelevä päiväkodin johtaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	93,0	0,0	33,0	0,0	38,8	0,0	27,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	193,8	0,0
Varhaiskasvatuksen opettaja	1 807,0	10,0	1 006,0	0,0	761,5	1,0	477,0	0,0	527,5	35,0	624,5	0,0	5 203,5	46,0
Varhaiskasvatuksen sosionomi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	2 341,0	80,0	1 176,0	205,0	911,8	0,0	542,0	49,0	838,0	40,0	742,3	0,0	6 551,1	374,0
Muu kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	7,0	2,0	0,0	3,0	0,0	6,0	7,0
Muu henkilöstö yht.	520,0	0,0	234,0	0,0	247,9	0,0	206,0	0,0	139,6	0,0	222,7	0,0	1 570,2	0,0
Lapsiryhmää avustava henkilöstö	195,0	0,0	152,0	0,0	153,5	0,0	62,0	0,0	115,0	0,0	157,5	0,0	835,0	0,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (oma henkilöstö)	188,0	0,0	82,0	0,0	41,9	0,0	62,0	0,0	108,0	0,0	157,5	0,0	639,4	0,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (vuokrattu henkilöstö)	7,0	0,0	70,0	0,0	111,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	188,6	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0
Muut työntekijät	121,0	0,0	15,0	0,0	38,0	0,0	0,0	0,0	23,3	0,0	29,0	0,0	226,3	0,0
Oppisopimuskoulutuksessa olevat	49,0	0,0	15,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	4,9	0,0	73,9	0,0
Muut työntekijät	72,0	0,0	0,0	0,0	34,0	0,0	0,0	0,0	22,3	0,0	24,1	0,0	152,4	0,0
Taidepedagogit	0,0	0,0	0,0	0,0	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,0	22,4	0,0
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja lasten tukemisen tehtävässä	0,0	0,0	8,0	0,0	38,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	46,3	0,0
Puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuollon) henkilöstö	204,0	0,0	59,0	0,0	0,0	0,0	144,0	0,0	1,3	0,0	32,0	0,0	440,3	0,0
PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Perhepäivähoidon henkilöstö yht.	204,0	0,0	160,0	0,0	65,6	0,0	48,0	6,0	22,0	0,0	44,0	9,0	543,6	15,0
Kotona tapahtuva perhepäivähoito yht.	81,0	0,0	31,0	0,0	44,0	0,0	48,0	6,0	22,0	0,0	41,0	9,0	267,0	15,0
Perhepäivähoitaja	76,0	0,0	31,0	0,0	44,0	0,0	46,0	6,0	22,0	0,0	35,0	9,0	254,0	15,0
Kolmiperhepäivähoitaja	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	13,0	0,0
Ryhmäperhepäivähoito yht.	123,0	0,0	129,0	0,0	21,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	276,6	0,0
Ryhmäperhepäivähoitaja	123,0	0,0	33,0	0,0	17,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	174,6	0,0
Lastentarhanopettaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lastenhoitaja	0,0	0,0	96,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	101,0	0,0
Avustaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0
VARHAISKASVATUKSEN JOHTAMISEN JA TUKEMISEN HENKILÖSTÖ														
Johtamisen ja tukemisen henkilöstö yht.	458,0	0,0	332,0	0,0	173,8	0,0	128,0	0,0	147,0	0,0	143,1	0,0	1 382,0	0,0
Päiväkodin johtaja, hallinnollinen (kaikki yhteensä)	174,0	0,0	116,0	0,0	91,0	0,0	54,0	0,0	40,0	0,0	56,2	0,0	531,2	0,0
joista maisterin tutkinnon suorittaneet	13,0	0,0	0,0	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0
Perhepäivähoidon ohjaaja	7,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,0	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat lasten tukemisen lisäresurssina yhteensä	103,0	0,0	75,0	0,0	35,9	0,0	25,0	0,0	44,0	0,0	33,8	0,0	316,7	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat, aluevastuu	17,0	0,0	11,0	0,0	15,1	0,0	25,0	0,0	44,0	0,0	0,0	0,0	112,1	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat, pienaluevastuu	86,0	0,0	64,0	0,0	20,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,8	0,0	204,6	0,0
Varhaiskasvatuksen opettajat, tuki nimetyille lapsille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettajat	14,0	0,0	36,0	0,0	3,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	0,0
Oman äidinkielen opettajat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0
Muu erityishenkilöstö	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	9,0	0,0	1,0	0,0	7,7	0,0	19,7	0,0
Työntekijät hankerahoituksella	44,0	0,0	26,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	14,0	0,0	8,6	0,0	98,6	0,0

3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Hallinnolliset päiväkodin johtajat	2015	172		112		86		47		56		53		526	
	2016	173		113		86		50		57		54		533	
	2017	173		113		86		50		43		52		517	
	2018	180		114		88		51		42		56		531	
	2019	174		116		91		54		40		56		531	
Hallinnollisten päiväkodin johtajien osuus (%) päiväkodin johtajista	2015	97,2		100,0		100,0		100,0		88,9		96,4		97,4	
	2016	98,3		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		99,4	
	2017	100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		96,3		99,6	
	2018	99,4		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		99,8	
	2019	100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0	
PÄIVÄKOTIEN KASVATUS-, OPETUS- JA HOITOHENKILÖSTÖ															
Lapsiryhmässä työskentelevät päiväkodin johtajat	2015	5		0		0		0		7		2		14	
	2016	3		0		0		0		0		0		3	
	2017	0		0		0		0		0		2		2	
	2018	1		0		0		0		0		0		1	
	2019	0		0		0		0		0		0		0	
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ²	2015	151		63		40		23		0		0		277	
	2016	170		59		40		24		6		0		299	
	2017	172		54		40		24		4		0		294	
	2018	93		33		40		22		0		0		188	
	2019	93		33		39		27		2		0		194	
Varhaiskasvatuksen opettajat ²	2015	1 356	7,1	753	8,0	658	-0,6	425	12,4	536	3,7	545	-6,5	4 273	4,1
	2016	1 537	13,3	794	5,4	683	3,9	395	-7,1	561	4,7	536	-1,6	4 506	5,5
	2017	1 632	6,2	819	3,2	699	2,3	411	4,1	565	0,7	602	12,2	4 727	4,9
	2018	1 619	-0,8	856	4,6	706	0,9	447	8,8	587	4,0	572	-4,9	4 787	1,3
	2019	1 807	11,6	1 006	17,5	762	7,9	477	6,7	528	-10,2	624	9,2	5 203	8,7
Varhaiskasvatuksen opettajien osuus (%) kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä	2015	41,0		42,0		42,8		43,2		37,1		45,4		41,6	
	2016	40,7		41,3		43,2		42,4		38,2		45,5		41,5	
	2017	41,5		42,2		44,1		43,1		38,3		46,5		42,3	
	2018	41,3		41,8		45,4		43,5		40,1		45,3		42,5	
	2019	44,8		46,9		46,7		48,1		38,7		45,6		45,1	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää.

² Vuosien 2015-2017 luvut sisältävät Helsingin osalta myös resurssierityislastentarhanopettajat.

JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoito-henkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	2015	2 171	8,0	1 127	4,1	926	-1,3	557	-5,1	903	10,4	659	-6,7	6 343	3,3
	2016	2 492	14,8	1 213	7,6	944	2,0	538	-3,4	896	-0,8	638	-3,2	6 721	6,0
	2017	2 542	2,0	1 194	-1,6	937	-0,8	545	1,3	881	-1,7	691	8,3	6 790	1,0
	2018	2 432	-4,3	1 237	3,6	896	-4,3	581	6,6	878	-0,3	690	-0,2	6 714	-1,1
	2019	2 341	-3,7	1 176	-4,9	912	1,8	542	-6,7	838	-4,6	742	7,6	6 551	-2,4
Muu kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö	2015	3		0		6		31		16		0		56	
	2016	3		0		6		31		22		3		65	
	2017	0		0		0		30		36		2		68	
	2018	0		0		0		28		0		2		30	
	2019	0		0		0		1		2		3		6	
KASVATUS-, OPETUS- JA HOITOHENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	3 686	..	1 943	..	1 629	..	1 036	..	1 462	..	1 206	..	10 962	..
	2016	4 205	14,1	2 066	6,3	1 674	2,7	988	-4,6	1 485	1,6	1 177	-2,4	11 594	5,8
	2017	4 346	3,4	2 067	0,0	1 676	0,1	1 010	2,2	1 486	0,1	1 297	10,2	11 881	2,5
	2018	4 145	-4,6	2 126	2,9	1 641	-2,0	1 078	6,7	1 466	-1,4	1 264	-2,5	11 719	-1,4
	2019	4 241	2,3	2 215	4,2	1 712	4,3	1 047	-2,9	1 370	-6,6	1 370	8,4	11 954	2,0
Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön varahenkilöitä yhteensä	2015	69		138		2		45		28		82		363	..
	2016	84		135		2		42		28		82		373	2,7
	2017	88		145		1		45		37		0		316	-15,3
	2018	78		150		1		45		40		0		313	-0,8
	2019	90		205		1		56		75		0		427	36,3
Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön osuus (%) päiväkodin henkilöstöstä	2015	87,7		92,3		85,7		84,6		94,4		88,2		88,8	
	2016	88,4		90,6		89,1		84,4		92,7		89,0		89,1	
	2017	88,5		89,2		86,2		85,7		93,4		88,0		88,6	
	2018	88,5		89,5		85,7		85,4		91,4		86,1		88,1	
	2019	89,1		90,4		87,4		83,6		90,7		86,0		88,4	
Laskennallisia lapsia kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöä kohden	2015	7,6		7,0		7,3		6,1		6,8		7,1		7,1	
	2016	7,0		6,8		7,0		6,2		6,8		7,5		6,9	
	2017	7,0		7,0		7,0		6,3		6,9		6,7		6,9	
	2018	7,6		7,1		7,5		5,8		7,1		7,4		7,2	
	2019	7,7		7,1		7,5		6,1		7,5		6,4		7,2	

3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2015–2019¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	ESPOO	VANTAA ²	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Avustajat (erityispäivähoidon peruste)	2015	188	133	170	52	78	89	709
	2016	180	148	106	54	81	87	656
	2017	193	161	171	47	78	108	757
	2018	199	160	180	57	99	123	818
	2019	195	152	154	62	108	157	828
Erityistä tukea tarvitsevia lapsia erityis- tms. avustajaa kohden	2015	10,1	7,4	5,7	8,4	7,5	7,1	7,8
	2016	11,7	6,4	10,0	8,9	7,9	7,5	9,0
	2017	13,5	7,1	6,7	8,8	8,3	7,4	8,9
	2018	14,0	8,7	7,3	9,8	6,9	7,4	9,4
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut lapsiryhmän avustajat	2015	1	0	10	0	0	12	23
	2016	1	0	10	0	0	0	11
	2017	0	0	0	0	7	0	7
	2018	0	0	0	0	17	0	17
	2019	0	0	0	0	7	0	7
Puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuolto) henkilöstö	2015	212	29	0	137	22	31	431
	2016	231	43	0	129	4	31	437
	2017	222	59	0	121	2	34	437
	2018	212	56	0	125	1	31	425
	2019	204	59	0	144	1	32	440
Avustaminen ja puhtauspalvelut yhteensä	2015	401	161	179	189	100	132	1 163
	2016	412	191	116	183	85	117	1 104
	2017	415	220	171	168	87	141	1 201
	2018	411	216	180	182	116	154	1 259
	2019	399	211	154	206	116	189	1 275
Muut työntekijät ²	2015	114	0	93	0	15	30	251
	2016	141	23	90	0	32	28	313
	2017	148	31	98	0	19	36	332
	2018	129	33	94	2	22	50	330
	2019	121	23	94	0	23	33	295
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN MUU HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	515	161	272	189	115	162	1 414
	2016	553	214	206	183	117	145	1 417
	2017	563	251	268	168	106	177	1 533
	2018	540	249	274	184	138	204	1 589
	2019	520	234	248	206	140	223	1 570

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää.

² Sisältää myös taidepedagogit sekä oppimisen ja kasvun tuen lastenhoitajat.

HUOM. Taulukon lukuja korjattu 31.12.2020

JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2015–2019¹

		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	4 201	-2,3	2 104	1,6	1 901	-1,5	1 225	1,4	1 549	4,0	1 368	-12,4	12 348	-1,7
	2016	4 758	13,3	2 279	8,3	1 879	-1,2	1 171	-4,4	1 602	3,4	1 322	-3,3	13 011	5,4
	2017	4 909	3,2	2 317	1,7	1 944	3,4	1 178	0,6	1 592	-0,7	1 474	11,5	13 413	3,1
	2018	4 685	-4,6	2 375	2,5	1 915	-1,5	1 262	7,1	1 604	0,8	1 468	-0,4	13 308	-0,8
	2019	4 761	1,6	2 449	3,1	1 960	2,3	1 253	-0,7	1 509	-5,9	1 592	8,5	13 525	1,6

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää.

² Sisältää myös taidepedagogit sekä oppimisen ja kasvun tuen lastenhoitajat.

		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.															
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat lasten tukemisen lisäresurssina	2018	97	.	75	.	36	.	25	.	47	.	32	.	312	.
	2019	103	6,2	75	0,0	36	0,0	25	0,0	44	-5,8	34	5,7	317	1,6
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset ³ /varhaiskasvatuksen erityisopettajat lisäresurssina	2018	273,0		173,9		291,2		219,1		187,2		246,6		231,3	
	2019	262,3		177,7		296,6		218,4		194,8		222,8		229,1	

³ Kerholapset eivät ole mukana.

3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Perhepäivähoitajat	2015	147 -1,3	69 -9,2	70 -6,7	57 -27,8	39 -13,3	75 8,7	457 -7,3
	2016	142 -3,4	56 -18,8	53 -24,3	46 -19,3	28 -28,2	76 1,3	401 -12,3
	2017	123 -13,4	48 -14,3	50 -5,7	48 4,3	26 -7,1	41 -46,1	336 -16,2
	2018	94 -23,6	40 -16,7	48 -4,0	43 -10,4	22 -15,4	53 29,3	300 -10,7
	2019	76 -19,1	31 -22,5	44 -8,3	46 7,0	22 0,0	35 -34,0	254 -15,3
Kolmiperhepäivähoitajat	2015	12	0	0	8	0	13	33
	2016	11	2	0	4	0	12	29
	2017	5	0	0	3	0	8	16
	2018	7	0	0	3	0	6	16
	2019	5	0	0	2	0	6	13
KOTONA TAPAHTUVAN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	159 -0,6	69 -10,4	70 -6,7	65 -25,3	39 -13,3	88 6,0	490 -7,0
	2016	153 -3,8	58 -15,9	53 -24,3	50 -23,1	28 -28,2	88 0,0	430 -12,2
	2017	128 -16,3	48 -17,2	50 -5,7	51 2,0	26 -7,1	49 -44,3	352 -18,1
	2018	101 -21,1	40 -16,7	48 -4,0	46 -9,8	22 -15,4	59 20,4	316 -10,2
	2019	81 -19,8	31 -22,5	44 -8,3	48 4,3	22 0,0	41 -30,5	267 -15,5
Lapsia kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2015	3,5	3,3	3,2	3,7	3,4	3,0	3,4
	2016	3,5	2,9	3,1	3,8	3,2	3,3	3,3
	2017	3,6	3,1	3,2	3,9	4,0	3,6	3,6
	2018	3,5	2,7	3,3	3,9	3,4	2,6	3,3
	2019	3,5	3,5	3,5	3,3	3,5	3,1	3,4

JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2015–2019

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ryhmäperhepäivähoitajat	2015	140		83		43		0		10		15		291	
	2016	141		70		31		0		1		9		252	
	2017	130		47		28		0		0		8		213	
	2018	128		36		23		0		0		7		194	
	2019	123		33		18		0		0		1		175	
Muu ryhmäperhepäivähoidon kasvatushenkilöstö	2015	30		102		15		0		4		8		159	
	2016	29		64		17		0		1		9		119	
	2017	23		96		15		0		0		8		142	
	2018	20		98		15		0		0		11		144	
	2019	0		96		4		0		0		2		102	
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	170		185		58		0		14		23		450	
	2016	170		134		48		0		2		18		371	
	2017	153		142		43		0		0		16		354	
	2018	148		134		37		0		0		18		337	
	2019	123		129		22		0		0		3		277	
Lapsia ryhmäperhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2015	3,4		3,8		4,0		.		4,2		4,0		3,7	
	2016	3,2		4,7		4,0		.		4,0		3,4		3,9	
	2017	3,3		4,1		3,8		.		.		4,1		3,7	
	2018	3,5		3,9		3,9		.		.		3,4		3,7	
	2019	3,7		3,8		4,2		.		.		4,3		3,8	
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
PERHEPÄIVÄHOIDON OHJAAJAT (Henkilöt, joiden vastuulla on vain perhepäivä- hoitoa. Johtajat, joiden vastuulla on perhepäivä- hoitoa ja muita hoitomuotoja, sisältyvät hallinnollisten päiväkodin johtajien määrään)	2015	13		4		0		2		0		0		19	
	2016	11		5		0		2		0		0		18	
	2017	9		3		0		2		0		0		14	
	2018	8		2		0		2		0		0		12	
	2019	7		2		0		2		0		0		11	
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	342	7,9	258	-7,2	128	3,7	67	-25,6	53	-8,6	111	-3,5	958	-2,3
	2016	334	-2,3	196	-23,9	101	-20,8	52	-22,4	30	-43,4	106	-4,6	819	-14,5
	2017	290	-13,2	193	-1,5	93	-7,9	53	1,9	26	-13,3	65	-38,2	720	-12,0
	2018	257	-11,4	176	-8,8	85	-8,5	48	-9,4	22	-15,4	77	17,7	665	-7,7
	2019	211	-17,9	162	-8,0	66	-22,9	50	4,2	22	0,0	44	-42,9	555	-16,6

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2015–2019¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ															
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2015	4 543	-1,6	2 362	0,5	2 029	-1,2	1 292	-0,5	1 602	3,6	111	-93,4	11 938	-11,8
	2016	5 092	12,1	2 475	4,8	1 980	-2,4	1 223	-5,3	1 632	1,9	1 428	1 186,6	13 830	15,8
	2017	5 199	2,1	2 510	1,4	2 037	2,9	1 231	0,7	1 618	-0,9	1 540	7,8	14 134	2,2
	2018	4 942	-4,9	2 551	1,6	2 000	-1,8	1 310	6,4	1 626	0,5	1 545	0,3	13 973	-1,1
	2019	4 972	0,6	2 611	2,4	2 026	1,3	1 303	-0,5	1 531	-5,8	1 636	5,9	14 079	0,8
Kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtajat (hallinnolliset ja lapsiryhmässä työskentelevät sekä perhepäivähoidon ohjaajat yhteensä)	2015	190		116		86		49		63		55		559	
	2016	187		118		86		52		57		54		554	
	2017	182		116		86		52		43		54		533	
	2018	189		116		88		53		42		56		544	
	2019	194		118		99		56		44		56		567	
<i>Lapsia²</i> <i>/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja</i>	2015	129,0		104,5		121,0		113,0		133,3		140,3		122,9	
	2016	136,1		107,0		120,1		102,9		150,8		138,0		126,0	
	2017	149,6		115,3		127,6		107,3		214,7		164,9		141,3	
	2018	140,1		112,4		118,8		103,4		208,1		142,2		132,6	
	2019	139,2		113,0		107,6		97,5		194,8		134,2		127,9	
<i>Henkilökuntaa</i> <i>/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja</i>	2015	23,9		20,4		23,6		26,4		25,4		2,0		21,4	
	2016	27,2		21,1		23,0		23,5		28,6		26,3		25,0	
	2017	28,6		21,6		23,7		23,7		37,6		28,4		26,5	
	2018	26,1		22,0		22,7		24,7		38,7		27,8		25,7	
	2019	25,6		22,1		20,5		23,3		34,8		29,1		24,8	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää.

² Kerholapset eivät ole mukana.

Liite 5 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet

Työryhmän puheenjohtaja

Satu Järvenkallas

Varhaiskasvatusjohtaja
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
satu.jarvenkallas@hel.fi

Helsinki

Carola Harju

Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
carola.harju@hel.fi

Pia Hasari

Laskenta-asiantuntija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
pia.hasari@hel.fi

Paula Jalo

HR-asiantuntija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Henkilöstö ja lakipalvelut
paula.jalo@hel.fi

Anne Mäkiprosi

Controller
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
anne.makiprosi@hel.fi

Elina Niemelä

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
elina.paula.niemela@hel.fi

Petteri Räisänen

Johtava tietosuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
petteri.j.raisanen@hel.fi

Heidi Tapojärvi

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
heidi.tapojarvi@hel.fi

Espoo

Virpi Mattila

Varhaiskasvatuksen johtaja
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
virpi.mattila@espoo.fi

Anne Peltonen

Erityissuunnittelija
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
anne.peltonen@espoo.fi

Jaana Turunen

Talousasiantuntija
Espoon sivistystoimi
Esikunta
jaana.m.turunen@espoo.fi

Vantaa

Sole Askola-Vehviläinen

Varhaiskasvatuksen johtaja
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sole.askola-vehvilainen@vantaa.fi

Helena Bastman

Taloussuunnittelija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
helena.bastman@vantaa.fi

Sari Ekholm

Controller-asiantuntija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.ekholm@vantaa.fi

Turku**Vesa Kulmala**

Palvelualuejohtaja
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
vesa.kulmala@turku.fi

Kirsi Kanninen

Laskentasuunnittelija
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
kirsi.kanninen@turku.fi

Satu Leppänen

Vs. palvelupäällikkö
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
satu.leppanen@turku.fi

Milla Lindqvist

Järjestelmäasiantuntija
Turun sivistystoimiala
Yleishallinto- ja henkilöstöpalvelut
milla.lindqvist@turku.fi

Katja Suomela

Järjestelmäasiantuntija
Turun sivistystoimiala
Yleishallinto- ja henkilöstöpalvelut
katja.suomela@turku.fi

Tampere**Elli Rasimus**

Palvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
elli.rasimus@tampere.fi

Henrik Hiekkataipale

Suunnittelija
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
henrik.hiekkataipale@tampere.fi

Kirsi Lahtinen

Palvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
kirsi.lahtinen@tampere.fi

Katri Mantere

Asiakaspalvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
katri.mantere@tampere.fi

Oulu**Miia Kemppi**

Varhaiskasvatusjohtaja
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
miia.kemppi@ouka.fi

Anne Jokiniemi

Sovelluskoordinaattori
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.jokiniemi@ouka.fi

Jonne Karinkanta

Controller
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
jonne.karinkanta@ouka.fi

Taina Koistinen

Taloussihteeri
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
taina.koistinen@ouka.fi

Sari Nyberg

Varhaiskasvatuksen asiantuntija
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.nyberg@ouka.fi

Työryhmän sihteeri

Marianne Forsell

Projektitutkija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia

Kaupunkitutkimus ja -tilastot

marianne.forsell@hel.fi

